СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXI | П'ЯТНИЦЯ, 13 СЕРПНЯ 2004 РОКУ | ЧИСЛО 33 | VOL. CXI | FRIDAY, AUGUST 13, 2004 | No. 33

XXVIII літні Олімпійські ігри

13 серпня, в Атенах відбудеться урочисте відкриття XXVIII літніх Олімпійських ігор, які триватимуть до 29 серпня.

Перша Олімпіяда відбулася в Греції в 776 році до н.е. Атени проводять Олімпіяду вдруге в сучасній історії – перші Ігри відбулися в Атенах в 1896 році. Барон П'єр де Кубертен був надхненником перших сучасних Олімпійських ігор. Першу Олімпіяду мав приймати Париж в 1900 році, але Атени стали столицею Ігор на 4 роки раніше. В перших Іграх 14 країн представляли понад 200 спортсменів (хоча більшість з них були греки), які змагалися з 43-ти видів спорту.

Першим олімпійським чемпіоном став американець Джеймс Брендан Конолі в потрійному стрибку з результатом 13 м 71см.

Право провести Олімпіяду-2004 Атени здобули 5 вересня 1997 року, коли перемогли Рим в остаточній турі голосуванння. На 38 спортивних площах відбудуться змагання з 28 видів спорту. За 16 днів загалом буде розіграний 301 комплект медалів. В Олімпіяді беруть участь понад 10500 спортсменів і 3000 офіційних осіб з 202 держав. Ігри висвітлюватимуть 21500 працівників засобів масової інформації.

За охороною стежитимуть 45 тисяч працівників правоохоронних органів. Гимн Олімпіяди написав Джордж Майкл – співак, який народився в Лондоні, за походженням грек, його справжнє ім'я Георгіос Кіріакос Панайоту.

(Закінчення на стор. 3)

Змагаються за медалі для США...

Майкл Фелпс

Плавак, 19-літній студент з Балтимору, надіється дістати нагороду – один мільйон долярів, якщо перевершить рекорд Марка Спіца – сім золотих медалів, досягнутий на Олімпіяді 1972 року. М. Фелпс має можливість перемогти у плаванні на відстані у 200 і 400 метрах вільним стилем і на 200 метрів „метеликом". У цих трьох конкуренціях він має світові рекорди. Трохи важче буде йому здобути перше місце у змаганнях на 100 метрів „метеликом" і 200 метрів вільним стилем.

Кейті Гоф

На Олімпійських іграх в Атенах Кейті Гоф буде наймолодшим членом олімпійської команди США. Вона народилася 1989 року, саме в часі, коли Яна Клочкова почала займатися плаванням в Україні. Яні Клочковій виповниться 32 роки за тиждень перед обороною свого першого місця на Олімпіяді у плаванні на 400 метрів, Яна у 2003 році перемогла на Олімпіяді в Сиднеї, коли проплила 400 метрів за 4 хв. 33,59 сек. Її рекорд у 2003 році був 4:36,74 хв.

Пол Гам

Гімнаст з Висконсину, здобув подвійне золото на змаганнях з гімнастики у своєму штаті, що принесло йому ліцензію на участь в Іграх у Атенах.

Том Папас

Том Папас, який з походження є греком, здобув велику популярність серед грецьких вболівальників, що чекають на його участь у десятиборстві. Він буде одним із найпопулярніших змагунів на Олімпіяді. Але грецькі вболівальники будуть здивовані зовнішнім виглядом Тома, який, як він сам признається, ніяк не подібний до грека.

... і України

Яна Клочкова

Яна Клочкова народилася 7 серпня 1982 року в Симферополі, але зростала в Харкові. Її тренерами з плавання були Ніна та Олександер Кожухи. Вона швидко увійшла в число кращих плавців світу, коли здобула перемоги в змаганнях за Чашу світу, чемпіонату Европи, встановила ряд рекордів Олімпіяд. Цікаво, що у Харкові одна з головних вулиць називається Клочковською і на цій вулиці розташований плавальний басейн „Спартак", де тренувалася Яна. Коли батьки свого часу вирішили переїхати з Симферополя до Харкова, то мали на увазі і басейн „Спартак" – один із найкращих в Україні.

„Свобода" інформуватиме читачів про хід змагань, зокрема про участь у них збірних США і України. Першу добірку „Олімпійської мозаїки" подаємо сьогодні на 25 стор.

Ірак: Шиїтські бойовики не відступають

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – В іракському місті Ен-Наджафі вже другий тиждень тривають запеклі сутички між військами коаліції та повстанцями. За даними американських військових, починаючи з четверга, 5 серпня, під час боїв убито понад 360 прибічників радикального шиїтського провідника Моктади аль-Садра. Він заявив, що продовжуватиме опір, доки усі чужоземні війська не вийдуть з Іраку. У зв'язку з цим міністерство внутрішніх справ Іраку запровадило комендантську годину в шиїтському районі Багдаду, де сутички між військами коаліції та бойовиками аль-Садри стали щоденними. Комендантська година розпочалася в понеділок, 9 серпня, і діятиме щодня від 4-ої години по обіді до 8-ої години ранку. У понеділок, 9 серпня, Генеральний секретар ООН Кофі Анан висловив глибоку стурбованість загостренням ситуації у Ен-Наджафі. Також стало відомо, що на півдні Іраку, в найбагатшому на нафту районі, у вівторок, 10 серпня, припинено її видобуток. Представник іракської державної нафтової компанії не подав причин припинення виробництва, однак визнав, що це сталося з міркувань безпеки. У тому ж районі почалися гострі сутички між шиїтськими бойовиками і британськими військами.

У вівторок, 10 серпня, американські військові оголосили через гучномовці, що коли прибічники аль-Садри негайно не залишать Ен-Наджафа, то будуть знищені. Також запропоновано усім мирним мешканцям залишити місто. Шиїтський командир відкинув цей ультиматум. Влада Іраку вважає, що радикальні шиїти, які воюють з військами коаліції в Ен-Наджафі, отримують зброю з Ірану.

Тим часом нова іракська влада спричинила критику на свою адресу з боку правозахисників. Дві міжнародні організації захисту прав журналістів закликають перехідний уряд Іраку скасувати заборону на діяльність в Іраку працівників арабської телевізійної компанії „Аль-Джазіра". Комітет захисту журналістів, з осідком в Ню-Йорку, назвав цю заборону „відчутним ударом проти свободи слова в Іраку". Міжнародна ферерація журналістів також заявила, що не погоджується з рішенням іракської влади заборонити діяльність „Аль-Джазіри" в Іраку. Перехідний іракський уряд та командування сил коаліції продовжують звинувачувати цю телевізійну компанію в тому, що вона підтримує терористів, передаючи в етер відео- та авдіозаписи провідників

(Закінчення на стор. 3)

Крута дорога на Ай-Петрі...

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Як і слід було очікувати, передвиборні перегони в Україні, у зв'язку з відомим протистоянням між владою і її кандидатом та опозицією, не можуть обходитися без, м'яко сказавши, неетичного встромляння палиці в колеса. Зокрема й особливо влада прагне загальмувати агітаційний „віз" Віктора Ющенка.

У вівторок, 10 серпня, В. Ющенко зі своїми найближчими помічниками зібрався продовжити нехитру агітаційну акцію збирання сміття, обравши на цей раз гору Ай-Петрі в Криму. Раніше він зробив це на карпатській Говерлі. І тоді, і тепер в оточенні провідника „Нашої України" і одного з двох найголовніших кандидатів на посаду президента країни перебували пильні хлопці з Управління державної охорони. Пильні – це не перебільшення. Ще перш ніж В. Ющенко мав виходити на Ай-Петрі, він зустрівся з дружиною і дітьми, які тим часом відпочивали на морському узбережжі біля Ялти і поїхав з ними на прогулянку до Севастополя – уже там охоронці виявили, що за опозиційним кандидатом хтось ретельно стежить.

Стеження не припинилося, коли група В. Ющенка вирушила в гори, в ній були депутати Верховної Ради від „Нашої України" Червоненко, Третяков і Мартиненко та Іванов з депутатської фракції „Центр". Саме вони, з активною підтримкою охоронців В. Ющенка, затримали трьох осіб, котрі стежили за мандрівниками. Всі троє були працівниками міліції. Один з них мав надчутливий мікрофон спрямованої дії, який дає можливість підслуховувати розмови на значній віддалі. Виправдовування цей „Шерлок Голмс" дуже непереконливо: мовляв, ми не за вами стежимо, а виконуємо зовсім інше завдання, і те, що ми тут – фатальний збіг обставин, не більше.

Насправді було набагато більше. Вище по дорозі до Ай-Петрі депутатська група натрапила на авто, начинене „шпигунським устаткуванням". Подальший розвиток по-

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Закінчено реєстрацію кандидатів на президента

КИЇВ – Центральна виборча комісія 10 серпня завершила реєстрацію кандидатів на посаду президента України – з рекордною кількістю зареєстрованих. Голова ЦВК Сергій Ківалов сказав, що 26 кандидатів є остаточним числом. Останніми зареєстрованими стали самовисуванці Микола Рогожинський і Микола Грабар. ЦВК відмовила в реєстрації 9 самовисуванцям. Основними причинами для відмови були неналежне оформлення ними документів та невнесення на спеціяльний рахунок ЦВК застави в сумі 500 тис. грн. 9 серпня Центральна виборча комісія прийняла постанову про надання кандидатам на пост президента України радіо- і телеетеру, а також друкованих площ для проведення передвиборчої агітації за рахунок державного бюджету. Час на загальнонаціональному теле- і радіоканалі буде надано кожному кандидатові у три етапи, починаючи з 16 серпня по 8 жовтня. На телебаченні кожен кандидат зможе виступити 3 рази по 10 хвилин, на радіо – тричі по 15 хвилин. Крім цього, кожному кандидату буде надано по 30 хвилин етерного часу для проведення передвиборчої агітації на регіональних телеканалах і по 20 хвилин – на регіональних радіоканалах у кожному з 27 регіонів. Порядок показу агітаційних виступів кандидатів 10 серпня визначено жеребкуванням. Теледебати будуть проведені після завершення передвиборчих виступів кандидатів на телебаченні і радіо. Очікується, що вони розпочнуться 10-12 жовтня.

В. Ющенко хоче вивести війська з Іраку

КИЇВ. – Провідник бльоку „Наша Україна“ Віктор Ющенко оприлюднив намір в разі перемоги на президентських виборах вивести українських військових з Іраку. На зустрічі з виборцями в Криму він сказав, що не хоче відновлення демократії в Іраку коштом придушення демократії в Україні. За словами В. Ющенка, в Іраку вже є законний уряд, який опікується питаннями безпеки, а тому настав час виводити звідти українських вояків. Раніше намір вивести український контингент у разі перемоги на виборах висловив інший кандидат у президенти – комуністів Петро Симоненко. Віктор Янукович на початку виборчої кампанії заявляв про потребу зменшити український контингент в Іраку.

Включено другий енергобльок Хмельницької АЕС

НЕТИШИН, Хмельницька обл. – 8 серпня Президент України Л. Кучма взяв участь в пуску другого енергобльоку Хмельницької АЕС, яка належить до найпотужніших підприємств Хмельниччини. Кожна восьма кіловат-година електроенергії атомних станцій України вироблена цією АЕС. Пуск першого енергобльоку відбувся 22 грудня 1987 року. Будівництво другого енергобльоку АЕС розпочалося у 1983 році. Реакторна установка нового бльоку належить до найсучаснішої серії енергетичних реакторів, конструкція якого не має тих недоліків, що спричинили аварію на ЧАЕС.

Готується запуск спільного супутника Землі

МОСКВА. – Перший українсько-російський супутник нового покоління для дистанційного зондування Землі „Січ-1М“ буде пущено наприкінці жовтня Федеральним космічним агентством Росії з північного космодрому „Плесецьк“ за допомогою української ракети-носія „Циклон-3“, яку створено у тісній кооперації з російськими спеціялістами. На супутнику встановлена апаратура для спостереження за поверхнею Землі в оптичному, інфрачервоному і НВЧ-діяпазонах. Отримана інформація використовуватиметься для оцінки льодової обстановки і проведення кораблів, визначення найбільш сприятливих для рибальства районів океану. Крім того, супутник дозволить робити точні прогнози танення снігів та оцінювати вологість ґрунту, що дозволить завчасно прогнозувати повені.

Росія скасувала податок на експорт енергоносіїв

МОСКВА. – 5 серпня Державна Дума Російської Федерації схвалила законопроєкт, який скасовує податок на додану вартість за нафту і газ, які експортують в Україну. Оглядачі вважають, що таким чином Москва платить за приєднання України до Єдиного економічного простору. Досі операції по постачання нафти і газу з Росії на Україну мали податок в розмірі 18 відсотків. Ці відсотки можуть тепер потрапити до українського бюджету. Кремль цією акцією підтримує Віктора Януковича, який неодноразово виступав за скасування російського податку на енергоносії.

Фестиваль національних меншин

ОДЕСА. – 9 серпня в Ізмаїлі почався Всеукраїнський фестиваль національних культур, в якому беруть участь понад 400 учасників з 22 делеґацій різних регіонів України. На святі виступлять греки, болгари, кримські татари, роми, росіяни, закарпатські угорці, румуни з Буковини, німці, євреї, азербайджанці, корейці, караїми, поляки, чехи, вірмени. Завершиться фестиваль на центральному стадіоні Дунайського пароплавства великим концертом.

Найдовша в Европі залізниця

РІВНЕ. – Рівненська вузькоколійна залізниця увійшла до ілюстрованого довідника про малі залізниці Европи, виданого 9 серпня у Німеччині. Вузькоколійка на Рівненщині є однією з найдовших у Европі, її довжина складає 105 км. Ширина колії вузькоколійної залізниці становить 700-760 мм, тоді як звичайна має ширину 1668 мм. На межі XIX-XX ст. тисячі кілометрів вузькоколійних залізниць були прокладені у Карпатах, на Волині, а також у Житомирській та Вінницькій областях. Маленькі поїзди стали тоді неодмінним атрибутом карпатських лісорозробок. Однак за радянських часів вузькоколійки були визнані нерентабельними і переважно зникли. Цього року за проєктом „Карпатський трамвай“, який охоплює вузькоколійки Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей, заплянowано залучити 780 тис. евро для відновлення вузькоколійки Вигода - Студений в Івано-Франківській області.

Американці обдарували закарпатських інвалідів

УЖГОРОД. – 9 серпня благодійна організація „Колеса для людства“ (Каліфорнія, США) за проєктом „Інвалідні візки для Ужгорода“ передала Закарпатській обласній адміністрації вантаж гуманітарної допомоги – 150 нових інвалідних візків для дорослих та дітей, 175 пар милиць, допоміжні стільці, рамки, а також 60 ляльок та 10 комп'ютерів. Американські лікарі особисто підбирали візки хворим, навчали їх користуватися допоміжними засобами. Організаторами проєкту є громадяни США – уродженець України Роман Кульчицький, батько й син Лері та Александер Рекліни, Памела Снайдерман і Розалі Ванг. Усі вони - лікарі-фізіотерапевти, які лікують нерухомих інвалідів.

О. Гордієвський: „Російських шпигунів у Києві - сотня“

ЛОНДОН. – Колишній полковник КГБ Олег Гордієвський, який 1985 року утік на Захід і зараз живе у Лондоні, розповів Бі-Бі-Сі про агентуру Росії, спецслужби і російсько-українські взаємини. В Києві резидентура КГБ і ГРУ, сказав він, нараховує понад 100 осіб. Усі обласні і крайові управління ФСБ мають завдання вербувати агентуру в Україні з числа тих, хто приїздить до Росії у відрядження чи в родинних справах. Спецслужби Росії повністю здатні здійснювати убивства за кордоном. „Хоча після розвалу Радянського Союзу В. Примаков заявив, що Москва відмовляється від колишньої практики убивств за кордоном, але тепер, за В. Путіна, настав новий режим“, – сказав полковник.

Спільна молитва

ЗАРВАНИЦЯ, Тернопільської області. – 8 серпня відбулася спільна молитва вірних римо-католицького та греко-католицького обряду за замирення між двома народами, в якій взяли участь близько ста тисяч українців та поляків. У спільній молитві взяли участь глава Римо-Католицької Церкви Польщі кардинал Юзеф Ґлемп та Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Любомир кардинал Гузар.

Незвичайне поповнення академії

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – 4 серпня 32 незрячих вступники стали студентами Дніпропетровської національної металюрґійної академії. Вони здобуватимуть фах економіста за звичайною програмою у звичайному режимі. Сьогодні отримати вищу освіту людям із вадами зору досить складно, однак за інтелектуальними здібностями сліпі люди не поступаються здоровим і здатні навчатись у вузах. Щодня із студентами працюватиме психолог. Національна металюрґійна академія – один із найстаріших вищих навчальних закладів України, який готує інженерів-металюрґів вже понад 100 років.

Дні української культури на Криті

КИЇВ. – 8 серпня в місті Ретімно відкрилися Дні української культури, що проводяться в рамках культурних заходів під час Олімпіяди-2004. 8-31 серпня відбувається виставка українського живопису, концерти виконавців клясичної европейської музики, в яких бере участь тріо „Колекція Розумовських“, буде представлено Одеський національний театр опери і балету. У виставковому залі „Стара фортеця“ відкрита виставка сучасного українського живопису „Барви України“.

Три українці пропали безвісти на вершині Хан-Тенгрі

БІШКЕК, Киргизія. – Троє громадян України пропали безвісти після сходження лавини з гори Хан-Тенгрі (Тянь-Шаньський гірський хребет, 6 тис. 995 метрів над рівнем моря) в Киргизії 5 серпня. Снігова лавина призвела до загибелі 6 альпіністів, в числі яких двоє росіян, чех, а також троє громадян України. Рятувальники знайшли тіло чеського альпініста, про українських спортсменів нічого не відомо. Ще одне тіло рятувальники не можуть дістати, оскільки воно затиснуто льодом.

Негода завдала значної шкоди Прикарпаттю

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Природна стихія на Прикарпатті впродовж минулого тижня завдала економіці області збитків на десятки мільйонів гривень. В области зруйновано 9 мостів 49 населених пунктів залишилися без електроенергії, 650 будинків підтоплено. Загинуло від блискавок 10 осіб. Разом з мостом через річку Бистриця у воду впав пасажирський мікроавтобус з трьома людьми, один пасажир загинув.

Контрабандне сало

ЛУГАНСЬК. – Сім центнерів сала намагалися ввезти до України двоє українців, що намагалися перетнути російський кордон і в'їхати до Луганської области. Вантаж було затримано, проводиться перевірка. Два тижні тому подібний випадок відбувся на польському кордоні, де українець намагався без документів провезти з Польщі дві з половиною тонни сала.

Найкращі вина – кримські

ЯЛТА. – 5 серпня в Ялті завершився конкурс вин, коньяків та інших алкогольних напоїв „Ялта –Золотий грифон 2004“. Першу нагороду отримала горілка „Сердар“, створена на честь президента Туркменістану Сапармурата Ніязов (*дивно, що мусульманська країна зайнялася виробництвом горілки.* - **Ред.**). Нагороджені також кримські вина „Мускат білий – Магарач“, „Мускат червоного каменя – Масандра“ і колекційне шампанське „Левголітен“ з Нового Світу. На конкурсі були представлені понад 300 зразків алкогольних напоїв з країн СНД, Балтії, Ізраїлю, Німеччини і Франції. Конкурс у Ялті відбувся вдесяте.

За повідомленнями інформаційних агентств

XXVIII літні...

(Закінчення зі стор. 1)

Талісманами Олімпіяди названі брат і сестра Феб і Атена. В давньогрецькій мітології Феб (Аполон) – бог світла і музики, а Атена – богиня мудрости, покровителька Атен.

Олімпійський смолоскип нагадує оливковий листок і важить 700 грамів. На емблемі Олімпіяд зображений оливковий вінок. В давнину такими вінками нагороджували олімпійських чемпіонів.

Атени. Давній храм Зевса, біля якого тривали Олімпіяди

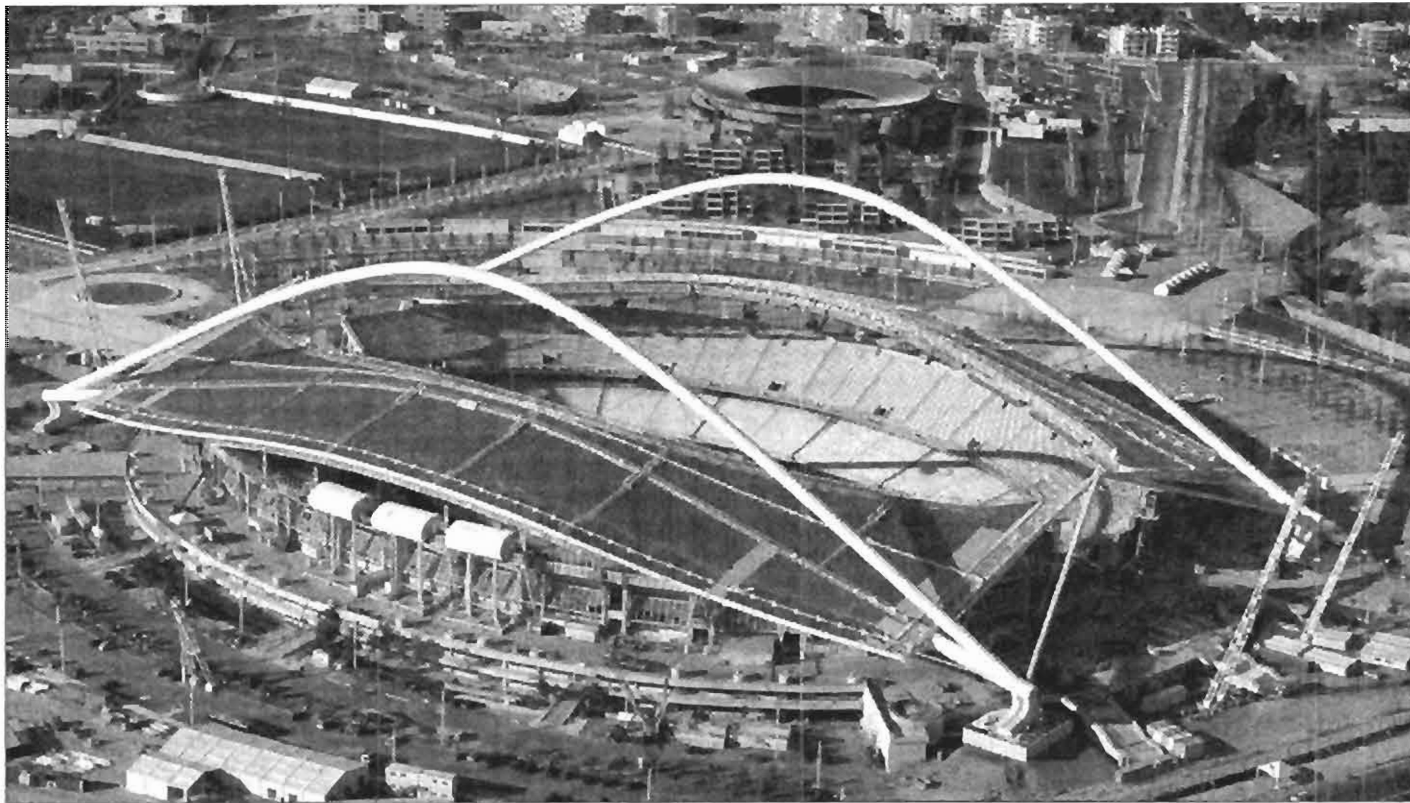

Атени. Головний олімпійський стадіон. Фото: Олімпійський комітет США

У Києві 10 серпня увечорі відбулася урочиста церемонія проводів української збірної на Олімпіяду в Атени. На церемонії були присутні прем'єр-міністер України, голова Національного олімпійського комітету Віктор Янукович, посадник Києва Олександер Омельченко, віцепрем'єр Дмитро Табачник.

Колона спортсменів і тренерів пройшла від Бессарабської площі по Хрещатику до Майдану Незалежности. Її очолили ветерани українського олімпійського руху, керівництво НОК і Державного комітету спорту. Державний прапор України ніс чемпіон світу з штовхання кулі Юрій Білоног. У колоні, зокрема, пройшли молоді спортсмени, що їдуть на Олімпіяду вперше – гімнастка Ганна Безсонова, легкоатлет Денис Юрченко, фехтувальниця Дарія Недашківська.

В. Янукович підкреслив, що спортсмени змінять статус України на світовій спортивній арені. О. Омельченко заявив, що кожному спортсменові, що завоює медалю на Олімпійських іграх, Київська адміністрація надасть можливість стати повноправним господарем і жителем Києва. Після завершення проводів української делеґації до Атен відбувся грандіозний фаєрверк.

Загалом у змаганнях візьме участь 243 українських спортсмени. За оцінками українських оглядачів, збірна може розраховувати на 22-25 медалів.

Крута дорога ...

(Закінчення зі стор. 1)

дії коментує прес-секретар В. Ющенка Ірина Геращенко: „Міліціонери не здатні були пояснити свої дії. В авті було виявлено 12 автових номерних плит, радіостанції, фотоапарат і дві відеокамери. Ми передивилися відео – на ньому було зафільмовано весь день В. Ющенка у Севастополі, де він перебував з родиною... Також були знайдені документи: завдання щодо стеження, записи, з ким В. Ющенко зустрічався напередодні, хто і коли до нього приїжджав".

Логічно діючи, депутати викликали кримську міліцію, щоб скласти офіційний протокол з приводу „несанкціонованого стеження за кандидатом у президенти". Можливо, сценарій шпигування передбачав різні варіянти і „проколи", бо коли депутати стали вимагати від головного „спостерігача" пояснень, він раптом упав і почав, як у провінційному театрі, вдавати серцевий припадок.

Годі тут подивуватися з гарячої емоційної реакції В. Ющенка на брутальне шпигування за ним, і з його непарляментської лексики: „Досить символічно, що цей інцидент трапився під час акції „Очистимо Україну від бруду!", бо подібні люди в погонах теж оскверняють не лише свої структури, а й закон і країну в цілому. І цей офіцер, який вдавав зомління, аби не показати своє службове посвідчення, насправді просто наклав у штани, бо він знає, що служить „паханам", а не законові".

Але найцікавіше – як зареаґувало на всю цю негарну історію Головне управління внутрішніх справ Криму. З його центру громадських зв'язків в середу, 11 серпня, вийшла заява, в якій авторитетно стверджується, що чорне – це цілком, ну цілковито є білим, і що кримська міліція, несхитно стоячи на сторожі законности, зокрема закону України „Про вибори президента", випрацювала „комплекс заходів запевнення особистої безпеки усіх кандидатів у президенти". Таким чином, порушення законости сталися не з боку працівників міліції, а з боку групи В. Ющенка, яка перешкоджала міліціонерам виконувати важливе державне завдання.

Не здивуємося, що у випадку поразки В. Ющенка тих міліціонерів нагородять орденами чи медалями. Але коли переможе В. Ющенко, будемо сподіватися, що він дотримає слова і припинить ганебну практику стеження за людьми в Україні.

П. Ч.

Шиїтські...

(Закінчення зі стор. 1)

екстремістських угрупувань, які діють в Іраку.

У понеділок іракське правосуддя видало ордер на арешт двох чільних політичних діячів – вихідців однієї родини: Салема та Ахмада Чалабі. Першого з них звинувачують у причетності до вбивства генерального директора іракського міністерства фінансів, а другого – у фінансових зловживаннях. Проте наразі ні одного, ні другого нема в країні.

Можливо, саме через ускладнення загальної ситуації в Іраку,

Варшава заявила, що очолюване її командирами багатонаціональне військо передає американцям контролю над двома іракськими провінціями. Причина – значне погіршення становища в Наджафі, де сутички між військом коаліції і бойовиками шиїтського радикала Моктади аль-Садра стають щоразу запеклішими. Під час зустрічі Дж. Буша з польським прем'єр-міністром Мареком Белькою у Вашінгтоні 9 серпня, Президент США високо оцінив зусилля Польщі в Іраку.

Прем'єр М. Белька сказав, що поляки не мають бажання залишатися в Іраку безконечно довго, однак про терміни виведення польського війська з Іраку мови під час зустрічі не було.

За повідомленнями ЗМІ

Варіяції на теми передвиборних портретів...

У двох попередніх числах „Свободи" було вміщено світлини, зроблені в центрі Черкас. На першій з них було показано ґалерію з восьми портретів кандидата на президента України Віктора Януковича з пропозицією вибрати кращий з них. Наступна світлина показала ті ж самі портрети, заклеєні закликами не голосувати за В. Януковича. А ще через день ситуція на площі змінилася: портети виявилися за огорожею з написом „Просимо вибачити за тимчасові незручності". Невідомо, чи напис стосується тільки портретів чи усієї України? Фото: Ф. Хмельковський

АМЕРИКА І СВІТ

Бен Ладен плянує річницю 11.09

ПЕРТ, Австралія. - Очікуйте щось від Осами бен Ладена у вересні. Так сказав єдиний закордонний журналіст, що мав досвід отримання інтерв'ю від найбільш розшукуваної людини в світі після 11.09. Він вважає, що бен Ладен не дозволить минути третій річниці нападу на США без жодних нагадувань про себе. Пакистанський журналіст Гамід Мір брав інтерв'ю в керівника „Аль-Кайди" тричі і провів багато часу в його таборі, добре ознайомившись з цією організацією та її провідником. Гамід Мір є керівником відділу "Geo TV" в Ісламабаді. Він шість років досліджував біографію бен Ладена, а також мав особливий доступ до нього. 8 серпня журналіст сказав: "Я думаю, що на одному з арабських каналів з'явиться дуже важливе відео- або авдіоповідомлення". В той же час, 10 серпня Білий Дім оприлюднив інформацію від секретних служб, застерігаючи, що „Аль-Кайда плянує здійснити терористичний акт ранньої осені цього року.

Є кандидат на посаду голови ЦРУ

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш у понеділок, 9 серпня, запропонував на посаду нового голови Центрального розвідувального управління (CIA) представника Республіканської партії, керівника розвідувального комітету в Конгресі Портера Ґоса – колишнього агента ЦРУ, який активно обстоював ідею ґрунтовного реформування американських розвідувальних служб. Представляючи П. Ґоса законодавцям, Дж. Буш сказав, що той є одним з чільних борців з тероризмом, і запевнив, що П. Ґос буде бездоганним провідником цієї організації, оскільки знає її „як своїх п'ять пальців". Якщо остаточне призначення відбудеться, П. Ґос замінить на посаді керівника ЦРУ Джорджа Тенета, який подав у відставку в липні цього року.

Військова делегація США в Києві

КИЇВ. – Вчора, 12 серпня, почалася дводенна візита до України американської військової делегації на чолі з секретарем Департаменту оборони Доналдом Рамсфелдом. Сьогодні, 13 серпня, візита проходитиме в Криму і під час неї має відбутися зустріч віч-на-віч керівника Пентагону з міністром оборони України Євгеном Марчуком.

Відновилися переговори між Москвою і Тбілісі

МОСКВА. – У понеділок, 9 серпня, Росія і Грузія поновили діялог на високому рівні в надії зменшити напруженість довкола двох бунтівних грузинських республік – Південної Осетії та Абхазії. Грузинський міністер оборони Георгій Барамідзе прибув до Москви на триденні переговори з російськими урядовцями. Його візита розпочалася на тлі протестів офіційної Москви через інцидент минулого тижня, коли в Південній Осетії була обстріляна російська делегація. У відповідь Грузія заявила, що російські військові літаки порушили її повітряний простір. Південна Осетія та Абхазія, явно і таємно підтримувані Москвою, піднімали збройні повстання проти центрального грузинського уряду на початку 90-их років. Тбілісі наполягає, що вони залишаються частиною Грузії, і звинувачує Москву у втручанні в грузинські справи. Міністер закордонних справ Грузії Салома Зурабішвілі засудила вторгнення російського літака в грузинський повітряний простір і ствердила, що певні елементи у Москві і далі не сприймають ідеї державної незалежности Грузії, а грузинський міністер внутрішніх справ Іраклій Окруашвілі попередив Росію, що її наступний літак у грузинському небі буде збито.

Европейський корпус в Афганістані

КАБУЛ, Афганістан. – Від понеділка, 9 серпня, Европейський військовий корпус почав перебирати на себе командування міжнародними силами з організації безпеки в Афганістані. Це перша місія корпусу за межами Европи. Командувачем Еврокорпусу на наступні пів року призначений французький генерал Жан-Луї Пі. До складу Еврокорпусу входять військові з Бельгії, Німеччини, Еспанії, Люксембургу та Франції. Вони слідкуватимуть за безпекою в Кабулі, а також у деяких районах на півночі та на північному сході Афганістану, зокрема під час президентських виборів у жовтні.

Вибухи у Стамбулі

СТАМБУЛ, Туреччина. – В понеділок, 9 серпня, у двох готелях Стамбулу сталися вибухи, у вислідї яких двоє осіб загинуло, а семеро зазнали поранень. Поліція підозрює, що це була терористична акція з використанням вибухівки. Наступного дня, у вівторок, 10 серпня, ще два вибухи пролунали на бензиновій станції в передмісті Стамбулу. На цей раз обійшлося без людських жертв. Покищо жодне екстремістське угрупування не взяло на себе відповідальности за ці злочинні акції.

На Гуантанамо почали діяти трибунали

ГУАНТАНАМО, Куба. – Щоб вирішити долю полонених афганських бойовиків, котрі утримуються на американській базі Гуантанамо на Кубі, влада США прийняла рішення розпочати діяльність воєнних трибуналів. Майже 600 в'язнів отримають першу можливість оскаржити свій арешт в Афганістані за підозрою у причетності до терористичної організації „Аль-Кайда". Відповідальний за діяльність трибуналів урядовець Гордон Інгланд запевнив: „Йдеться про високопрофесійний процес, дуже ретельний і дуже справедливий. Ми надаємо можливість затриманим постати перед судом і подати їхні справи. Гадаю, у минулому було вісім визначень чи поглядів на статус представника ворожої сторони. Тепер ми маємо справу з новими стандартами і, можливо, з огляду на нові стандарти, буде ухвалено рішення, що деякі зі затриманих не є ворожими бійцями. Але я, звичайно, не очікую, що кількість таких випадків буде аж такою значною". Згідно з останніми повідомленнями американських військових, більше половини в'язнів Гуантанамо, які мали право на перегляд їхнього статусу, відмовились постати перед трибуналом.

НАСА послала апарат до Меркурія

КАНАВЕРАЛ, Фльорида. – Американська космічна агенція НАСА послала безпілотний дослідний апарат до Меркурія - найближчої до Сонця плянети. Пуск космічного корабля „Messenger" з Канавералу на Фльориді відкладався на добу через потужні вітри. Апарат летітиме до Меркурія майже сім років, а потім упродовж року вивчатиме плянету. Досі до тієї планети висилали лише один дослідницький корабель – майже 30 років тому. „Messenger" оснащений керамічними щитами і дзеркалами на сонячних батеріях, щоб захиститися від потужного сонячного проміння, яке піднімає температуру на Меркурії до майже 500 градусів за Цельсієм. Апарат збиратиме інформацію про будову Меркурія та його атмосферу, що допоможе з'ясувати, як зформувалася та плянета. Дослідники сподіваються, що апарат може підтвердити існування криги в глибині кратерів на поверхні плянети, де холод сягає мінус 200 градусів.

Аварія на атомній станції в Японії

ТОКІО. – В понеділок, 9 серпня, на атомній станції Мігама, на західньому узбережжі Японії, стався аварійний викид пари з турбіни, внаслідок цього загинуло четверо осіб, а щонайменше десять працівників зазнали сильних опіків, декілька з них лежать в лікарні непритомні. Представники японської агенції з ядерної і промислової безпеки запевняють, що радіоактивні елементи в атмосферу не потрапили, оскільки реактор автоматично вимкнувся. Викид пари стався нібито тому, що забракло води для охолодження. Це найсерйозніший інцидент в країні від часу аварії на атомовій станції в місті Токаймура в 1999 році. Тоді через недотримання норм безпеки загинуло двоє людей. Відомо, що третина японської електроенергії виробляється на атомних станціях.

У Грузії скасовано 1 вересня, „нав'язане СССР"

ТБІЛІСІ, Грузія. – Відтепер навчальний рік у Грузії розпочинатиметься 20 вересня і буде закінчуватися 1 липня. Таке рішення ухвалив 5 серпня міністер освіти Грузії Каха Ломая „Перенесення початку навчального року на пізніший термін пов'язане з кліматичними умовами Грузії і специфікою туристичної сфери країни", - сказав міністер. Керівник грузинської системи освіти вважає, що початок навчального року 1 вересня - не грузинська традиція, і вона „нав'язана комуністичним режимом Совєтського Союзу". Згідно з рішенням міністра освіти, кожен новий учбовий рік починатиметься у третій або четвертий понеділок вересня, а завершуватися наприкінці червня.

У Німеччині поставлять пам'ятник Катерині II

БОНН. У Німеччині, у місті Цербст, що у федеральній землі Саксонія-Ангальт, незабаром з'явиться перший пам'ятник російській цариці Катерині Великій. Бронзову статую вже виготовляють в Санкт-Петербурзі. Про це повідомила Ангерет Майнцер, яка очолює міжнародне об'єднання імені Катерини Другої, до якого входять митці й науковці з Росії, України, Західньої Европи, Японії та США. В містечку Цербст принцеса Софі Авґуста Фридерика, яка стала російською імператрицею, провела свою юність. На російський трон вона сіла 1762 року під іменем Катерини Другої і правила 34 роки. Сучасні експерти відзначають, що російська цариця німецького походження була визначною особистістю, яка принесла европейський стиль мислення в Росію. До її заслуг приракховують і запрошення до Росії цілої низки визначних німецьких митців, вчених та торговців. Щодо її „вкладу" в життя України недвозначно і неспростовно написав Тарас Шевченко.

В Боснії знайдено ще одне масове поховання

ФОКА, Боснія. – Члени державної комісії з питань зниклих безвести виявили на сході країни, в шахті поблизу міста Фока, масове поховання з багатьма трупами. Судові медичні експерти кажуть, що в могилі є щонайменше 300 трупів. Припускають, що це останки мусульман, яких боснійські серби утримували в концентраційному таборі під час війни в Боснії на початку 1990-их років.

Коров'ячий сказ повертається до людей

ЛОНДОН. – Коров'ячий сказ заподіяв величезні збитки британській економіці. 5 серпня професор Джеймс Айронсайд, один з провідних дослідників хвороби Кройцфельда-Якобса або людського різновиду коров'ячого сказу, попередив, що набагато більша кількість людей, які живуть у Британії, рано чи пізно можуть бути вражені нею, ніж вважалося раніше. Вчений остерігає, що нові відкриття спростували попередні уявлення про те, що хвороба Кройцфельда-Якобса буцімто зникає. Професор Дж. Айронсайд згадав нещодавній випадок, коли одна жінка заразилась хворобою у результаті переливання крові, але її генетичний профіль відповідає генетиці половини британського населення. Раніше вважалося, що жертви хвороби Кройцфельда-Якобса належать до маленької генетичної підгрупи.

За матеріялами ЗМІ

Чому в Москві не вірять, що Україна - не Росія?

Олександр Морозов,
депутат Верховної Ради України,
член бльоку „Наша Україна"

Я часто буваю у Москві, у мене там багато друзів, з якими цікаво і корисно спілкуватися, у вільний час ходжу по книгарнях. Деякі новинки мене просто вразили. Останні ж політичні події в українсько-російських взаєминах демонструють, що книжкові тези реалізовуються в конкретних діях. Самі назви книг, виданих у 2004 році, вже кажуть про багато що: „Украинский сепаратизм. Ідеологічні джерела самостійності" і "Історія 'українського' сепаратизму". В обох книгах найбільш агресивно виглядають передмови, які часом виглядають як інструкції до дії. Хочу запропонувати декілька цитат, і повірте, вони не вирвані з контексту:

„'Українець' - насамперед не етнічне, але політичне поняття. 'Українець' означало прихильника антиросійської партії в Южноруських землях".

„'Українці' - це люди, які ухилилися від загальноросійського типу у бік відтворення предків чужої тюркської крові, які стояли в культурному відношенні значно нижче російської раси.

Що таке 'українська культура'? Лише первісна кустарна діяльність, спроба на третьосортному, провінційному матеріялі створити висококлясну світову культуру".

„'Українство' - це агресивне ніщо, нізвідки і нікуди не рухоме, що застоялося в своїй гордовитій нікчемності".

„'Українство' спочатку створювалося як підривна ідеологія, мета якої – відокремлення України від Росії з тим, щоб максимально Росію ослабити".

„'Українство' - етнічний проєкт експансії европейського католицького світу в світ слов'янський. Етнічний кордон російського світу з Заходом залишається відкритим всім ідеологічним і військовим експансіям, в тому числі військам НАТО".

„Південноруському населенню пропонують відмовитися від всього найцінншого в своєму 'Я': від Православної Церкви, від російської літературної мови, від великої російської літератури Пушкіна і Достоєвського, тому що вона створена геніями, етнічно чужими 'українським' сепаратистам".

„'Українці' бажають знищити 'москалів', тобто переважну більшість російського народу".

З цих, на погляд авторів, аксіом – такі висновки:

„На український проєкт чекає той же результат, що і радянський - крах на очах одного або двох сучасних поколінь. Усе, що вибудуване на міті, неминуче руйнується".

„Розвал держави 'Україна' забезпечено її станом і політикою".

Далі – серйозніше:

„Уже сьогодні ми повинні жорстко стати на позицію, що південноруські і малоруські землі – невід'ємна частина Російської держави, що немає ні 'українського народу', ні української мови, що все це – ідеологічний фантом".

„Дивно, як не розуміють в 'Україні', що їх доля поза Росією неможлива".

„Перше ж прохання Донбасу і Криму про повернення до Росії повинно бути задоволено і буде задоволено, якщо при владі в Росії утримаються сьогоднішні політики".

„З усуненням 'українства' з ідеологічного простору Росії навряд чи виникнуть якісь питання. Існуючи з етносами кавказького походження, зуміємо ужитися і з кровними братами".

„Тимчасовість і химерність проекту 'Україна' очевидна, і нам, росіянам, треба не гаяти часу для захисту своєї історичної спадщини від остаточного розграбування українством".

„Ідея імперії, як суть політики великої держави, спливає в свідомості нації як необхідність. Росію майбутнього росіяни бачать Державою-Імперією".

„Політична еліта Росії різних напрямів, вловивши народні почуття, почала вводити в свій політичний словник поняття, які раніше не вживалися в позитивному контексті. З'явилися дивні словосполучення 'радянський імперіялізм' (газета російських комуністів „Завтра") або 'ліберальний імперіялізм' (Чубайс)".

„Всі сили, які бажають залишатися в політичному житті Росії, визнали, що воля нації складається з бажання побудови великої держави, тобто відновлення імперської традиції".

„Старовинний лозунг збирання земель сьогодні вже носиться в повітрі. Територіяльні втрати дуже важливих для Росії земель (споконвічно російські землі), сприяють воскресінням імперських почуттів. Зовнішнє затишшя в нашій політиці, ймовірно, не зможе тривати довго".

„Політики, які виступають з позиції заперечення необхідности возз'єднання російських земель, викидають себе на узбіччя політичного життя Росії".

28 липня на "Громадському Радіо" відбулася дискусія з участю українських політологів А. Мішина і В. Полохала, а також російського, С. Маркова.

Мій друг С. Марков, якому я неодноразово пропонував відмовитися від боротьби за мої права як росіянина, який мешкає в Україні, не хоче опинитися на узбіччі. Тому він йде далі цих цитат і розкриває нове, 'позитивне' значення імперії:

"Імперія – це величезний простір, де особистість важливіша, ніж етнічність, де права людини важливіші, ніж права нації".

Щоправда, для нас С. Марков має іншу пропозицію: „Росія зацікавлена в тому, щоб Україна була демократичною країною". Напрошується висновок: або лукавить, або бажає нам зла.

У 'чудових' книжкових новинках є і 'цінні' поради. Вочевидь, автори досить добре орієнтуються в українському політичному просторі:

„У ситуації, що склалася, всі надії і Кучмі, і Росії потрібно покласти на 'донецький клан'. „Штатовський ставленик Ющенко під боком Росії не потрібен".

Залишається сподіватися, що викладені тези не включені у доктрину політики В.Путіна по відношенню до України, і що висловлювання про 'агентів з-за бугра' не стосується противників відродження Російської імперії за рахунок ліквідації української державности.

Читаючи ж ці опуси з нових книжкових надходжень Росії, ставиш те ж, що й автори, запитання: „Як же зрозуміти, чому росіяни ненавидять свою „русскость" як щось їм чуже і огидне?".

„Українська правда" з 3 серпня

Українська тема у Варшаві

Думки з приводу конференції Асоціяції Досліджень Національностей (ASN), що проходила у Варшаві 18–21 липня ц. р.

Лариса М. П. Залеська Онишкевич
голова НТШ в Америці

Наукову організацію „Association for ther Study of Nationalites" (Асоціяція досліджень національностей) або ASN заснував в Америці тодішній член Управи НТШ проф. Стефан Горак в 1971 році, і від того часу НТШ Америки є членом Асоціяції і підтримує її. Асоціяція має членів по цілому світі, які вивчають різні аспекти проблеми національностей, зокрема Східньої Европи, проводить кожного року велику міжнародну конференцію в Ню-Йорку, а також що два роки – в Европі. Цього року така конференція відбулася у Варшавському університеті: там можна було запримітити велику зміну щодо зацікавлення Україною. Дев'ять років тому, коли там же проходила подібна конференція, на панелі, де було чотири колишніх прем'єр-міністрів і міністрів Польщі, про майбутнє країни – про Україну була тільки одна згадка: про залізничну лінію з Варшави до Москви. По книгарнях майже не було книжок про Україну.

Цього року, крім доповідей і дискусій на конференції, можна було запримітити пожвавлене зацікавлення Україною, зокрема у польських книгарнях. Не тільки можна тепер знайти переклади українських видань і творів на польську мову, але і видання польською мовою про українську культуру, літературу: „Прощання з імперією" Олі Гнатюк, працю Аґнєшки Кононенко про аванґардизм в українській культурі, Стефана Козака – про передромантизм в українській літературі; навіть можна знайти переклади діяспорних поетів по-польськи (збірка Остапа Тарнавського). Варшав'янка Оля Гнатюк має дістати у жовтні високу університетську нагороду за свою книжку.

Поодинокі видавництва мали свої стенди на конференції – і також майже кожне мало видання про Україну. Студії україністики розростаються надзвичайно успішно у кількох польських університетах; багато поляків спеціялізуються в україністиці, досліджують історію, літературу, мову України. Польські університети мають договори співпраці з університетами України. Наприклад, Варшавський університет підписав договір співпраці з Чернівецьким університетом. Минулої осені у Варшавському універ-

(Закінчення на стор. 12)

Пам'ятник Т Шевченкові у Варшаві, відкритий в 2001 році

Росіяни не перестали співати своєї...

В цьому числі „Свободи" одна публікація напевне зверне на себе загальну увагу і викличе бурхливу реакцію наших читачів. Це розповідь депутата Верховної Ради, члена бльоку „Наша Україна" Олександра Морозова (див. стор. 5) про те, які настрої щодо України і українців панують сьогодні в інтелектуальному середовищі нібито нової, нібито демократичної Росії. Передбачаємо зливу справедливого обурення, але, мабуть, дехто буде просто здивований: мовляв, невже ж росіяни зовсім нічого не навчилися від кривавої історії своїх імперій, царської і совєтської, що тепер, з початком XXI сторіччя, знову відроджують зловісну химеру великодержавного шовінізму? Невже цей народ справді навіки заражений бацилою завойовництва і нездатний зрозуміти, що інші народи мають невід'ємне право на самостійне життя і власну державу? Невже сьогоднішні російські інтелектуали так і не доросли до зрозуміння гуманних, глибоко демократичних істин, що їх висловлювали найгідніші сини Росії, її справжні патріоти – Лев Толстой, Олександер Герцен, Петро Чаадаєв, Микола Бердяєв, Володимир Соловйов, Андрій Сахаров? „Якщо Росія не зуміє спертися, як на міцні опори, на національні особливості народів своєї імперії, то вона перетвориться в одноманітну купу піску, яку розвіє перший сильний вітер", – писав великий християнський мислитель Вол. Соловйов. Саме так сталося і з царською Росією, і з комуністичною.

Як же низько впала сучасна російська історична наука, вже не кажучи про їхню політологію, якщо так затято реставруються припалі порохом вигадки про „штучність" української мови, про те, що української нації насправді не існує, що вона – витвір цісарської Австро-Угорщини. На ці абсурдні інсинуації наша „Свобода" вичерпно відповіла вже 100 років тому. Полемізуючи з москвофільським „Свєтом", „Свобода" писала 15 вересня 1904 року: „Українська мова – це факт, який визнають всі вчені світу, лише „Свєт" не годен цього зрозуміти. Української мови ніхто не видумував і не міг би видумати, якби навіть хотів. Люди видумували ріжні мови – воляп'юк, есперанто та інші, і що показалося? Що ті видумані мови скоро загинули або вживає їх дуже мале число людей. З українською мовою річ зовсім інша. То жива мова. Нею говорять десятки міліонів людей, вона живе в наших піснях, в нашому письменстві. Як же не встидно „Свєтові" після того називати українську мову видуманою?".

Російські ідеологи продовжують дурити свій народ і самих себе імперськими ілюзіями й утопіями (М. Бердяєв колись зауважував, що всяка утопія – реакційна), і не мають мужности, щоб подивитися в очі неспростовній історичній правді: українці як феноменальний народ вижили за умов найнестабільшішої в світі „коридорної" території, по якій з заходу на схід і зі сходу на захід пройшли майже всі народи Евразії. По багатьох вже й сліду не залишилося в історії. Тим часом українці живуть, співають тих самих пісень, вирощують ту саму пшеницю, що й у сиву давнину. Якщо Москва не спроможеться зрозуміти це, якщо знову зазіхне на свободу нашого народу, то її чекатиме нездоланний опір і така боротьба, яка врешті-решт поставить під сумнів існування Росії.

З цього приводу незабутній Джеймс Мейс писав: „Я переконаний, що ніколи не припиняться тертя між Україною і Росією, якщо Москва продовжуватиме виводити джерела своєї історії від матері міст руських Києва, а не займеться впритул проблемою ідентифікації власного народу та ролі власної держави, сприйнявши і опрацювавши матеріял, нагромаджений не тільки українськими істориками, а й російськими. І доки в тих або інших формах буде реанімуватися російська ідея – чи у формі православ'я, чи великоруськости, чи комуністичної ідеології, в якій російська ідея грала ролю цементуючого клею у створенні нової історичної спільности – радянського народу, на ґрунті русоцентризму, неросійським народам нелегко буде придушити в собі почуття історичної образи. І вони завжди прагнутимуть захистити себе... перед загрозою, що її постійно генерує Росія...".

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор — Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про таке потрібне повернення

Постійно читаємо і пишемо про різні форми „повернення в Україну" не лише осіб, але їхніх творів чи інших надбань, що повинні доконче бути там, де вони приналежні. Це повинно так статися не з любови до батьківщини, але передусім, щоб усе це добро було і вже залишилося в Україні та її культурно збагатило. Тут важливе також і ознайомлення населення України з цими надбаннями, які постали або були виявлені за межами батьківщини і про них не знають її громадяни, а вже зокрема не знає молоде покоління.

Тому стаття Лесі Храпливої-Щур про „співця епохи слави" – Романа Купчинського дуже потрібна. Та ще вона інформує про ідею музею Р. Купчинського в селі Розгарів, де добре нашому поколінню відомий „трубадур" народився.

Але саме ця ідея, і як і необізнаність молодих поколінь в Україні з творчістю поета-фейлетоніста та гумориста Р. Купчинського, призвели до ствердження, що не тільки про Р. Купчинського мало знають в теперішній Україні, але така сама доля зустрічає цілу плеяду письменників, які впродовж останніх десятиріч творили на Заході, видавали збірки своїх творів. Про це дуже мало знають в теперішній Україні, а зокрема дуже мало, а то й нічого не знають молоді українці, що зараз навчаються у школах і хочуть прилучитися до культурного життя.

Ось перед нами лист до редакції „Свободи", в якому учителька зі Суходолу, де жив колись широковідомий в США письменник Івась Керницький і де зовсім недавно встановили на його честь пропам'ятний камінь просить, щоб прислати його книжкові твори, які вона могла б використати в школі де про нашого Ікера „нічого не знають". Але рівночасно запитують у листі за Еком, тож, правдоподібно, не мають і ніколи не бачили „Лиса Микити".

Рівночасно на моєму столі лежить лист від одного з редакторів „Енциклопедії Коломийщини", який просить про підшукання матеріялів на Заході про відомих наших культурних діячів, як родини Гординських, Дядинюків та інших. Значить, відомості про культурних діячів на американському чи европейському континентах ще й сьогодні, на 13-му році незалежности є дуже скупі. Такі відомості мають стати обов'язковими для молоді, яка доростає, щоб бути стрижнем нашого народу і його культурним провідником. Як потрібно, знаючи про цей стан, допомагати Україні, щоб збагатити та усвідомити про наших культурних діячів шкільну та університетську молодь.

І на це є різні способи. Багато робить і надіємося буде далі робити ККДУ, про звіт якого ми саме писали, але, здається, кожен із нас може допомагати, висилаючи на адресу шкіл чи учителів книжки, які видано тут впродовж останніх п'ятдесяти років. Саме це буде найвідчутнішим поверненням з діяспори в Україну, про яке ми так любимо з патосом говорити...

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Олег Бізяєв і досі непритомний

До вас звертається за допомогою громада Української православної церкви св. Апостола Андрія Первозваного в Бостоні.

На початку липня на міській вулиці, в 6-ій годині ранку, знайшли непритомну людину з розбитою головою. Це був студент з України, 28-річний Олег Бізяєв. Він вчиться на 4-му курсі аспірантури Бостон-коледжу. Успішний студент і гарна людина. Зараз він перебуває в госпіталі „Beth Israel" в непритомному стані. Йому зроблено операцію – зрізано частину черепа, щоб звільнити мозок від тиску. Біля нього увесь час знаходиться мама і брат, котрі прилетіли з України. На дальше перебування Олега в госпіталі потрібні гроші. Лікування займе довший час. Горе матері в цій ситуації передати неможливо.

Дозвольте звернутися до вас, люди з добрим серцем, з проханням допомогти родині зробити все можливе, щоб повернути до життя їхнього сина. Будь ласка, хто може, надсилайте свої пожертви на адресу: „Ukrainian Fraternal Federal Credit Union", P. O. Box 185, Boston, MA 02132-0185. Чеки виписувати: „Account St. Andrew Church 1085".

Галина Путятіна,
Бостон, Мас.

Пригадуючи історичні події і видатних діячів

Перед святом Незалежности України в листах читачів тижневика усе настійніше з'являються роздуми про історичне минуле і сучасність молодої держави, її видатних діячів. Два цікавих нариси надіслав з Луцька наш постійний автор **Володимир Рожко**. У статті „Отець Михайло Тележинський – незабутній душпастир Волині" він розповідає про православного священика Михайла Тележинського, який від 1911 року був завжди в першій лінії борців за Україну і в червні 1941 року загинув від рук більшовицьких катів у в'язниці міста Володимира, разом з іншими в'язнями. В статті „Читаю аркуші пожовклі" Володимир Рожко пише про Єпископа Рівненського УАПЦ Платона в роки Другої світової війни. По війні він був Єпископом в Торонто, де й помер в серпні 1951 року.

Сучасні проблеми української історичної науки були темою наукової конференції УВАН, що відбулася в Ню-Йорку 2 травня. На жаль, редакція отримала розповідь шановного автора **Миколи Францужeнка-Вірного** про цю подію лише 26 липня, а тому не змогла своєчасно подати повідомлення про конференцію. Просимо інформувати тижневик про громадські події не пізніше двох тижнів від дати їх проведення.

Аналіза сучасного політичного та економічного стану України стала провідною темою добірки матеріялів журналу „Прозріння" української громади в Австралії (журнал видає товариство „Соборна Україна"), які надіслав до редакції **Федір Габелко** з Мельбурну.

Д-р В. Трембіцький з Ню-Йорку надіслав статтю К. Ачиної і Ф. Румянцева „Путін зазирнув в майбутнє Співдружности" („Новое русское слово", 20 липня) з власним коментарем, у якому розглядає не тільки негаразди, а й успіхи України в контексті її участи в СНД.

Докладну розповідь про 29-ий український фестиваль на оселі „Верховина" зі світлинами надіслала **Тамара Ганенко** з Ню-Джерзі, але, на жаль, запізно, тому що подібна розповідь про цю подію вже з'явилася у ч. 31 нашого тижневика. Дякуємо Тамарі Ганенко за увагу і подаємо її світлину зі свята.

Олександер Михалюк з Філядельфії зауважив, що „Свобода" не досить уваги присвятила цього року святкуванню Дня незалежности США (*цій події було присвячено в ч. 27 тільки редакційну статтю „Ідеї і Чин незалежности"* – **Ред.**). Думаємо, що пан Михалюк має рацію і наступного року редакція подасть більше матеріялів про національне свято США.

Ансамбль „Сизокрилі" на „Верховині". Фото: Т. Ганенко

Болить душа за бідних жінок

Коли читаю у „Свободі" про торгівлю жінками, мене огортає глибоке душевне пригноблення. Ці жалюгідні події з життя українських жінок переношу з болем серця. Хотів би з кимось поділитись моїми переживаннями, бо живу самітньо, у моїй місцевості нікого з українців немає. Тяжко зрозуміти, чому український уряд не має ні пошани, ні людських почувань до своїх громадян та зовсім не дбає за їхній життєві потреби. Адже правителі добре знають про становище незалежної української жінки, проте це їх не тривожить. Таке ставлення до українського народу можна тільки пояснити їхніми застарілими поглядами, навіяними комуністичною доктриною. Вони дбають тільки про свій матеріяльний добробут.

За статистикою більшість жінок не має праці, а коли деякі працюють, то їх платня є меншою, ніж в чоловіків. Не дивно, що 400 тисяч жінок покинули Україну, своїх рідних, та виїхали за кордон на заробітки. Крім фізичної праці, деякі жінки з меншою особистою гордістю продають себе за гроші.

Коли я жив у західній Україні під польською окупацією, то ніколи не чув і не читав у часописах про такі жалюгідні події. Пам'ятаю, що деякі люди, головно чоловіки, виїздили до США та Канади на заробітки. Заробивши певну суму грошей, поверталися додому. Деякі забирали жінок до себе в Америку. Це були зовсім нормально.

Коли читаю про виїзд людей з великої, багатої та урожайної України на заробітки, мені нагадується випадок, коли я був у Словаччині в німецькій армії. Один раз запитав мене німецький старшина, якої я національности. Я відповів, що я – українець. Тоді він мені каже, що Україна є найбагатшою країною в Европі. Я запитав, звідки він це знає. Він відповів, що був в Україні і бачив сотні тягарових автомашин, наладованих землею, яку вивозили до Німеччини. Коли я запитав, чому це так, він відповів, що українська земля є дуже урожайна, не потребує добрив. Мені було досить приємно почути його пояснення. Тепер з багатої, урожайної країни люди, головно жіноцтво, виїжджають в інші держави на заробітки.

Якщо взагалі говорити про українське жіноцтво, то народ має належну пошану до них. Вони не тільки управляють домашніми ділами, вони є матерями дітей, які є майбутнім українського народу. Багато освічених жінок займають високі посади в наукових та господарських установах. І не тільки в Україні, а й в США, Канаді, в інших країнах. Коли думаю про жалюгідне становище певної частини українського жіноцтва, то, крім матеріяльної та душевної допомоги, молю Бога за них та за краще майбутнє народу.

Д-р Ярослав Павліський,
Талагасі, Фльорида

В Криму хочуть читати „Свободу"

Просимо читачів „Свободи" подарувати передплату тижневика для Бібліотеки україніки Українсько-канадського товариства міста Симферополя у Криму, щоб газету могла читати українська громада, особливо напередодні президентських виборів. Повірте, засилля тенденційних російськомовних періодичних видань у нашому регіоні не дає змоги та доступу до правдивої інформації на теренах всієї нашої держави під час президентських перегонів.

В разі надання переплати газети просимо надсилати її на адресу: Люба Тарахтій, Бібліотека україніки, вул. Крейзера, 14, Симферопіль, 95000 Ukraine.

Всеволод Седов,
голова Фундації ім. Д. Бурлюка,
Симферопіль

Вартість передплати з доставленням летунською поштою – 75 дол. до кінця року. – Ред.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Довідкове бюро УНСоюзу

Шановний Осипе!
Моя дружина не перестає турбувати мене в справі придбання життєвого забезпечення. Нам обом – по 40 років, добре працевлаштовані і не сподіваємося дітей. Чому я повинен витрачати гроші на життєве забезпечення?

Василь

Шановний Василю!

На превеликий жаль, життєве забезпечення розраховане для тих, кого ви залишаєте після себе. Достовірним фактом є й те, що чоловіки помирають у молодшому віці, ніж жінки. Служба соціяльного забезпечення тільки забезпечує посмертну виплату в розмірі 255 долярів.

Осип Гаврилюк, професійний продавець забезпечень УНСоюзу, штат Ню-Йорк

Бувають випадки, коли працедавець оплачує своїм працівникам життєве забезпечення, таке життєве забезпечення є груповим, розрахованим для всіх працівників компанії і підлягає виплаті тільки тоді, коли ви є їхнім працівником. Якщо трапиться випадок, що людина помирає в період пошуку нової праці, або працює як контрактор, в такому випадку його дружина не отримує ніякої посмертної компенсації. Це також правда, що коли ви маєте полісу життєвого забезпечення, на якій наростає грошова вартість, ви можете збільшувати ваш прибутковий капітал, при тому заощаджуючи при оплаті податків, ви можете отримувати позички за вигідними процентами ратами, а також мати підписні знижки на „Свободу" і „Український Тижневик", оплата за відпочинок на Союзівці також включатиме знижку для вас, а також маєте право отримати знижкову картку на ліки за рецептом, але, крім того, великі гроші були б виплачені після смерти вашим спадкоємцям.

Ви можете запитати, для чого їй потрібні ті гроші? Я припускаю, що при двох заробітках, без дітей, ви провадите досить високий рівень життя.

Великий будинок (відповідно, велика позичка на хату), чудові автомобілі (позички на авта), можливо, маєте і човен у своєму розпорядженні, який також фінансований кредитними установами. Тому, Василю, ваша дружина буде потребувати ці гроші, щоб продовжувати сплачувати позички – в той час, коли їй буде потрібно пристосуватися жити на одну заробітну платню. Вона, очевидно, також хотіла б сплатити ваші останні медичні рахунки, всі похоронні ритуали здійснити на належному рівні і, звичайно, мати можливість влаштувати тризну у широкому колі друзів, щоб з ніжністю пом'янути вас, як дбайливого чоловіка.

Нема то, як на Союзівці, ... і немає весілля кращого, як на Союзівці!

Як батьки молодої, хочемо підтвердити, що справді такого весілля як на Союзівці, ніде немає! Це завдяки цілому професійному штабові Союзівки, котрий вміло і фахово все переводить.

На чолі – Нестор Паславський, управитель Союзівки, котрий радить і допомагає, як може, і за його порадою все дуже успішно виходить. Андрій Соневицький – знаменитий кухар, смачно підготовляє весільне прийняття та перекуски. В кухні Люся, Світлана-велика і Світлана-мала добре працюють. Михась Химинець гарно обслуговує у ресторані. Пані Шпак уміло переводить бенкетом. Спільними силами творять незабутню весільну гостину. Цим разом говоримо про весілля Ксені Круль і Джері Гокинз, котре відбулося 29 листопада 2003 року.

За кілька місяців до весілля і навіть після весілля Соня Семанишин дала цінні поради, бо має багато років практики в підготуванні весіль. Леся Гуран терпеливо приймала замовлення кімнат гостям і робила все, щоб усіх задовольнити.

Оркестра „Темпо", хоч не є частиною Союзівки, теж долучила до успіху вечора. Якщо хочете мати прекрасні спомини з вашого весілля, то зверніться до Союзівки, бо нема кращого весілля, як на Союзівці!

Соня і Петро Круль,
батьки молодої
Сільвер Спринґ, Мд.

Байройтців вітатиме мальовнича Союзівка

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – Цьогорічний з'їзд байройтців відбудеться 10-12 вересня 2004 року на Союзівці. Минає вже 60 літ з того часу, як багато українців з різних причин залишили рідну Україну й опинились в Німеччині, Австрії чи інших країнах Західньої Европи. Одні були забрані на примусові роботи, другі втікали від комуністичної навали. Всі вони хотіли зберегти себе для вільної України.

Після німецької капітуляції союзники пішли біженцям назустріч і утворили для них табори. В американській зоні такий табір було засновано в місті Вагнера – Байройті, в „Леопольд Касерне". Українці там розбудували релігійне, освітньо-шкільне, культурне, громадське, політичне, пластове, сумівське та спортове життя, яке дивувало не тільки американців, але і німців.

В Байройті була заснована народна школа, директорами яких були Іван Бурка, Степан Стецик і Володимир Феданків. Українську гуманістичну гімназію очолював д-р Кость Кисілевський, а пізніше – Степан Подоляк, а реальну – інж. Константин Сімінський. Там ще були інші школи та багато курсів. Таборовики жили дружно, а в учнів та студентів зав 'язалась щира дружба, яка триває й сьогодні.

У вересні-жовтні попереднього року д-р Ярослав і Віра Русанівська-Білинські, Борис і Звеня Захарчуки, Ярослав та Євгенія Ликтеї, Юлія Гайдукевич-Прокопик, д-р Ігор і Наталка Палідвор-Соневицькі, Роман та Іванка Гайдукевич-Федики і Алла Жорнікова-Федусь під проводом Бориса Захарчука відвідали Байройт, Мюнхен, Інсбрук, озеро Люцерн, Женеву, Тиш, Люґано, Венецію, Відень і Зальцбурґ.

На зустрічі байройтчани поділяться з присутніми своїми враженнями з вельми приємної подорожі та покажуть свої відео, знімки, поштівки та сувеніри. Комітет сподівається, що колишні байройтці з приємністю приїдуть, щоб на порозі 60-ліття своєї мандрівки знову зустрінутись зі своїми друзями, побачити, як виглядає Байройт сьогодні. Просимо не чекати до останньої хвилини, а негайно зголоситись до Іванки Кочерган-Луцишин, щоб комітет міг належно приготуватись і замовити обіди. Також просимо замовити кімнати на Союзівці. До приємної зустрічі!

Ярослав Ликтей

Учасники подорожі „Слідами юних днів у Байройті" в парку біля колишнього українського табору „Леопольд Касерне" в Байройті, Німеччина. Зліва: Борис Захарчук, Ярослав і Євгенія Ликтеї, д-р Ігор Соневицький, д-р Ярослав і Віра Білинські, Наталка Соневицька, Юлія Прокопик, Звеня Захарчук, Іванка та Роман Федики.

Дисидент, в'язень, щаслива людина...

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – „Я відчуваю себе щасливою людиною. Весь мій життєвий шлях пройшов так, як хотів. І я б, не замислюючись, його повторив".

Хто це говорить – зірка естради зі званням Народного артиста? Олімпійський чемпіон на пенсії? Президент державного підприємства типу „Укрзакордоннафтоґазбуд", який іде у відставку?

Ні, це слова 74-річного Михайла Гориня, який ні в яку відставку йти не збирається, який рухається швидше, ніж його співробітники у штабі Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), і який постійно організовує чергові заходи з метою піднести престиж української діяспори, зокрема в країнах колишнього Союзу і соціялістичного бльоку. Перелом ноги два роки тому не сповільнив його діяльности: приходив до праці на милицях і не звертав уваги на те, що гіпс на нозі не дозволяє зручно сидіти за робочим столом. А коли фінансування УВКР з державного бюджету запізнювалось, виплачував співробітникам аванси зі своєї не надто великої пенсії.

Нині в Україні величезна більшість населення нарікає на своє життя. Чимало з ностальгією згадують стабільність і дешевизну (забуваючи про постійні „дефіцити" харчів, виробів, житла) в колишній „країні рад". А тут, в інтерв'ю в газеті „Дзеркало тижня" від 17 липня, Михайло Горинь називає себе щасливою людиною, яка успішно пройшла бажаний життєвий шлях. Подивімося на цей шлях:

Михайло Горинь народився в червні 1930 року на Львівщині, „за Польщі". У совєтській Україні (Львівському університеті) здобув вищу освіту індустріяльного психолога. Працював учителем, директором школи, інспектором шкіл і індустріяльним психологом на виробництві.

Серпень 1965 року: арештований за видання і поширювання самвидаву.

Квітень 1966 року: засуджений на 6 років таборів суворого режиму в Мордовії.

Липень 1967 року: засуджений на 3 роки у Володимирській тюрмі за поширення самвидаву серед в'язнів.

Серпень 1971 року: звільнений і працює кочегаром, а згодом – заводським психологом у Львові.

Грудень 1981 року: арештований за видання „Бюлетеня Української Гельсінської Спілки". (Це, до речі, шість років після того, як Совєтський Союз приєднався до Гельсінської угоди.)

Червень 1982 року: засуджений до 10 років ув'язнення в таборі особливо суворого режиму і 5 років заслання за відмову свідчити проти іншого політичного в'язня.

Липень 1987 року: звільнений.

Березень 1990 року: обраний депутатом Верховної Ради УРСР. Це та Рада, яка в липні 1990 року прийняла Декларацію про суверенітет Української ССР і в серпні 1991 року проголосила Україну незалежною державою.

Я вперше зустрів Михайла Гориня в серпні 1987 року у Києві, кільканадцять днів після його звільнення з ҐУЛаг-у. Він зовсім не виглядав як „зек". Навпаки – був одягнений в елегантний темний костюм, білу сорочку, мав пристойну краватку – виглядав, як лікар або психолог. Тоді він, з іншими „рецидивістами" і ворогами совєтської системи, обмірковував черговий крок у здобутті прав України. (Згодом я довідався, що елеґантний костюм Михайла Гориня колись належав українському лікареві в Америці; приклад гуманітарної допомоги Україні за умов перебудови).

Нині Михайло Горинь очолює Українську Всесвітню Координаційну Раду. На відміну від Словаччини чи Словенії, влада в Україні не розуміє або не хоче розуміти потенціялу організації, яка має можливість мобілізувати українську діяспору по всьому світі. Принаймні те, що влада дає з бюджету на УВКР – це значно менше, ніж на подібні організації витрачають уряди Словаччини чи Словенії. А з тим, що на такі цілі десятиліттями виділяють Франція чи Німеччина, смішно навіть порівнювати.

Безумовно, Михайло Горинь волів би оперувати більшим бюджетом, більшими інвестиціями в діяльність, яка країні повернула б солідні дивіденди. Але він – людина, яка не уміє сидіти і роздумувати над тим, „що було б, якби було", натомість діє з тим, що має. Я зараховую його до тієї жменьки українців, які підхоплюють нездійсненні ідеї і ... здійснюють їх.

Наприклад, поїздка активістів УВКР і журналістів до українських етнічних реґіонів Росії не тільки піднесла на дусі тамтешніх українців, але зробила пропаганду для УВКР в Україні, де подорожуючі журналісти висвітлювали цей рейд в газетах і на телебаченні. Читачі і глядачі дізнались про незавидне життя своїх у „братній" країні, а також про УВКР. До речі, пересічний українець ще дуже мало знає про існування і працю УВКР, дарма, що до її складу входять сотні громадських і наукових установ.

А в інтерв'ю в газеті „Дзеркало тижня" Михайло Горинь розповідав про іншу поїздку УВКР: *„Ми проїхали по Далекому Сходу, там українці живуть понад століття, але ситуація така сама. В масі своїй українці залишаються пасивними. Наше завдання полягає в тому, щоб активних людей в українських громадах було якнайбільше. Щоб вони утверджували наші ідеали, народне мистецтво, жили повноцінним життям, а не тільки заробляли на кусень хліба"*.

При тому, Михайлові Гориневі доводиться воювати за зрозуміння не тільки з боку української влади, але й нашого діяспорного Світового Конґресу Українців (СКУ), який не пропускає нагоди, щоб висловити своє незадволення діяльністю УВКР і його голови зокрема.

На здоровий розум, СКУ, який ми створили 1967 року в Ню-Йорку як Світовий Конґрес Вільних Українців, мав би згорнути свою діяльність після того, як українці в Україні також стали вільними. Але не все здоровий розум перемагає. Нині СКУ є й складовою частиною УВКР, і організовує українські громади в різних частинах світу, в тому числі на територіях колишнього СССР, під своєю егідою. А недавно, – згадував Михайло Горинь, – СКУ почало робити заходи, щоб мати своє представництво у Києві (хоч президент СКУ Аскольд Лозинський є одночасно заступником голови УВКР).

Михайло Горинь
Фото: архів „Свободи"

Михайло Горинь і за таких умов не втрачає оптимізму. Він каже: *„Чи буде в нас досить розважливости і патріотизму для того, аби ці дві міжнародні українські організації не марнували часу на взаємне поборювання, а разом стали в один ряд і робили одну велику справу консолідації світового українства? Можливо, це романтика, але прагнути цього треба. СКУ формально є членом УВКР, і ми сподіваємося на тісну співпрацю"*.

І ще: *„Є щось фаталістичне у світогляді українців. Пригадайте, як розкололася на два крила міцна, могутня ОУН. Я вважаю, що наступний форум українців матиме дуже важливе завдання: домогтися тісної співпраці, взаєморозуміння і поділу функцій між цими двома міжнародними організаціями"*.

Останніми роками в українському лексиконі з'явилось таке слово – „драйв" (англійське „drive"). Його застосовують до молодих зірок естради, до „крутих" підприємців, але в даному випадку воно також доречне до діяльности 74-річного Михайла Гориня, який вважає себе щасливою людиною. Цей драйв його мотивує вже майже сім десятків років. Ось що він розповів в газеті „Дзеркало тижня":

„Я дуже швидко політично дозрів. Коли мав шість років, у нас відбувалися різні засідання українських селян. Сиділи, вечеряли і дискутували: як-то буде добре, коли Україна стане незалежною державою. Я слухав, ліз на горище, лягав на сіно і мріяв про те. Для мене Україна була найбільшою цінністю вже у ті роки. І тому я завжди кажу, що став свідомим ще в 1936–1937 роках. Моя свідомість була подібна до котла, до якого додавалися окремі факти, а погляди на життя не змінювалися. Для мене ідея української держави була головною, ідея незалежности, боротьби проти традиційних ворогів українського народу – чітко визначеними. Отже, ідейні переконання для мене були дуже важливими і в шкільні роки, і в 60-ті, коли почався процес національного відродження, і в незалежних 90-их. Українська незалежна держава для мене навіть сьогодні важить більше, ніж мої особисті статки. Попри всі негаразди зі здоров'ям, я відчуваю себе щасливою людиною. Весь мій життєвий шлях я пройшов так, як хотів. І я б, не замислюючись повторив його".

Видано матеріяли конференції монашества

ЛЬВІВ. – Через 12 років після виходу Української Греко-Католицької Церкви з підпілля, 21-26 липня відбулася конференція монашества „Преображення у Господі", на якій розглянуто історію чернецтва від давніх часів до недавно пережитих років переслідувань і підпілля, стан богопосвяченого життя в Україні за останніх 12 років і приготування до Собору монашества, запланованого на 8-11 вересня 2004 року.

Сьогодні монашество УГКЦ налічує 19 жіночих і 9 чоловічих монастирів і згромаджень, разом 1540 монахів і монахинь.

Видавництво „Свічадо" видало матеріяли конференції в книжці „Преображення у Господі". Книжку можна придбати у книгарнях видавництва „Свічадо" (post@svicha-do.com).

Пресове бюро УГКЦ

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

УККА готується до XIX конвенції

ВАШИНҐТОН. – Від часу свого заснування у 1940 році Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) представляє інтереси українців Америки перед Урядом США та працює в ім'я покращення долі України. Від часу розпаду Совєтського Союзу та відновлення української незалежности, УККА допомагає демократизації та встановленню ринкової економіки в Україні, водночас підтримує активну українську громаду в США. Пріоритети праці УККА на майбутнє визначаються на щочотирічному конґресі українців Америки. Цього року у місті Філядельфія, від 24 до 26 вересня відбудеться XIX конґрес українців Америки в Crowne Plaza Philadelphia при 1800 Market Street (на розі 18th та Market Streets). Ця конвенція УККА включає представників різних українських організацій та відділів УККА з цілої країни і є важливою подією в житті українців Америки. Представники громадських організацій та ієрархи Української Католицької Церкви також братимуть участь у Конґресі. УККА намагатиметься представити на конґресі всі точки зору та всі групи української діяспори в Америці. Попередній конґрес вирішив, що УККА повинен сконцентруватися на об'єднанні української громади США, щоб повніше представляти інтереси українців Америки у Вашинґтоні та Києві.

Окрім внутрішніх справ, включно з сесіями конґресових комітетів та вибором проводу УККА, делеґати конґресу матимуть можливість обговорити під час робочих сесій важливі питання: збереження нашої ідентичности; об'єднання української американської громади; використання засобів масової інформації (ЗМІ) для поширення наших іноформацій; наш голос в американській політиці; підтримка Україні: продовження демократизації та українізації; програми включення нових іміґрантів та молоді. Також буде проведений робочий полуденок про торгівлю людьми. Такий форум дасть можливість плянувати загальну програму та стратеґію майбутньої праці Українського Конґресового Комітету Америки.

Основну увагу XIX конґрес зверне на об'єднання української американської громади. Протягом останніх років УККА активно працює над цим завданням, ініціювавши декілька засідань з провідниками українських громадських організацій США. На цих засіданнях обговорювалися стратеґії об'єднання громади та основні питання, які цікавлять українську громаду Америки. Організації, які не є в системі УККА запрошені взяти участь у конґресі зі статусом спостерігачів. УККА праґне представляти інтереси всіх українців Америки і разом наша громада набагато посилить свій вплив на політику так в США, як і в Україні.

Організаційний Комітет запляннував дві спеціяльних імпрези – прийняття у п'ятницю, 24 вересня, та формальний конґресовий бенкет у суботу, 25 вересня. Багато високопоставлених офіційних осіб з США та України запрошені взяти участь у конґресовому бенкеті, який розпочнеться о 6-ій годині вечора в суботу. Під час бенкету визначним членам громади буде вручена Шевченківська Грамота Волі за їхню активну працю у організованій українській громаді. Цю грамоту також отримають і не-українці, які вклали свій труд та зусилля, щоб допомогти українській громаді зберегти нашу ідентичність.

Готель „Crowne Plaza", в якому відбудеться конвенція

Вступ на бенкет коштуватиме 100 дол. за особу. В справі резервування місць на бенкет просимо звернутися до Ігоря Кушніра, голови відділу УККА у Філядельфії, за числом телефону (215) 498-1697 або поштою на адресу:

Mr. Ihor Kusznir, 500 E. Gravers Lane, Wyndmoor, PA 19038-8411

Також в п'ятницю ввечорі відбудеться концерт місцевих талантів, а в суботу, від 10-ої вечора до 1-ої ранку, буде забава. Вступ на забаву коштуватиме 25 долярів.

УККА запрошує всю громаду взяти участь в XIX конґресі українців Америки, щоб розповісти про питання, які Вас цікавлять і внести ці питання у плян праці УККА на наступних чотири роки.

Щоб зареєструватися для участи в конґресі або отримати додаткові інформації, просимо контактуватися з Крайовою канцлярією за числом телефону (212) 228-6840 або електронною поштою на адресу ucca@ucca.org.

УККА отримав знижкову ціну на готель (99 дол. за ніч), в якому проводитиметься конґрес (Crowne Plaza Philadelphia). Вона буде дійсна, лише якщо Ви замовите кімнату до 31 серпня.

Подаємо контактні інформації готелю: Crowne Plaza Philadelphia Center City Hotel, 1800 Market St., Philadelphia, PA 19103, Телефон: (215) 561-7500. Факс: (215) 561-2556 та (215) 561-7500.

Електронна пошта: salesphiladelphiacrowne@ichotelsgroup.com

Інтернетова сторінка: http://cpphiladelphia-centercity.felcor.com/

УНІС

Українська...

(Закінчення зі стор. 5)

ситеті відсвяткували 50-річчя катедри україністики, при цьому три професори дістали різні високі польські державні відзначення, а голова катедри Стефан Козак – також і від уряду України.

У пресі і на телебаченні польські політики виразно поширюють думку про важливість членства України в Европейському союзі. В Польщі є понад 300 недержавних організацій (NGOс), які здійснюють спільні проєкти з різними українськими організаціями по різних містах України.

У Варшавському університеті тепер була велика виставка тих же НДО під назвою „Співпраця Польщі й України у недержавних організаціях"; посередині великий напис стверджував, що Польща й Україна – разом в Европі. У Варшаві також недавно відкрили пам'ятник Т. Шевченкові. Всі ці деталі можуть служити тлом до досить проукраїнської теперішньої атмосфери у Польщі, яка хоче мати Україну як „буферну зону" зі Сходу.

На прийнятті промовляє д-р Андрій Дещиця, праворуч – голови НТШ в США д-р Лариса Онишкевич і Польщі – Стефан Козак.

Конференція „ASN" мала загальну тему „Національності і плюралізм: від Старого до Нового світу", з увагою на Східньо-центральну Европу і пісдярадянські країни: нації, національності, культура, релігії, історія і політика. Організацією займався Центр східньо-европейських студій. На конференцію приїхали понад 300 дослідників і науковців з 23 країн, переважно з Европи (з Америки було всіх приблизно 30).

На відкритті, крім представників Варшавського університету та „ASN", промовляв заступник міністра закордонних справ Польщі Якуб Т. Вольський. Він заторкнув тему політичного поділу Европи і прокоментував, що, помимо цього факту, „ми не повинні забувати своїх сусідів". Він говорив, що Польща має подібну культуру з Україною, Білоруссю і Литвою, і тому дві перші і Молдова можуть мати вплив на демократизацію Росії. Міністер звернув увагу на співпрацю з Україною і на Европейський союз (все це було тиждень перед 26 липня і нарадою у Ялті).

Крім загальних пленарних засідань і спеціяльних виступів (як от Лєха Валєнси) були три дні самих доповідей, які проходили у 13-15 паралельних сесіях. Можна підсумувати, що майже одна третина сесій/панелів заторкувала теми України; 7 панелів були виключно присвячені Україні (від теми ідентичности до кордонів та етнічних меншин), і 50 окремих доповідей були виключно на українську тематику. НТШ-А організувало панель на тему „Література як дзеркало/вікно европейської ідентичности: українські післярадянські прояви/аспірації"; участь у панелі брали: Марія Зубрицька з України, Любіца Баботова зі Словаччини, Лідія Стефанівська і Оля Гнатюк з Польщі, і Лариса Онишкевич (на тему: „Сприймання героїв нових українських п'єс не-українців як індивідуалів, а не як стереотипів"). Серед тем інших панелів були такі: „Геноцид як посилювач національної ідентичности (масакра вірмен, Голодомор і розстріли у Катині" – Ярослава Білинського; „Проблематика української культури у польській міжвоєнній пресі" – Агнєшки Стец (Польща); „'Київський 'Телеграф' як голос українофілів 1875-1876 рр." Йоганнеса Ремі (Фінляндія); „Політика історії в Україні: зміни ідеології і функції від часу перестройки" Вілфріда Їльге (Німеччина); „Автостереотипи у сучасному українському дискурсі ідентичности" – Олі Гнатюк (Польща).

Після доповіді Мирослава Іваника (Канада) про українські організації в діяспорі в пошуку нової форми дії, в дискусії виникли питання, чи не краще діяспорі або асимілюватися, або займатися своїми проблемами, а не сподіватися, що мала діяспора зможе „врятувати Україну від Росії". Дуже важливо, що в різних панелях про Україну доповіді мали також німці, фіни, поляки, італійці. Зокрема поляки, німці й фіни дуже серйозно займаються українською тематикою і видають важливі книжки, присвячені цим дослідженням. З північно-американського континенту було нас четверо, що доповідали на українські теми; з того з Америки – двоє (Я. Білинський і Л. Онишкевич).

Для того, щоб усі україністи могли разом зустрітися, НТШ-А разом із НТШ у Польщі (голова С. Козак) організували вже традиційну товариську зустріч у т. зв. „золотій залі" ректорату. Помимо того, що в цей самий час в іншій залі показували фільми Кшиштофа Зануссі, який туди прийшов, на нашу зустріч завітало 35 україністів і представники Посольства України.

З України, крім кількох відомих авторів і дослідників (Миколи Рябчука та Володимира Кулика), були близько 20 з різних міст: Львова, Тернополя, Рівного, Херсону, Криму, Харкова і Києва. Багато з них – молоді і вперше на міжнародній конференції. Майже всі доповіді на конференції відбувалися англійською мовою, і тепер, коли вже підросла генерація молодих дослідників зі знанням західніх мов, молоді науковці намагаються бувати на таких конференціях. На жаль, в Україні є великі проблеми з поширенням інформації про такі наукові конференції. Молоді дослідники навіть змушені купувати інформації – бо у їхніх університетах чи інститутах або не повідомляють, або не знають про такі пляни.

НТШ Америки нормально висилає такі повідомлення на всі можливі адреси зацікавлених. Щоб хоч трохи зарадити в цій справі і допомогти науковцям з України, від вересня на електронній сторінці НТШ-А (www.shevchenko.org) будуть окремі віконця з повідомленнями про міжнародні конференції та американські ґранти для науковців і докторантів, зокрема в галузі україністики та славістики. НТШ-А старається сприяти, щоб українська тематика завжди була представлена на відповідних наукових конференціях і щоб у них мали змогу брати участь науковці з галузей україністики.

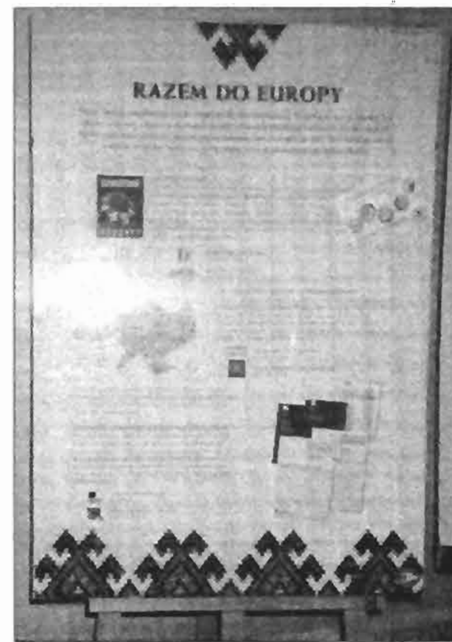

На виставці „Разом до Европи"

Річні збори Українського музею

Ольга Гнатейко, голова Управи Українського Музею

НЮ-ЙОРК. – Річні загальні збори Українського музею відбулися 27 червня в залі НТШ в Ню-Йорку. Головував на них проф. Іван Лучечко. Ці „особливі збори" відбулися в приємній атмосфері, бо на 6-ій вулиці в Ню-Йорку вже пишається прегарний триповерховий будинок, збудований з гладкої червоної цегли та скла, з великим написом над головним входом – „The Ukrainian Museum". З великим сподіванням громада очікує відкриття та продовження діяльности Музею в „новій хаті".

Ольга Гнатейко, голова Управи музею, сердечно подякувала за довголітню підтримку будівельного проєкту членам і добродіям музею, шанувальникам української культурної спадщини, організаціям, підприємствам, всій українській громаді в Америці та Канаді. Вона також дала признання членам Управи УМ за їхню самовідданість. Голова повідомила, що будівництво нового будинку УМ закінчене, Управа чекає на дозвіл адміністрації міста уживати будинок (Certificate of Occupancy).

Голова Будівельного комітету Микола Андреадіс пояснив, що одержання дозволу – це складна процедура, яка вимагає інспекцій, а на них треба довго чекати. Також місто поставило вимогу, щоб будинок мав систему фільтрування диму (smoke purge sustem). Ця робота також затримує передання власности будинку Управі.

О. Гнатейко говорила про різні аспекти праці музею в новому будинку – приєднання молоді, збільшення числа відвідувачів та членства, новий статус нашої інституції в Ню-Йорку, але особливо затрималася на фінансах, роля яких критична в існуванні та дальшому розвитку музею. Найважливіше тепер є придбати системи забезпечення (security system), комунікації (телефонів), та компютери, меблі.

Також важливе є фінансування інавгураційних виставок, особливо першої – виставки творів світової слави українського скульптора Олександра Архипенка. Цією виставкою Український музей відкриє двері нового етапу свого існування. Тому що влаштування виставок є коштовним, вже зголосилися до допомоги кілька спонзорів. По 3,000 надійшло від індивідуальних осіб та по 5,000 дол. від корпорацій.

О. Гнатейко закликала не забувати, що перед нами стоїть поважне завдання фінансово забезпечити утримання будинку і ширший маштаб праці. Вона підкреслила, що кошти провадження великого, діяльного музею – досить значні, і дала до зрозуміння, що проєкт нового музею не закінчився з хвилиною, коли будинок став готовий до ужитку. Цей проєкт продовжується у формі активного, багатогранного центру української культури, а відповідальність за його успішне існування лежить на нас усіх.

З огляду на видання річного звіту, в якому деталізовано працю музею в 2003 році, Марія Шуст, директор УМ, у свому слові зосередилася на темі підготування інавгураційних виставок. Куратором першої виставки є проф. Ярослав Лешко, який вже написав аналітичну статтю до двомовного ілюстрованого каталогу. Твори О. Архипенка позичені з колекцій приватних власників і з музеїв, з ціллю показати багатогранний талант мистця з різних періодів його творчости. Найбільшу кількість творів скульптора позичено від його вдови Франсіс Архипенко-Грей.

М. Шуст повідомила присутніх, що, за старанням УМ, виставка творів О. Архипенка пізніше експонуватиметься в Elvehjem Museum of Art у Висконському університеті в Мадізон, та в Smith College of Art, в Northampton , штат Масачусетс. Крім вище згаданих музеїв, інші музеї також повідомили про своє зацікавлення позичити виставку. „Створення такої пересувної виставки є для нас важливим, бо це не лише дасть розголос виставці і нашому музеєві, поширить і відновить зацікавлення О. Архипенком у мистецькому світі, але й допоможе з коштами виставки", – сказала директор музею.

При кінці 2003 року, на прохання Постійної місії України при ООН, музей влаштував виставку для вшанування 70-их роковин Великого голоду на Україні та видав інформативну брошуру. Виставка під назвою „Голодомор – зумисне створення голоду в Україні 1932–1933" експонувалася в ООН майже цілий місяць. Директор М. Шуст прочитала деякі коментарі відвідувачів виставки, з яких можна винести тільки позитивні думки про необхідну ролю Музею не лише в українській громаді, але на користь української громади на полі інтернаціонального спілкування у великому місті Ню-Йорку.

Ірина Куровицька, голова Союзу Українок, привітала УМ від своєї організації і пообіцяла, що відділи та Округи СУА продовжуватимуть свою щедру підтримку Українського музею.

Привіт зложив також д-р Олег Романів, голова НТШ України, який був присутній на зборах. Під час зборів звітували члени Управи музею про виконання своїх завдань чи про працю комітетів та комісій, які вони очолювали. Також вибрано нових членів до Управи.

Український музей – це унікальна інституція. 28 років його діяльність спрямована на збереження української культурної спадщини для нашої сучасної громади і для майбутніх поколінь, на те, щоб люди з різних кутків світу запізнались з її багатством. По сьогоднішний день праця музею втішалася успіхами, які свідчать про великий потенціял нашої інституції. Цей потенціял буде нагода реалізувати в новому будинку – з вірою у дальшу і щедру підтримку нашої громади.

Склад Управи українського музею на 2004/05 рік.

Екзекутива: Ольга Гнатейко – голова; Ірина Куровицька – заступник голови; Тетяна Тершаковець – заступник голови; Марія Томоруґ – заступник голови; д-р Яр Моцюк – скарбник; Катря Червоняк – секретар; Орися Волошин – секретар. Вільні члени: Орест Ґлют, Микола Андреадіс, Іреней Юрчук.

Члени Управи: Анна Алиськевич, Микола Галів, Андрей Ганкевич, Софія Геврик, Уляна Кобзар, Лідія Крушельницька, Андрій Ленцик, Зенон Масний, Ростислав Мілянич, Марія Пазуняк, Марія Полянська, Анна Рак, Ольга Ставнича, Оксана Тритяк, Рома Шуган.

Контрольна комісія: Василь Сосяк, Ігор Гайда, Володимир Нагун, Надя Цвях, Донна А. Чихович.

Марта Бачинська

УКРАЇНА І СВІТ

Трагедія українців в бою під Бродами

Цього року минає 90 років від часу створення легіону Українських Січових Стрільців та 60 років від битви під Бродами. Через майже 30 років галичани пішли слідами своїх батьків, щоб взяти в свої руки зброю в рядах дивізії „Галичина" проти того самого ворога, цим разом не царської, а більшовицької Росії, яка намагалася духовно і фізично повністю знищити український народ.

Перед нами був вибір: розраховувати, що з допомогою Німеччини ми можемо відстояти наступ більшовиків, бо тільки Німеччина в той час боролася проти комуністичної Росії, хоч ми відкидали нацистську ідеологію, або піддатися перемозі Москви. Червона армія отримала тоді матеріяльну допомогу від Заходу і сунула на Европу, але на шляху були Галичина і Львів, який вона намагалася захопити з ходу. Саме тоді командування послало дивізію „Галичина" в найбільш висунену вперед і найбільш загрожену дільницю східного фронту – під Броди.

Очевидно, що одна Українська дивізія не могла мати вирішального військового значення в бойових діях, коли з обох сторін брали участь сотні дивізій, але її виступ мав політичне значення. Світ довідався, що у війну втрутився український народ, який не хотів жити в ярмі, який знайшов в собі силу чинити опір комуністичному режиму. Як твердить український історик Віктор Ідзьо, який працює в Москві і досліджує російські архіви, Сталін, коли довідався, що Дивізія „Галичина" опинилася на фронті під Бродами, впав у шал, викликав до себе маршала Жукова і наказав негайно, за всяку ціну, знищити дивізію.

В місця прориву маршал Конєв кинув масу військ і техніки, щоб знищити на своєму шляху всякий спротив, бо Сталін пригрозив йому персональною відповідальністю.

Дивізія займала дуже широкий від-різок фронту дов-жиною понад 35 км, що втричі було більше прийнятої норми.

Вояки дивізії „Галичина" були необстріляні і не мали бойового досвіду, але у них був високий мо-ральний дух і вони були сповнені рі-шучости боротися з нена-висним воро-гом.

Перший Український фронт мав перевагу над німцями – п'ятикратну в людях, шестикратну в артилерії, чотирикратну в танках. Моя механізована частина протитанкової артилерії не отримала під Бродами ні літри палива, ні одного гарматного стрільна. Було тільки те, що ми привезли з собою – невеликий запас палива і протитанкових стрілен, а протипіхотних ми не отримали, як також патронів до найновіших автоматів, що їх довелося замінити на короткі карабіни. Коли почався масовий наступ більшовиків, то сталося те, чого боялося командування дивізії – кинуто в бій не дивізію в цілості, а окремі полки, щоб залатати діри, прорвані в частинах вермахту, який був у першій лінії. Частини дивізії опинилися під шаленим вогнем ворожої артилерії, мінометів, „катюш", танків. Ворожі літаки вкрили небо, скидаючи бомби і стріляючи з бортової зброї. Це було пекло, але вояки дивізії чинили впертий опір, несучи великі втрати. Допомога ззовні не надходила.

Треба було прориватися по болотистій місцевості, без важкої зброї, крізь ворожі танки і ворогів, що зайняли вигідні становища, через залізничний насип, а потім весь час – під гору. Зі всіх сторін сипалися ворожі кулі та гарматні й мінометні стрільна. Але іншого виходу не було – тільки вперед. Ще 24 липня проривалися невеликі групи вояків. З оточення вийшло близько 3,000 осіб. Така ж кількість поодинці і невеликими групами, не маючи змоги вирватися з котла, вступила в УПА, де "дивізійники" прославили себе як відважні та стійкі бійці, що володіли сучасною зброєю і помагали вишколювати молодих вояків.

Скільки вояків дивізії загинуло у битві під Бродами, невідомо донині. Багато старшин, даючи приклад стрільцям, рвалися вперед і гинули першими, а також, щоб не потрапити в полон, стріляли самі себе. Тяжко поранені також себе дострілювали. А ще й більшовики добивали поранених і стріляли багатьох, пізнаючи по маскувальних уніформах вояків Дивізії.

В битві під Бродами було біля 11,000 вояків Дивізії, отже близько 5,000 загинули або потрапили в полон. В умовах оточення та рухомих боїв, коли села переходили поперемінно з рук в руки, неможливо було це все перевірити. Німецькі архіви, після здобуття Червоною армією Берліну, були перевезені в Москву і засекречені. Радянська влада нищила всі могили українських борців за волю України, як також наші пам'ятки історії і культури, включно з церквами, і тільки при незалежній Україні ми мали змогу вести пошукові роботи, щоб віднайти тлінні останки героїв і перепоховати їх по-християнськи.

Після війни в англійському полоні в Ріміні складено списки полеглих під Бродами та в інших місцях. Але ці свідчення в багатьох випадках були недостовірними. При пошукових роботах, коли знайдено медальйони з зашифрованими даними похованих і їх післано в Німеччину для розшифрування, теж виявилося, що ці дані знаходяться в засекречених російських архівах.

Отже, ми ніколи не будемо знати точної цифри полеглих під Бродами. В даний час на меморіяльному цвинтарі встановлено біля 500 хрестів над могилами, де часто поховано по декілька загиблих. Ця праця ще не закінчена, але ми маємо надію, що вона буде завершена до того часу, поки останній ветеран Дивізії відійде у вічність.

Не всі знають, що охороною воєнних могил займається Братство „Броди-Лев" з осідком у США. Це вони вишукують і збирають кошти на дивізійні цвинтарі в Україні, Австрії та Італії. Їм теж завдячуємо будову пам'ятників під Крутами, під Базаром, на Личаківському цвинтарі у Львові, де споруджено величний пам'ятник Українській Національній Армії з могилою невідомого вояка Дивізії, полеглого під Бродами, а також перепоховано президента ЗУНР Є. Петрушевича та полк. Д. Вітовського з його ад'ютантом Чучманом. Один з керівників Братства „Броди-Лев", побратим Юрій Ференцевич, докладає багато зусиль, щоб меморіяльний цвинтар став місцем, куди будуть приїздити зі всіх усюдів українці, щоб поклонитися героям, які не пошкодували свого молодого життя задля України.

У битві під Бродами полягли, як герої, видатні українці сотник Дмитро Паліїв, колишній хорунжий Українських Січових Стрільців, один з основних організаторів Листопадового Зриву у Львові в 1928 році, пізніше ад'ютант генерала Мирона Тарнавського, видатний громадський і політичний діяч, улюблений і поважаний всіма вояками Дивізії „Галичина". Загинув майор Микола Палієнко, колишній підполковник Армії УНР, в дивізії – командир дивізіону важкої артилерії. Був поранений герой Базару підполковник Іван Рембович, що під Бродами командував саперним куренем. Він вилікувався, вступив в УПА, де мав зв'язок з Проводом ОУН. Його впіймали в с. Космачі у 1949 році, засудили і розстріляли в 1950 році. Загинули під Бродами старшини Зіненко, Петро Макаревич, Ігор Поспілоський, Рудакевич, Кардаш та десятки інших. В дивізії було багато колишніх вояків і старшин УСС, УГА. Армії УНР, легіону ДУН.

Наше Братство завжди виступало за примирення зі своїми колишніми противниками, робило спроби такого примирення, але не отримало відповіді. Щоправда, 7 травня прем'єр-міністер В. Янукович заявив, що він – за таке примирення і за однакові права для всіх ветеранів, але покищо це тільки слова без практичних дій. Політична, військова і економічна могутність України залежить від консолідації українського народу, а це буде тоді, коли всі її громадяни будуть мати однакові права і їх не ділитимуть на „західняків" та „східняків", на кращих і гірших.

Володимир Малкош,
голова станиці Галицького
братства колишніх вояків
Першої дивізії УНА

Кость Левицький – генератор кооперативного руху в Галичині

Ірина Василик,
аспірантка Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Цього року виповнюється 110 років від часу заснування українського кооперативного банку „Дністер“, співзасновником якого був відомий громадсько-політичний діяч Східної Галичини Кость Левицький. Провідний політик галицьких українців, він плідно працював над розбудовою майже всіх ділянок національного життя.

Його життєвий шлях почався 18 листопада 1859 року у Тисмениці (тепер Івано-Франківська область) в родині священика Антона Левицького. В 1878 році закінчив Станіславську (Івано-Франківську) гімназію і восени вступив до Львівського університету на юридичний факультет, вчився також і у Відні, де в 1884 році захистив докторську дисертацію. З 1890 року займався приватною адвокатською практикою у Львові, захищав інтереси малоземельних українських селян. Кость Левицький у 1889–1907 роках редагував „Часопис правничий“, був багаторічним президентом Товариства українських правників у Львові. В 1899 році виступив співзасновником, а згодом обраний і головою Української Національно-Демократичної партії. В 1899 році увійшов до її вищого органу – Тіснішого народного комітету, а невдовзі очолив його. В 1907 році Кость Левицький був обраний депутатом австрійського парляменту, а в 1908 році – Галицького крайового сейму, керував діяльністю Українського Парляментського клюбу у Відні та Сеймового клюбу у Львові. З початком Першої світової війни в серпні 1914 року очолив Головну Українську Раду у Львові, а з травня 1915 року – Загальну Українську Раду у Відні, яка, звернувшись з декларацією до всіх „народів цивілізованого світу“, заявила про свою мету створити „Вільну Самостійну Українську Державу“ з усіх українських земель. У жовтні 1918 року Кость Левицький увійшов до складу Української Національної Ради, а 9 листопада очолив Державний Секретаріят Західньо-Української Народної Республіки й на цій посаді перебував до грудня 1918 року. Після окупації Галичини польськими військами в 1920–1923 роках був членом закордонного уряду Євгена Петрушевича у Відні, в якому займав пост уповноваженого з питань преси і пропаганди, а з 1921 року – уповноваженого закордонних справ ЗУНР. Після саморозпуску уряду Є. Петрушевича, Кость Левицький в 1924 році повернувся в Галичину, де продовжував громадську і наукову діяльність. Належав до Українського Національно-Демократичного Об'єднання. В 1920–30 роках Кость Левицький очолював Союз українських адвокатів, був членом Начальної Ради адвокатів у Варшаві (1935–39 рр.), редактором журналу „Життя і Право“, директором Центробанку. В 1939 році Костя Левицького заарештували органи НКВС СРСР. 20 місяців він провів в ув'язненні, а напередодні нападу Німеччини на СРСР вийшов на волю і повернувся до Львова. В липні 1941 року Кость Левицький став головою Української Національної Ради у Львові, що мала представляти інтереси українського населення західніх областей перед німецькою окупаційною владою (в березні 1942 року УНР, за наказом Г. Гімлера, була ліквідована). Короткий час він ще головував у Раді та невдовзі, 12 листопада 1941 року, Кость Лецицький помер. Його творчу спадщину, крім багатьох організаційно-правових порадників для кооператив, статтей на кооперативні, загально-громадські й наукові теми, які були надруковані в різних фахових виданнях, газетах і журналах, становлять цінні твори історично-мемуарного характеру: двотомна „Історія політичної думки галицьких українців, 1848–1914“, тритомна „Історія визвольних змагань галицьких українців з часу Світової війни 1914–1918 р.р.“, „Великий зрив“. Чимало матеріялів з фахової правничої літератури, зокрема з наукової юридичної української термінології, документів, а також щоденників за багато років пропали під час арешту.

Кость Левицький був ще й практиком, про що свідчить його участь у заснуванні ряду важливих економічних установ Східньої Галичини та багаторічне (понад 40 років) керівництво найбільшими кредитними установами краю. Однією з них була „Народна торгівля“ – перша споживча кооперація, заснована у 1883 році в Львові. Він також був засновником і першим секретарем товариства ремісників і промисловців у Львові під назвою „Зоря“, ініціятором заснування ремісничо-промислової бурси у Львові і багатьох інших просвітньо-економічних установ у краї.

На початку XX століття в Галичині створюються перші українські банки і економічні товариства. Від 15 вересня 1892 року у Львові почало діяти „Товариство взаїмних забезпечень від вогню, крадіжки та взлому 'Дністер' “. Його засновниками були адвокати Кость Левицький, Степан Федак, архітектор Василь Нагірний, а також Дем'ян Савчак, Теофіл Бережницький, депутат австрій-

(Закінчення на стор. 22)

Українці в Центральній Европі

Дискримінація українців... по-чеськи

Протягом усієї історії українській людині ніколи і ніде не було легко. Проте так тяжко, як багатьом мільйонам українців живеться сьогодні, теж уже давно не було. Понад сім мільйонів емігрантів з України (переважно дівчат та жінок) поневіряються по різних країнах світу.

До традиційних країн, які приймали українців у попередні сторіччя, приєдналися сьогодні Еспанія, Італія... та демократична Чехія. Слов'янська Чехія, з прекрасними традиціями наукових, культурних та інших зв'язків з Україною, час від часу офіційно-статистично констатує, що українці належать до „найліпших“ новочасних робітників, бо досить швидко засвоюють чеську мову та культуру, досить пристойно поводять себе у побуті, у праці дисципліновані, здатні швидко вивчати складні технології, працюють за неймовірно низьку платню, без будь-яких правових та інших ґарантій та не бунтують, як інші новочасні еміґранти.

І все ж...

Солідна чеська газета „Literarni noviny“ опублікувала в числі 27-28 за цей рік велику оглядову статтю, в якій очима представників українських організацій Чехії на підставі офіційних статистичних даних відкриває картину неймовірної дискримінації всього українського, передусім самих українців, в демократичній чеській країні.

Автори статті цитують десятки відповідей керівних працівників різних державних установ та організацій, які відмовляються підтримати будь-яку українську ініціятиву – від „Концерту української клясичної музики“ до документального фільму „Невидимі люди або Дніпро втікає у Влтаву“. Якщо іншим етнічним громадам заробітчан надаються певні послуги безплатно, то за такі ж послуги від українців вимагають грошей.

Для українців у Чехії – леґальних і нелегальних – характерне, однак, і те, що вони не відступають, бо знають свої права громадянина та чужоземця, вміють домагатися свого... Українські скарги на явно протизаконні дії окремих установ та організацій роками лежать на канцелярських полицях.

„Ми розчаровані, – зізнаються представники десятків та сотень тисяч безправних та безпорадних українці (сезонно в Чехії працює їх майже пів мільйона). – Наші зусилля, праця та гроші наших активістів, все було даремним. Ніде ми не полагодили жодних справ. Ніхто в Чеській республіці не хоче усвідомити собі українську проблему“.

Втім, коли б з таким ставленням до українців ми зустрілися тільки в „демократичній“ Чехії, то з тією проблемою були б змушені давати раду перш за все самі „чеські“ українці та залишки „добрих“ чехів, яких в тій країні, ми переконані, ще дуже багато. Однак, коли через подібне ставлення українці позбавлені елементарних умов в усіх інших демократичних державах об'єднаної Европи, то в цьому випадку обов'язком різних міжнародних та світових організацій, (які найчастіше й виникли для допомоги простим людям, що їх гірка доля та брудна політика вигнала з рідного краю), при активній дипломатичній участі представників „вільної і незалежної“ України є подбати про перемогу права над безправ'ям, демократії над дискримінацією, людяності над сваволлям.

Словаччина знову показала себе...

Минулого року українці Словаччини святкували Рік Духновича – 200 років від народження найбільшого діяча закарпатських українців за всю нашу історію. Було це водночас найбільшим святом в культурному житті всієї Словаччини, бо ніхто інший у країні не святкував в минулому році подібного ювілею.

Нам вдалося домогтися зустрічі з міністром культури Словацької Республіки, ми пояснювали йому значення цього ювілею та просили взяти участь хоча б у найголовніших акціях Року Духновича.

Міністер був абсолютно непоінформований про ці акції, але обіцяв подумати над нашими пропозиціями. А подумавши, вирішив: надіслав нам листа, в якому не дав згоди бути співорганізатором Року чи конференції, нікого на жодну акцію Року не вислав і сам на жодну з них не приїхав, жодним листом жодну акцію Року не привітав, вже не кажучи про те, що міністерство не виділило нам на наші культурні потреби ні копійки. Промовчала це найвизначніше Свято українців Словаччини вся центральна словацька преса, радіо та телевізія...

А 18-20 червня цього року відбулося ювілейне, 50-те Свято культури русинів-українців Словаччини – найбільше свято наших досягнень за всю післявоєнну історію української національної меншини в Словацькій Республіці!

І Словаччина знову показала себе – абсолютно зігнорувала це Свято! Не тільки зігнорувала: саме напередодні святкувань, коли у Свидник приїздять люди з усього українського світу, щоб узяти учсть в художній програмі, відвідати Музей українсько-руської культури та Галерію імені Дезидерія Миллого, – надійшов лист від офіційної влади Словаччини, що вона не дає грошей на Ґалерію і її треба закрити.

А на саме ювілейне Свято знову – ні делегації від Словаччини, ні якогось бодай привітання тим тисячам громадян, сотням керівників народних художніх колективів та організаторам свят, які вже 50 років своєю самовідданою працею зберігають та прагнуть розвивати свою народну культуру, свою віру й національність, гноблену всіма дотеперішніми режимами. Знову цілковите іґнорування всієї культури та історії нашої національної меншини.

Коли держава чи різні антиукраїнські сили в ній, – при її активній підтримці – ліквідовували, одну за одною, нашу культурну інституцію, установу, організацію, школи, церкву, газету, журнал, книжкове видавництво, радіо та багато інших проявів нашого культурно-національного життя, тоді лише дехто припускав, що йдеться про плямомірну й остаточну ліквідацію всієї національности...

Тепер наша держава дала нам дальші, остаточні докази свого нецивілізованого ставлення до нас.

Юрій Бача,
Пряшів, Словаччина

ВИБОРИ – 2004 В УКРАЇНІ

Програмні обіцянки кандидатів на президента України

Центральна виборча комісія зареєструвала 26 кандидатів на посаду Президента України, за яких голосуватимуть виборці 31 жовтня. Подаємо уривки з перевидборчих програм окремих претендентів на найвищу державну посаду.

Олександер Базилюк

Об'єднуючою ідеєю в Україні є слов'янська ідея, її сила полягає в тому, що більшість громадян країни – слов'яни. У країнах СНД також багато представників цього етносу, особливо в Росії, Білорусі і Казахстані. На відміну від марксизму, лібералізму та інших „ізмів", що прибилися до нас із Заходу, слов'янська ідеологія є споконвіку нашою, увібравши в себе все найкраще, що було на Русі. Ми борсаємося в пошуках виходу з глухого кута, прислуховуючись до західних порадників, таких, як МВФ і Всесвітній банк, руйнуючи Україну та втягуючи її в боргову яму, в той час як рішення всіх проблем у нас під ногами. Ми повинні повернутися до традиційних для слов'ян цінностей і будувати економіку, орієнтовану на власні ресурси та співробітництво слов'янських держав. Слов'яни століттями вели общинний спосіб життя і господарювання, вони цінували артільну працю, їм завжди були властиві колективізм і любов до ближнього. Наші предки не поділяли людей на своїх і чужих по крові. Хто прийняв їх віру і мораль, хто оцінив широчінь і чуйність їхньої душі, той і сам слов'янин, незалежно від свого походження. Незалежну економіку може дати тільки реальна інтеграція з країнами СНД, перетворення Єдиного економічного простору (ЄЕП) в Слов'янський союз незалежних держав з єдиною валютою та власними наддержавними інститутами, і з усвідомленням того, що головну небезпеку світові сьогодні несе прагнення США і НАТО до світового панування.

О. Базилюк народився в 1942 році у Чапаєвську Самарської обл., Росія. Дружина Світлана, діти: Павло, Ксенія і Анастасія. Закінчив Московський університет у 1966 р., філософський факультет, за фахом викладач філософії і суспільствознавства. Понад чверть століття викладав у Донецькому університеті. Беззмінний лідер слов'янського руху України. Голова Словянської партії з 1994 року, „староста" Конгресу російських організацій України, очолює Союз православних громадян України.

Дмитро Корчинський

Принцип виборчої демократії суперечить духові українського народу. Я йду на вибори так само, як виходжу на вулицю, хоч волів би вийти в степ, беру в банку кредит, замість того, щоб кинути туди гранату. Я йду на компроміси з системою не тому, що люблю її, а тому що боюся. Свій страх я можу виправдати тільки грандіозністю наших плянів. Коли йдеш „брати банк", дотримуйся правил дорожнього руху. Кільцем звільнених зон „Братство" задушить систему. Спочатку ми візьмемо владу, а тоді вже переможемо на виборах. Якщо вибори на той час ще будуть в моді. Мої опоненти належать до бюрократичної верхівки. Вони гадають, що якщо вони займаються політикою, то всі мухи навкруги мають здохнути з нудоти. А насправді політика – це коли весело. Політика займає місце між літературою і музикою. Це мистецтво тим більше прекрасне, чим більш небезпечне. Ви гадаєте – я балотуюся? Я граю на сопілці!

Ми мешкаємо на містичній території. В назві „Україна" приховано натяк на те, що це прикордоння. Між світом живих і світом духів. Наша справжня історія – астральна. Вона вся – по той бік. Її мав би писати не Плутарх, а святий Іван. Вся наша політика – чистої води голівщина, отже – поезія. В наших річках може не стати риби, а русалки в них будуть завжди.

Ми маємо експортувати не металопрокат, а містику. Кабінет міністрів має змінити форму своїх засідань. їм потрібно придбати кришталеву кулю і споглядати крізь неї свічку. Або взятись за руки й утворити магічне коло. Або піти до церкви і помолитися. Для того, щоб визначитись в міжнародних стосунках, треба спочатку визначитися в поняттях. Европа зобов'язана визволенням від фашизму, насамперед нам, в другу чергу – росіянам і іншим народам Радянського Союзу. Після цього у них вистачає зухвалости вимагати від нас доказів, що ми дозріли до членства в Евросоюзі та інших евроструктурах! Вони всі повинні платити пенсії нашим ветеранам. І нехай вони не плутають свою Другу світову з нашою Великою вітчизняною. Наші заслуги перед західнім світом – безмірні, наші жертви – безпрецедентні, наше ім'я залишиться у віках.

О. Корчинський народився 1964 року в Києві. Дружина – Оксана, син – Данило. У 1987 році закінчив Київський університет ім. Т. Шевченка. У 1989 р. – один з фундаторів і керівників Спілки незалежної української молоді (СНУМ). Брав участь в організації перших масових антикомуністичних акцій в Києві. У 1990 р. - один із засновників Української національної асамблеї (УНА) і Української народної самооборони (УНСО), яку очолював до 1997 р. Засновник громадського руху „Братство" (з 2002 р).

Петро Симоненко

Зовнішню політику України спрямую винятково на зміцнення і захист суверенітету України її національних інтересів. В її основі будуть такі принципи: всі спірні питання мають вирішуватися мирним шляхом під егідою ООН; нейтралітет України із захистом своїх зовнішніх інтересів, співробітництво з міжнародними союзами і об'єднаннями держав з метою розвитку взаємовигідних відносин; налагодження довгострокових торгівельних зв'язків з Росією, Білоруссю, Молдовою та іншими країнами СНД, забезпечення повномасштабного функціонування угод в рамках Єдиного економічного простору, подальше поглиблення взаємовигідної інтеграції; збереження позаблькового статусу України, неприпустимість вступу її до НАТО; негайне повернення наших синів з Іраку.

Україні – нову економічну стратегію відродження і розвитку, яка дозволить протягом найближчих п'яти років вирішити такі першочергові завдання: здійснити консолідацію українського суспільства навколо реальної ідеї побудови соціяльної держави, реалізувати науково обґрунтовану програму, що базується на реально існуючих ресурсах держави. Виконати програму нової економічної стратегії буде нелегко і не просто, але я докладу зусиль і досвіду, аби втілити її в життя.

Моя життєва позиція була і залишається незмінною: з людьми і для людей!

П. Симоненко народився в Донецьку 1952 року. Донецький політехнічний інститут закінчив з відзнакою в 1974 році, гірничий інженер-електромеханік. З 1975 року на комсомольській роботі. У 1982 - 1988 р.р. – секретар Центрального комітету Комуністичної спілки молоді України, секретар Маріюпільського міського комітету Компартії України, другий секретар Донецького обласного комітету Компартії України. У червні 1993 року обраний першим секретарем ЦК КПУ. Член постійної делегації Парляментської асамблеї Ради Европи, заступник голови Союзу комуністичних партій (СКП-КПСС). На президентських виборах 1999 року у першому турі виборів зайняв друге місце, у другому турі поступився Л. Кучмі. Одружений. Має двох синів.

Леонід Черновецький

Мій життєвий шлях був визначений тими можливостями, що давав соціялізм для юриста. Думаю, що багато чого мені вдалося здійснити.

Спочатку я працював старшим слідчим, захистив кандидатську дисертацію з розслідування злочинів, вчинених посадовими особами. Потім був наймолодшим в історії Київського державного університету ім.Т. Шевченка заступником проректора з наукової праці. Відкрив свій консультаційний центр права, економіки, соціології і управління. З 1990 року я – один із найбільш публічних соціяльних політиків-підприємців в Україні, оскільки я ніколи не приховував своїх прибутків і завжди говорю правду.

У чому суть моєї програми? Я виходжу з тієї аксіоми, що Україна, завдяки Богові та Матінці-природі, є потенційно багатою европейською країною. І для процвітання її громадян, що перебувають за межею бідности, а їх, на превеликий жаль, більше ніж половина у нашій країні, не потрібно придумувати нічого особливого. Крім того, що негайно оголосити поза законом корумпованих чиновників усіх гілок влади. Серед них будуть і медичні, і освітянські начальники, і міністри, і начальники ЖЕКів, і глави адміністрацій, і судді, і хто завгодно, що хабарничають.

Кожен з них повинен неминуче і суворо відповідати за будь-який свій вчинок, спрямований проти моїх співгромадян. Закони України, закони справедливі і виважені, повинні реально діяти. Тому прокуратура, суди та правоохоронні органи повинні діяти самостійно, керуючись виключно Конституцією і законами України.

Християнство і християнські цінності повинні бути головними в нашому житті, повинні стати свого роду посібником до дії будь-якого чиновника, незалежно від його віросповідання. Оскільки всі основні релігійні течії побудовані на вченні Ісуса Христа про те, що не можна убивати, грабувати, у тому числі і свій власний народ, я вважаю, що потрібно всім чиновникам керуватися засадами: „Чини у житті так, як хочеш, щоб чинили з тобою" та „Полюби ближнього свого, як себе ". У кожного депутата, судді, Президента, прем'єр-міністра Біблія повинна знаходитися на робочому столі.

Кожен виборний державний діяч, у тому числі і член уряду, повинен обов'язково відвідувати церкву, читати Біблію і керуватися християнськими цінностями та мораллю. При цьому вони не повинні експлуатувати релігійну тему тільки під час виборів, а демонструвати свою прихильність до християнських принципів практичними діями у своєму повсякденному житті. Основи християнської моралі повинні викладатися в школах.

Л.Черновецький народився 1951 року в Харкові. У 1977 р. закінчив Харківський юридичний інститут, кандидат юридичних наук з 1984 р. У 1977-1981 рр. – старший слідчий прокуратури Київської области, пізніше – аспірант Харківського юридичного інституту, викладач, заступник проректора з наукової роботи Київського університету ім. Т. Шевченка, генеральний директор комерційного консультативного і науково-дослідного центру „Правекс", від 1992 року – президент концерну „Правекс".

Олександер Ржавський

Ніщо не коштує так дорого, як дешева влада. Службовцям та правоохоронцям – гідну зарплату. Перевертням, корупціонерам – тюрми. Я наведу порядок в Україні, використовуючи методи російського президента В. Путіна.

Найголовніше для людини – її сім'я. Україні, як і родині, потрібен не президент, а батько, вимогливий та справедливий.

Ненажерлива і беззуба армія нам не потрібна. Україна відмовляється від армії і стає світовим центром мирних, духовних та екологічних ініціятив. Я зупиню навалу нелегалів зі Сходу та Африки, що несуть нам СНІД, наркотики, злочинність.

Наші заробітчани за кордоном – суттєва стаття бюджету українських родин. Держава мусить забезпечувати їх пенсійний, соціяльний і правовий захист.

Що для Вас важливіше: сильна державна влада чи здоров'я і безпека членів вашої родини, ріст валового продукту держави чи ріст вашої зарплати чи пенсії? Я буду захищати Ваш вибір.

О. Ржавський народився 1959 року в Краматорську Донецької области. Закінчив Полтавський кооперативний інститут та отримав кваліфікацію економіста. Працював матросом, заточником інструменту, шліфувальником, електромонтером, майстром виробничого навчання, гірничоробітником та вибійником на шахті. У 1998 році обраний народним депутатом України. Перший заступник голови комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму, голова Всеукраїнського політичного об'єднання „Єдина родина". Дружина Лариса, діти Дмитро, Олександер, Олексій, Аліса.

Анатолій Кінах

Я переконаний у необхідності зупинити соціяльні експерименти над людьми – ніяких реформ заради реформ. Україні життєво необхідно, концентруючи всі ресурси та виходячи з пріоритету національних інтересів, перейти від тактики виживання до стратегії прискореного розвитку. Поліпшення добробуту і якости життя громадян країни – найважливіший критерій результативності економічного розвитку та ефективності влади. Я забезпечу права громадян на працю. Щорічно має створюватися 500 тис. робочих місць, у тому числі 200-300 тис. високоефективних, із заробітною платою у півтора рази вище за середній розмір заробітку по галузі. Жити бідно в багатій Україні – великий гріх!

Я виступаю за проукраїнський вибір у зовнішній політиці як необхідну передумову міжнародного економічного і політичного співробітництва, вільного доступу громадян до европейського та світового ринків. Намагання вступити в Евросоюз не повинні розглядатися як заперечення добросусідських відносин з Росією, іншими країнами СНД.

Я завжди буду свідомим і послідовним прихильником соціяльного миру між різними верствами суспільства, етнічними, національними та релігійними групами, соціяльної справедливости і рівних соціяльних прав.

А. Кінах народився у 1942 році в Молдові, закінчив Ленінградський кораблебудівний інститут, працював у Ленінграді, Таллінні, Миколаєві. Від 1990 року – у Верховній Раді, від 1992 року – голова Миколаївської обласної ради, прем'єр-міністер.

Наталя Вітренко

Метою моєї діяльности на посту Президента України буде забезпечення кожній людині гідних умов життя, захист її прав і свобод, її фізичного, культурного і духовного розвитку.

Буде гарантоване рівноправ'я громадян незалежно від національности. Міжконфесійні відносини розвиватимуться на принципі свободи совісти. Буде ліквідована обов'язковість присвоєння ідентифікаційних кодів. Я забезпечу роботу засобів масової інформації в інтересах розвитку здорового і гармонійного способу життя. Ставлення до засуджених в місцях позбавлення волі буде базуватись на повному виконанні норм міжнародного права з метою ліквідації тортур, приниження, насильства та політичного тиску. Результати реформ Китаю, Білорусі, Індії свідчать про те, що тільки без диктату МВФ можливий вихід з кризи. І Бразилія обрала президентом політика, який запропонував шлях відродження через вихід з МВФ.

Сподіваюсь, що і народ України це зрозуміє і підтримає мене і мою програму. Разом ми переможемо.

До перемоги завжди!

Н. Вітренко народилася 1951 року у Києві. Розлучена. Діти – Ольга, Марина, Юрій. Має онука Михайла. У 1973 році закінчила Київський інститут народного господарства за спеціяльністю статистика. Доктор економічних наук. Академік Академії будівництва та економічної кібернетики України. У квітні 1996 року створила власну партію (Прогресивну соціялістичну партію України), очоливши її, в 1999 році на президентських виборах зайняла четверте місце. З 2002 року безробітна. З лютого 2004 р. – голова Народного руху України „Навіки з Росією".

Віктор Ющенко

Я бачу Україну справедливою і заможною европейською державою. Де кожна людина може реалізувати свої можливості, не шукаючи кращої долі за кордоном. Де кожен, хто бажає працювати, має роботу і гідну зарплату. Де кожна дитина може отримати якісну освіту.

Де кожен громадянин має доступ до належного медичного обслуговування; кожна літня людина отримує гідну пенсію. Де надійно захищене життя - сім'я, материнство і дитинство. Де шанують ветеранів. Де влада користується довірою і повагою громадян. Де державні чиновники компетентні і законослухняні, отримують високу зарплату і не беруть хабарів. Де всі рівні перед законом; де кожен із нас, а не лише багаті, може захистити свої права у суді. Де надійно гарантовані свобода думки, свобода слова, свобода совісті.

Я бачу Україну державою, яку шанують і цінують її власні громадяни і до якої з повагою ставляться у світі. Я бачу Україну, в якій житимуть, як казав О. Довженко, „по закону Божеському і людському".

За: створення мільйонів нових робочих місць, економічне зростання, що позначається на добробуті кожного громадянина, кардинальне підвищення зарплат і пенсій, доступність якісної освіти, медицини, пристойне житло для кожної сім'ї, державу, яка захищає інтереси простих громадян, а не прислуговує купці олігархів, зменшення податків, стимулювання виробництва, обмежене втручання держави в життя громадян, незалежний суд, що надійно захищає права простих людей.

Проти: приниження людської гідности, бідности і безробіття, розкрадання державної власності і державного бюджету, репресивних податків, що не дають підприємствам працювати, а людям отримувати гідну зарплату, зловживання владою, обмеження прав і свобод простих громадян, корупції і хабарництва, на чому тримається нинішня влада.

В. Ющенко народився у 1954 році, економіст, народний депутат України, безпартійний, проживає у місті Києві, голова Національного банку України (1993-1999), прем'єр-міністер України (1999-2001), провідник найбільшої парляментської фракції. Дружина Катерина. Він батько п'ятьох дітей.

Віктор Янукович

Я син України і прагну, щоб члени нашої великої родини жили і творили у гуманному суспільстві рівних можливостей, захищених законом!

І ми таке суспільство побудуємо! Забезпечимо гідне життя ветеранам Великої вітчизняної війни та праці, учасникам бойових дій у Афганістані, ліквідаторам та тим, хто постраждав від наслідків Чорнобильської катастрофи, їх належне медичне обслуговування, надання в повному обсязі заслужених кров'ю і героїчною працею пільг і привілеїв.

Відновимо справедливі розміри трудових пенсій. Мінімальні пенсії піднімемо до рівня прожиткового мінімуму. Значно збільшимо соціяльні виплати незахищеним верствам населення. Досягнемо міжнародного визнання здобутої в Україні освіти. Ми досягнемо високого рівня економічної свободи та конкурентоспроможності!

Зовнішня політика, участь України у світових та регіональних інтеграційних процесах, евроінтеграційний поступ, співробітництво з Російською Федерацією та іншими державами, які є нашими традиційними партнерами, будуть поглиблені, підпорядковані національним інтересам, зміцненню нашої Держави.

В. Янукович народився 1950 року в Єнакієвому Донецької области. Закінчив Донецький політехнічний інститут, інженер-механік, Українську академію зовнішньої торгівлі, маґістер міжнародного права. У 1969 році працював газівником, автослюсарем, механіком автопідприємства. Протягом 20 років обіймав керівні посади на підприємствах автомобільного транспорту Донеччини. З травня 1997 року по листопад 2002 року перебував на посаді голови Донецької обласної державної адміністрації, 21 листопада 2002 року призначений на посаду прем'єр-міністра України. Доктор економічних наук, професор, дійсний член Академії економічних наук України, член Президії Національної академії наук України. Дружина Людмила, сини Олександер і Віктор.

Олександер Мороз

За порядок у державі, однаковий для всіх закон, за чесну, ефективну владу, відповідальну перед кожним громадянином, за виборність керівників місцевої влади; за контрольовану цінову політику та державну монополію на стратегічну сировину, енергетику, горілчану, тютюнову галузі, і на цій основі – підвищення протягом року мінімальних зарплат і пенсій до прожиткового рівня не менше 400 гривень; за позаблоковий статус України, здійснення проукраїнського зовнішньополітичного курсу, розвиток рівноправних взаємовигідних стосунків із сусідами, найперше – Росією та Европейським союзом. За негайне виведення українських військових з Іраку.

Моя мета – добробут кожної сім'ї, сильна, демократична, суверенна держава. Таким бачу демократичний соціялізм і европейський вибір України.

За впевненість у завтрашньому дні!

О. Мороз народився 1944 року в селі Буда, Таращанського району Київської области. Одружений, має двох дочок і чотирьох онуків. У 1965 році закінчив Українську сільськогосподарську академію, інженер-механік, у 1983 році – закінчив Вищу партійну школу при ЦК Компартії України, політолог. З 1976 по 1990 рік перебував на партійній та профспілковій роботі. З 1989 року і до цього часу - народний депутат України. В 1994-1998 рр. – голова Верховної Ради України. Один із засновників Соціялістичної партії України.

Приятелі української книжки в Криму

Спочатку щонайкортший екскурс у минуле. З настанням XX століття твори Г. Квітки-Основ'яненка, Т. Шевченка, П. Куліша, О. Кониського, І. Нечуя-Левицького, П. Мирного, П. Грабовського та інших авторів у Симферополі, що був тоді центром Таврійської губернії, розповсюджувала книгарня М. Загородського.

Однак з посиленням урядових репресивних заходів після революційний подій 1905 року ширення української книжки в Криму припинилось. До 1954 року, коли Крим увійшов до України, наші видання були представлені в тутешніх бібліотечних фондах лише поодинокими примірниками. В наступний період справа, звичайно, змінилася, і все ж не настільки, щоб навіть головні книгозбірні півострова могли похвалитися повнотою продукції київських видавництв, не кажучи вже про випуски видавництв регіональних.

Ось такою була загальна картина, на тлі якої при симферопольській міській бібліотеці ч. 9 почав діяти створений за проєктом „Відродження" Українсько-канадський відділ. Його відкрито 1 листопада 1996 року з ініціятиви Марії Фішер-Слиж, Івана Кузика, Ярослава Семчишина, Степана Горлача та інших доброчинців з Торонто.

Згодом, побувавши разом з Я. Семчишиним на відзначенні п'ятиріччя заснування відділу, С. Горлач сказав: „Наше товариство в Канаді вже більше десяти років займається відкриттям „заморських" українських центрів. Матеріяли для них не купуємо, їх нам дарують наші добродійники. Канадсько-українські центри з'являються там, де населення найбільш зрусифіковане. Ними користуються не тільки українці, а й люди інших національностей. Вони їх сприймають як святині. Ми не хотіли щось пропаґувати, а намагалися пред'явити ту правду, яка існувала за межами Радянського Союзу... У нас були різні думки щодо Криму, не були впевнені, що щось вдасться зробити, адже населення зрусифіковане, фльота поділена, чимало інших несприятливих чинників. Але зараз цей симферопольський центр, здається, є найкращим в Україні після Донецька. І я приходжу сюди, як до рідної хати".

Загалом 1996 року для відділу його фундатори передали близько 10 тисяч примірників друкованих видань, при цьому майже всі вони випускалися за кордоном і, відповідно, в підрадянській Україні були читачам недоступні.

З того часу поповнення книгозбірні випущеними на різних континентах науковими розвідками, альманахами, художньою літературою, довідниками, бюлетенями відбуваються завдяки безкорисливій допомозі наших щирих приятелів.

Коли завідувачка бібліотеки Любов Тарахтій звернулася через газету „Свобода" до заокеанських друзів, першими на її поклик відгукнулися упорядник фотоальбому „Пласт у Монреалі" Адольф Гладилович і Павло Дрозд з міста Ґрімзбі (Онтаріо, Канада), котрий прислав касети із записами пісень і фільм, а Марія Кадзьола з міста Шарлот (Північна Каролайна, США), передплатила для відділу найстарішу з українських газет – „Свободу". Дитячу літературу та газету „Мета" регулярно отримуємо від Зиновія Квіта з Філядельфії, „Бюлетень Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Америці" – від члена редакційної колеґії цього органу д-ра Ореста Поповича. Так само, безпосередньо з редакції, надходить квартальник СФУЖО „Українка в світі". Серед давніх наших приятелів – північноамериканські автори Іван Буртик, Володимир Васьків, Євстафій Кметь, чиї твори обговорювалися на проведених бібліотекою читацьких конференціях.

Дуже вдячні бібліотечні працівники і читачі маґістрові Орестові Городиському, який – почасти з власної збірки, почасти за сприяння українських організацій в Чикаґо – передав у Симферополь кілька сот примірників цінних і тепер уже рідкісних видань. Така ж подяка знаному акторові Ростиславові Василенкові, літераторам Володимиру і Ользі Гриньковим за коштовні книжки, авдіо та відеокасети і матеріяльну допомогу відділові.

Завжди ділився кожною своєю книжкою вже, на жаль, покійний громадський діяч Юрій Семенко, котрий жив у Мюнхені (Німеччина). Творчому доробкові цих авторів не раз присвячувалися у відділі спеціяльні конференції, а позаторік особливо пам'ятною стала презентація спогадів Ростислава Василенка „Життя в ґримі та без", на яку, бувши в той час у батьківському краю, приїхав автор.

Зі здобутками української громади на Зеленому континенті нас знайомлять чолові провідники Союзу Українок Австралії ім. Княгині Ольги і видавництва „Рідна мова", яке подарувало кримським школярам буквар і читанки, впорядковані Марією Дейко, інші навчальні посібники, підручники та словники.

В останні роки свого життя тривкі стосунки з кримчанами мав незабутній Дмитро Нитченко. Нині у відділі є постійно діючий стенд, присвячений патріярхові українського письменства в Австралії. А батькову справу продовжує письменниця Леся Ткач. Зовсім недавно симферопольським навчальним закладам і бібліотекам передано її черговий дарунок – 30 двочастинних касет, на яких записані гуморески Павла Глазового.

Книгозбірня має також власну мережу приятелів книжки, з-поміж яких насамперед відзначимо Фундацію ім. Д. Бурлюка в Симферополі (співголова – Олександр Капітоненко) і Любу Брух зі Львова, через посередництво якої діяспорні видання доходять до Криму.

Вже можна сказати, що українсько-канадський центр (вул. Крейзера, 14, бібліотека ч. 9, м. Симферополь, 95006) усталився не тільки як один з головних осередків української духовности в Криму, а як до певної міри й науковий осередок. Тут працюють над матеріялами і документами для своїх розвідок дослідники, призбируються потрібні, в основному діяспорні джерела для майбутніх дисертацій. І своїм звичаєм триває щоденна просвітницька праця.

У книзі відгуків група школярів пише: „Люба наша бібліотеко! Ми, учні всіх шкіл Симферополя, дякуємо тобі за те, що ти є. Такого добору українських книжок та різної літератури як тут, нема в місті. Ми вдячні тобі і за те, що допомагаєш нам пізнавати нові сторінки науки та життя, в тому числі й розселених у світі українців".

Григорій Рудницький,
Симферополь

„Чому найкрасивіші у світі українські жінки не посміхаються?"

Це питання порушила на слуханнях у Верховній Раді України народний депутат Оксана Білозір. Вона вважає, що жінки повинні становити третину депутатів у Верховній Раді. В багатьох европейських парляментах відсоток жінок є багато вищий. Тепер у складі Верховної Ради є тільки 5 відс. жінок. Як відомо, її законопроєкт не пройшов у парляменті. Були навіть коментарі, яких „культурні" депутати не повинні були б висловлювати. На думку О. Білозір, усі біди українських жінок, що шукають праці за кордоном – це наслідки деструктивної політики, що її проводять Л. Кучма і В. Янукович.

Віктор Ющенко закликає дбати про жіноцтво

„Наша Україна" започаткувала проведення слухань „Становище жінок в Україні, реалії і перспективи". Висліди не слід лякатися. За словами депутата і голови Союзу Українок Лілії Григорович, „7 мільйонів громадян України перебувають на вимушеній еміґрації – 80 відс. з них жінки. Якщо не прийде поліпшення економіки в державі, то вже за 10 років населення України зменшиться на 7 мільйонів". Провідник „Нашої України" Віктор Ющенко на зустрічі з представниками жіночих громадських організацій зауважив, що праця в парляменті була б значно успішніша, якби в ньому було більше депутаток.

В київському тижневику „Без цензури" з'явилася стаття Віктора Ющенка „До жінки – з любов'ю". Подаю декілька речень-думок з цієї статті: „Іван Франко не раз повторював, що про цивілізованість суспільства можна судити з його ставлення до жінки. У його часи вимога поступу на шляху емансипації жінок лунала в програмах українських партій. Багатьом тоді здавалося, що варто лише поширити для жінок виборче право – і проблема буде вирішена. Проте Франко вже тоді твердив: для фактичної рівности самих законів мало, потрібна реальна рівність у можливостях. З точки зору його справедливих вимог, нинішньому українському суспільству ще багато треба зробити, щоб вважатися цивілізованим щодо жінок".

„Нинішня влада, – продовжує В. Ющенко, – любить перелічувати десятки конвенцій, декларацій і законів, що стоять на сторожі інтересів жінок. Проте в реальному житті Україна на наблизилася до европейських стандартів у сфері захисту їхніх прав. Українська жінка і більшість суспільства живуть у злиднях, у страху перед майбутнім. Жінка несе на своїх плечах надто важкий життєвий тягар. За европейськими стандартами, мінімальна платня жінок у 1,5 – 2 рази перевищує прожитковий мінімум. Европейка знає, що її заробітку достатньо, щоб прогодувати себе і своїх дітей. В Україні мінімальну платню знижено урядом до 205 гривень, або 56 відс. прожиткового мінімуму. До того ж є 2,5 мільйона неповних родин, де жінка фактично є єдиною годувальницею. В Україні допомога матері по догляду за дитиною до трьох років – становить лише 25 відс. від такого мінімуму".

Голова Союзу українок України Лілія Григорович

В. Ющенко пише, що отримує сотні листів, в яких жінки нарікають на недоступність медичної допомоги. Мільйони жінок погано харчуються. Середня тривалість життя українок зменшилася до 68 років, коли в Европі вона перевищила 78 років.

Програми Евросоюзу забезпечують жінкам рівні можливості праці та заробітку, підвищення кваліфікацій. Працедавці Швеції, Німеччини, Франції мусять дотримуватися „максимального сприяння" для працюючих матерів. У Фінляндії та Голяндії за порушення прав жінок застосовуються норми карного права.

„Чи здатна нинішня, чи подібна їй влада вирішити ці пекучі проблеми? А яку проблему взагалі вона здатна вирішити?" – питає провідник „Нашої України".

Вранці у Києві чути відгомін церковних дзвонів. Прибиральниці вулиць лають неохайних прохожих, що розкидають недокурки. На вулиці Хмельницького, біля німецького посольства, ще з вечора формується довга черга охочих виїхати до Німеччини на працю. У черзі жінки – молоді та вродливі! Шукають заробітку в країні, що програла Другу світову війну! Але я вірю, що після успішних виборів президента України найкрасивіші у світі українські жінки зможуть посміхатися!

Наталя Даниленко
Київ – Ню-Йорк

Співець епохи слави і мужности

До 110-ліття від народження Романа Купчинського

Роман Купчинський

Між мистецькими засобами, які особливо взаємодіють з історичною долею народу, треба підкреслити, зокрема в нас, українців, слово і пісню. Їх вплив проходить крізь усю нашу історію, від мітичного Бояна; від співця, який супроводжував воїнів князя Ігоря Святославича на Каялу; від кобзарів, яких висилав гетьман Богдан Хмельницький будити українську „волость" до всенародного повстання, аж до таких ще недавніх повстанських Марка Боєслава, Петра Волошаі Гетьманця, Марти Гай. Зрештою, і до недавніх наших дисидентів.

Та була у нашій історії одна доба, особливо плідна на пісні, на слова й мелодії, які мали небувалий вплив на реальні події. Це були часи Визвольних Змагань 1914 – 1922 років.

Зародилася їх пісня з початком Першої світової війни, у середовищі Українського Січового Стрілецтва, де зібралася найкраща, освічена і ідейна молодь галицької землі. Пресова квартира Січового Стрілецтва, з такою плеядою літературних і композиторських талантів, як Лев Лепкий, Михайло Гайворонський, Олесь Бабій, Роман Купчинський, була явищем справді небувалим. Стрілецька пісня поставала серед буремних обставин, як згадують її творці. Записувала події й переживання лицарів-ідеалістів державности (дарма, що покищо однострої і зброя були – чужі). Вела крізь перемоги Маківки й Лисоні, через надхненну зустріч з братами з-за Збруча, через легендарні змагання за княжий Львів. Оспівувала здобуття хоч короткої, але все ж такої пам'ятної незалежности й соборности, і далі – аж до трагічного кінця у польських таборах полонених. Всюди ця пісня озвучувала настрої надій, радощів та розчарувань не лише українського вояка і не лише на одну мить. Як виявилося, ця пісня стала впродовж цілого минулого століття провідним мотивом для всього свідомого народу. Бо було у цих піснях усе: не лише готовий на всякі жертви патріотизм, але й людські, особисті переживання молодих, романтично настроєних людей, підсилені особливо важкими і непевними умовами війни. Не бракувало в них і надхненного відлуння вічно молодої народної пісні.

Для покоління, що виростало в тіні поразки батьківських змагань, пісня Визвольних Змагань підносилася до ролі народного міту, який кликав на дальші патріотичні дії...

У плеяді визначних творців стрілецької пісні, поетів, композиторів, чи поетів-композиторів, помітно визначається постать Романа Купчинського.

Музиколог Ігор Соневицький, який видав у діяспорі збірку пісень Романа Купчинського „Ми йдемо в бій" (Ню-Йорк, 1973) назвав його „яскравою й кольоритною постаттю української культури нашого століття". І недаром.

Його „Ми йдемо в бій" (із згадкою про „могутнього духа Мазепи"), „Не сміє бути в нас страху", „Вдаряй мечем", „Бодріться", „Ой та зажурились" (...Вернуться ще тії Стрільці Січовії, задрижить тоді Варшава...") – ставали бойовим кличем міжвоєнної галицької молоді. Варто згадати, що його „Машерують добровольці" стала однією з улюблених бойових пісень Першої Української Дивізії, тих що, боролися „за стрілецький звичай". А з маленькою поправкою на „Гей, маршують вже повстанці" – співали її залюбки й вояки УПА.

Ліричні пісні Романа Купчинського, як загальновідомий „Човен хитається", „Накрила нічка", „Гей там, у Вільхівці", „Як з Бережан до кадри", „За твої, дівчино", „Ірчик" – були улюбленим репертуаром вечорниць, концертів та ватер міжвоєнної нашої молоді. Вони вирощували в новому поколінні не лиш патріотичні почуття, але й плекали культуру особистих почувань молоді. Варто відзначити, що його „Їхав стрілець на війноньку" перетяла навіть непрохідимі кордони залізної завіси і лунала аж ген по наддніпрянській Україні як „народна пісня" – „Їхав козак на війноньку".

Уродженець Херсонщини, письменник Микола Понеділок згадував ще на еміґрації в Америці, майже зі сльозами в очах, як пісня Купчинського „Засумуй, трембіто" будувала мости порозуміння між колгоспниками українського півдня та похідними групами українських націоналістів у 1941 році...

Ще варто б згадати і прозу Романа Купчинського – особливо його серію повістей „Курилася доріженька" – живу, документальну й поетичну історію стрілецтва.

Говорити тільки про саму ролю Романа Купчинського у рамках „Стрілецької музи" – було б дуже несправедливим обмеженням. Після програних Визвольних Змагань він прожив, між війнами, незвичайно плідний та творчий відтинок свого життя. Його постійні щотижневі фейлетони у найповажнішому галицькому щоденнику „Діло" (під псевдонімом „Галактіон Чіпка") з його своєрідним, глибоким розумінням усіх проявів громадського життя та з нелукавою, але дуже влучною насмішкуватістю, безумовно причинялися до загального культурного й політичного клімату Галицької України під Польщею.

Помітна діяльність Романа Купчинського і в українській кооперації, як члена редакції „Господарсько-кооперативного часопису", де він вміщував знамениті віршовані сміховинки з життя такого динамічного тоді нашого сільського кооперативного руху. „Для науки і розваги" – так називалася ця рубрика, видана після окремими збірками, з ілюстраціями такого ж неповторного Едварда Козака – „ЕКА".

Був Роман Купчинський і творцем бадьорого гимну української кооперації – „Ставаймо, браття, як один", вславив своїми піснями і безсмертну „Просвіту".

Попри свою схильність до жартів та насміхів, Роман Купчинський писав і релігійні пісні, що було й природним для сина грекокатолицького священика. Його пісня-молитва „Боже Великий, Творче всесвіту... Дай Україні силу і славу, волю і власть"... лунала одним акордом по всіх церквах Галичини, незважаючи на ворожі заборони. І варто було бачити очі людей, коли співали цю пісню на закінчення кожної Служби Божої...

Роман Купчинський був завжди „духом молодий", він розумів молодь. Писав для неї такі ліричні шедеври, як „Чи знаєш ти найкращу в світі пісню?" Творив бадьорі пісні і для молодих спортовців, для пластунів. Одну пісню він написав для свого сина Юрка, пластуна з куреня „Бурлаки", вже на еміґрації в Німеччині. У ній є пророчі слова, які підтримували на дусі не одну молоду тоді людину: „Побурлакуємо світами, але повернемось назад".

І справді – „Бурлаки" повернулися у рідні Карпати, вони і їхні сини, але Роман Купчинський цього вже не дочекався...

Стоїть у півруїні приходство в селі Розгадові на Зборівщині, де Стрілецький Боян побачив уперше світ... Й ось сучасний парох Розгадова, о. Олег Дідух, пропонує людям до 110-річчя народження Романа Купчинського перетворити це історичне приходство у музей в його честь. Добра думка!

Про Романа Купчинського є що розказувати молоді! Щоб відчула через його спадщину твердий ґрунт предківських надбань під своїми ногами. Можливо, що в співучасті з нашими американськими та культурними організаціями (адже діє сьогодні у Львові видавництво „Червона калина", якому багато творчих сил віддав між війнами Роман Купчинський!) цей осередок вдалося б розбудувати взагалі у пам'ять стрілецької пісні, чи навіть культурних здобутків цілих наших Визвольних Змагань?

Та на початок – хай же повернеться під рідну стріху Роман Купчинський, забутий вірний лицар, що співтворив неповторну героїчну добу нашої історії – мечем, пером і „гітарою-стрілецькою бандурою", як сам писав зі своїм безсмертним почуттям гумору...

Для зацікавлених і готових посприяти справі подаю адресу: о. Олег Дідух, Україна, Тернопільська обл. 47501 м. Бережани, вул. Лепких 4/1.

Леся Храплива-Щур

Виявлено, де похований Василь Івахів

КОСТОПІЛЬ, Рівненська обл. – У ході нещодавніх історичних розвідок члени Костопільської районної організації УНП та кореспонденти газети „Волинь" в результаті опитувань мешканців села Бечаль встановили, що у братській могилі на сільському цвинтарі 15 травня 1943 року поховані підполковник Василь Івахів (псевдо „Йосип Сонар", „Сом", поручник Юліян Ковальський, (псевдо „Джин") та чотовий Семен Снятецький (псевдо „Рулящий"). Це підтвердили мешканка села Бечаль, учасниця тих історичних поховань (вона співала в церковному хорі під час похорону) Анастасія Шелужко, Надія та Василь Шлеюки, а також нині вже покійний повстанець Степан Дубовик, котрий всі ці роки доглядав за могилою.

Підполковник УПА Василь Івахів

Василь Івахів, родом із с. Подусільної Перемишлянського (колишнього Рогатинського) району, Львівської области, за дорученням Центрального проводу приїхав на Костопільщину з інспекцією теренової мережі ОУН і відразу викликав повагу в місцевих членів ОУН. Саме в ті часи Василь Івахів був призначений військовим референтом ОУН на Північно-західних землях. У перших місяцях розбудови УПА на Волині він фактично виконував ролю начальника Головного штабу Клима Савура до приходу на цю посаду Леоніда Ступницького („Гончаренка"), особисто брав участь у бою з загонами НКВД біля села Кричильська. Вранці 13 травня 1943 року Василь Івахів зі своїми побратимами Юліяном Ковальським та Семеном Снятецьким у супроводі невеличкої охорони зв'язку рухалися підпільною лінією зв'язку на північний захід і в районі села Чорниж, що біля Колок, де несподівано наштовхнулися на німецьку засідку в кар'єрі. В бою з переважаючими силами ворога загинули смертю героїв дев'ятеро вояків УПА і серед них В. Івахів.

У знак пам'яті про Василя Івахіва та його боротьбу залишилась повстанська пісня „Десь там далеко на Волині створилась Армія УПА", яку написав молодий повстанець Микола Галичко, він же „Чорногора" (тепер його знають як о. Василя Прийму), у якій, зокрема, співається: „Горіли села і містечка, борці боролись ніч і день, в перших рядах борців-героїв упав Івахів – друг Василь".

Сергій Кричильський

Привіти з літніх Пластових таборів

ПРИВІТ
Р.О.В. 196
на Вовчі Тропі
2004

Привіт з новацького вишколу „На Вовчій Тропі"

Початковий Табір 2004
„Природна Забава"
Готуйсь!

Ми є дуже щасливі тут на таборі на Вовчі Тропі!

сес. Христя Козак – комендантка
бр. Орест Темницький – бунчужний
сес. Ліда Мочула – писар

Привіт з початковоготабору „Природна забава"

До „Свободи" надійшли також привіти з літніх Пластових таборів „Без Заходу – нема заходу", „Пошук сутности Галатуна", „Грай, сопілко, грай" і „Хвилю тримай", але, на жаль, не оригінали, а копії низької якости на кольоровому папері, котрі не можна відтворити у газеті. Дякуємо пластунам за дотримання традиції і просимо надсилати оригінали літніх привітів.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

В селі знімають кіно

МУЖИЛІВ, Тернопільська обл. – Впродовж липня і серпня в селі триває створення кінофільму про події, що сталися відразу після Другої світової війни, коли більшовицька влада насильством утверджувала свій режим. Фільм знімає уродженець села, гість зі США, відомий кіномистець Ярослав Кулинич. Режисерські обов'язки узяв на себе Заслужений артист України Ростислав Василенко, теж гість з Америки. Ролі персонажів фільму виконують 55 учасників місцевих драматичних гуртків, а у масових сценах бере участь багато селян. Темп праці дуже високий – репетиції тривають щовечора до пізньої ночі, а вранці починаються фільмування – в селі, в лісі, на шляхах.

Уже знято сцени в кабінетах слідчих МҐБ, в камерах в'язниць, облави, переховування населення в лісах , вивезення людей до Сибіру, розстрілів, повернення забитих до села та інші. Ростислав Василенко не тільки навчає самодіяльних артистів гри перед камерою, а накладає грим, піклується про одяг. Адже він сам був учасником і свідком подій Другої світової війни, йому вже 84 роки.

Крім напруженої праці на зйомках фільму, Ростислав Василенко виступає в селах і містах з концертами художнього слова. Такі концерти вже відбулися в Підгайцях, Мужилові, Козовій. Були запрошення до Львова, Тернополя, Бережан. В селі Мужилові на концерт прийшло понад 200 осіб, заля була повнісінька. У Народному дому Підгайців 25 липня теж заля була заповнена. Люди зазначали, що попередній концерт гостей з Заходу відбувся тут 14 років тому, коли на Тернопілля приїздили бандуристи Євген Китастий зі США і Віктор Мішалов з Австралії.

Степан Колодницький

Пошта України відзначила річниці славетних

Поштові марки на честь Марії Заньковецької і Михайла Максимовича

іКИЇВ. – 23 липня видавництво „Марка України" випустило в обіг дві мініятюри з нагоди 200-річчя від дня народження Михайла Максимовича (1804-1873), художник Василь Василенко, і Марії Заньковецької (1854-1934), художник Катерина Штанько.

Докладну розповідь про видатну акторку Марію Заньковецьку (Адасовську) було вміщено в ч. 32 „Свободи". На цю публікацію негайно відгукнувся Лев Іваськів з Філядельфії, який зауважив, що рік народження видатної діячки українського театру подається подвійно – 1854 і 1860-ий. Справді – виданий у Києві „Універсальний словник-енциклопедія" (УСЕ) і англомовна „Encyclopedia of Ukraine" подають рік народження актриси як 1854-ий, а УРЕ і „Енциклопедія українознавства" – 1860-ий. Статтю Ярослава Стеха про М. Заньковецьку ми подали в тижневику до 150-річчя від дня її народження в 1854 році, але в тексті зберегли твердження автора про 1860 рік. Вочевидь, театрознавці мають встановити істину в цій площині.

Михайло Максимович народився на Полтавщині, закінчив Московський університет і там же захистив учений ступінь доктора з ботаніки. У 1834 році він був обраний першим ректором Київського університету. На цій посаді він працював до 1845 року. Опісля М. Максимович оселився на своєму хуторі Михайлова Гора поблизу Канева і присвятив весь час науково-літературній діяльності. У нього на хуторі бували Т. Шевченко і М. Гоголь. Михайло Максимович був вченим-енциклопедистом – від ботаніки до історії. Він залишив Україні велику творчу спадщину.

Л. Хм.

Чи можна, святкуючи золотий ювілей УНСоюзу, не згадати про українську жінку в Америці? Ніяк! Українська жінка від самих початків УНСоюзу інстинктивно відчула вагу цієї організації... Ось тому, коли УНСоюз, поборовши стільки перешкод, розвинувся і дожив до свого 50-ліття, мусимо признати почесне місце праці і розвазі української жінки... Але так само українська жінка в Америці має багато чим завдячувати УНСоюзові, який відразу признав їй рівні права, поставився до неї з найбільшою увагою, рятував її та її дітей не в одну лиху годину. ...В 1894 році, першому році існування УНСоюзу, було в ньому всього п'ять жінок: Емілія Басалиґа, Константина Констанкевич (дочка о. Констанкевича) з Шамокіну, Па, Текля Бердей, Ксеня Ґоць і Тереса Кундратик з Вилкс Бері, Па. В 1895 році прибули ще дві жінки: Анна Живан з Олифанту, Па, та Сальомія Демко з Шамокіну, Па. В 1896 році прибуле ще шість жінок: Марія Ющак, Лукія Кобальчик, Катерина Карляк, всі з Джерзі-Сити, Н, Дж., Антоніна Зелєм з Олифанту, Тетяна Кашицька з Сентралії, Па., і Олена Стець-Цікот з Шенандоа, Па.Та в 1897 році вже не приєднано до УНСоюзу ні одної жінки. Вже з цього бачимо, з яким трудом доводилося УНСоюзові втягати українську жінку в Америці в організаційні ряди. Довгі роки забрало, заки зачав УНСоюз нараховувати десятки жінок-членок, а ще довше – сотні. Що вже говорити про тисячі...

Лука Мишуга, *„З признанням українській жінці"*
(Ювілейний альманах, виданий з нагоди п'ятдесятиліттття УНСоюзу, 1894–1944)

До 100-річчя українського перекладу Біблії

У 1904 році Британське Біблійне товариство видало українською мовою повну Біблію, перекладену П. Кулішем, І. Пулюєм і І. Нечуєм-Левицьким.

На Україні християнство поширювалось ще перед Володимиром Великим в кінці Х ст. (близько 988–989). Населення здебільшого добре ставилося до християнської віри і багато людей приймало цю нову релігію. Вже в часи князя Ігоря, в 944 році, в Києві була побудована християнська церква св. Іллі. Ольга, дружина Ігоря, прийняла християнство, і багато княжих дружинників були християнами. А згодом княгиня Ольга приєдналась до Східньої грецької Церкви. Володимир Великий, внук Ольги, прийняв християнську релігію і зробив християнство державною релігією Київської Русі.

Проповідники нової релігії закликали народ до морального і справедливого життя. Вони критикували легкі розлучення, безшлюбне життя, многоженство, пияцтво, недобру поведінку урядовців у стосунках з простими людьми. Проповідники осуджували також торгівлю невільниками, лихварство.

Християнська релігія оголосила ідею доброзичливого ставлення до кожної людини, а не лише до члена свого роду чи племені. Християнська мораль забороняла безкарне вбивство невільника, ганьбила життя чоловіка з невінчаною жінкою і порушення подружньої вірности. Церква заохочувала людей допомагати бідним, сиротам і вдовам, добре ставитись до подорожніх і справедливо поводитись зі слугами.

Спочатку проповідниками християнства на Україні були греки або болгари, згодом прийшли в духовенство місцеві люди, які навчалися в школах, заснованих Володимиром Великим і Ярославом Мудрим. Підручниками були релігійні, богослужебні книги, особливо „Псалтир".

Сербські і болгарські місіонери, які прийшли в Київську Русь поширювати християнство, принесли з собою книги Святого Письма і церковнослужебні книги. Книги церковнослов'янською мовою, які приходили з Болгарії і Сербії, переписувались, а книги, які приходили з Греції, перекладались на церковнослов'янську мову. Перекладали ці книги спочатку серби і болгари, а потім цією працею зайнялись українці, які перейняли від південних слов'ян слов'янську азбуку і знання церковнослов'янської мови, яка стала літературною мовою й існувала довгі віки на Україні, аж до виходу „Енеїди" Котляревського народною мовою в 1798 році. Тепер церковнослов'янська мова є мертвою мовою, як античні грецька і латинська.

Отже, з приходом християнства в Київську Русь в кінці Х ст. народилась велика перекладницька література, здебільшого книги Святого Письма, твори отців церкви, апокрифічні книги, повісті, збірки різних творів і деякі твори наукового змісту. Появилась найдавніша книга Святого Письма „Остромирова Євангелія" (1056–1057).

Найціннішим з перекладів на зближену народну тогочасну мову є „Пересопницька Євангелія" (1556–1561), яку переклав Михайло Василевич, і яка так називається тому, що вийшла з монастиря в Пересопниці, Волинської області. Дуже популярною книгою був „Псалтир", який вживався не тільки як богослужебова книга, а також як навчальна книга для домашнього читання.

Пройшло багато століть від прийняття християнства в Україні до з'явлення повної Біблії, перекладеної на живу, народну літературну мову. Однією з причин було те, що не було пекучої потреби в цьому, бо книги, які приходили з Болгарії і Сербії в церковнослов'янській мові, були здебільшого зрозумілі людям, бо тодішня щоденна мова була досить наближена до літературної церковнослов'янської мови. Також мало хто з інтелігенції відважувався на велику працю перекладу Біблії на українську мову, оскільки царський уряд не був зацікавлений в розвитку української культури, і в більшості випадків поборював спроби в цьому напрямку.

За велику працю перекладу Біблії на українську народну мову взявся П. Куліш (1819–1897), письменник, історик, етнограф, критик. П. Куліш цікавився народною творчістю і розвитком української мови. Він перекладав твори В. Шекспіра, Ф. Шіллера, Й. Гете, Г. Гейне, Дж. Байрона, А. Пушкіна, А. Міцкевича. Він був членом Кирило-Методіївського братства. Переклад Біблії П. Куліш почав в 1860 році і скінчив його у спілці із І. Пулюєм, який перекладав трудніші місця грецького тексту, а П. Куліш редагував їх.

П. Куліш взявся за цей переклад не тільки з релігійних мотивів, але і з переконань, що світова культура є найвищим добром у світі, й український народ мусить мати доступ до неї. Він вірив, що Біблія, Гомер і Шекспір є трьома основними стовпами всесвітньої культури, і наполегливо працював, щоб український народ засвоїв здобутки цієї культури і разом з іншими народами розвивав культурне життя. Для П. Куліша культурний розвиток народу збігався з релігійним і освітнім. Тому він видавав популярні книжечки для народу і підручники для шкіл. Він хотів піднести культурний рівень простого народу і старався розвивати українську мову, щоб вона була на такому самому рівні, як інші европейські мови. П. Куліш бажав, щоб український народ також мав Біблію, перекладену на літературну народну мову. Він казав, що бажає „виробити форми нашої мови на послугу мислі всечоловічій".

П. Куліш працював над перекладом Біблії усе своє життя, в досить несприятливих умовах, але не довів його до кінця. В 1885 р. сталася пожежа на його хуторі Мотронівці, і переклад згорів. Пропала праця багатьох років. Лишилось тільки те з перекладу, що було надруковане в журналах. Після пожежі П. Куліш знову взявся за переклад втраченого тексту, але не скінчив повного перекладу до своєї смерти в 1897 році. Дружина П. Куліша передала рукопис перекладу Біблії на зберігання в музей Тарнавського, який попросив письменника І. Нечуя-Левицького перекласти нескінчену частину Біблії, що той зробив.

За браком місця не подаємо детального процесу перекладу Біблії на літературну українську мову та зв'язані з цим труднощі і клопоти, які треба було побороти. На жаль, П. Куліш не дочекався побачити виходу Біблії українською мовою, але його замір і його праця не пропали надаремно. Тепер в українській мові є три повних Біблії – П. Куліша (1904 р.), І. Огієнка (1962 р.) і о. І. Хоменка (1963 р).

З книги Генрі Гелея „Біблійний довідник Гелея"

Кость Левицький...

(Закінчення зі стор. 15)

ського парляменту Євген Олесницький. У 1918 році керівництво товариства подає запит до „міністра внутрішніх справ Української Держави в Києві", в якому просить „о зізволенє вести підприємство в цілій українській державі".

Кость Левицький був одним із співзасновників і віце-президентом Земельного Іпотечного Банку, який надавав клієнтам низьковідсоткові позики під заставу ґрунтів та будівель терміном на 50 років. Сума вкладів банку у 1910 році становила 5 000.000 крон, а до 1914 року він надав українським селянам 1 840 позик на купівлю землі загальною сумою 7,70,000 крон.

Після війни Землебанк не надавав іпотечних позик, а здійснював фінансування торгівлі і промисловости. І це дало свої результати: у 1929 році, тобто за 19 років свого існування, акційний капітал ЗІБ складав 5 000.000 злотих, (у 1926 році тільки 1 000.000 злотих), сума оцінки майна склала 800.000 злотих. Вклади приймалися в злотих, доларах та в інших валютах, у них же і виплачувались відсотки. Крім того, банк відкривав та оплачував акредитиви, купувалася та продавалася валюта, а також здійснювалися валютні перекази до всіх країн Европи, Америки та Наддніпрянської України, де іпотечний банк мав власних кореспондентів.

Першим і постійним головою Крайового Ревізійного Союзу також був Кость Левицький, а до складу ради КСР входили відомі тогочасні діячі, які зробили багато заходів для відбудови економіки краю.

На початок 1911 року Крайовий Союз Ревізійний став центральним осередком кооперативного руху серед галичан. В цей час до нього входило 415 товариств, які мали 444 самостійних філіяли. На 1911 рік КСР видавав два друкованих органи – економічно-господарський журнал „Економіст" і популярний серед населення журнал „Самопоміч". КСР поряд з фаховими кредитними, торгівельними і молочарськими товариствами належав до Міжнародного Кооперативного Союзу і брав участь у VIII Міжнародному Кооперативному Конгресі в Гамбурзі.

Ще однією великою економічною організацією Східньої Галичини, головою ради директорів якої був Кость Левицький, стала львівська забезпеченева компанія „Карпатія". На початок 1918 року „Карпатія" мала майже 600,000 крон власного капіталу, а на кінець цього ж року, його основний фонд збільшився до 1. 000.000 крон.

Кость Левицький був автором і співавтором статутів різних економічних товариств, їхнім співзасновником і представником керівних органів, співтворцем громадсько-економічних програм і їхнім виконавцем.

Разом зі своїми товаришами К. Левицький вивів громадсько-економічні організації на новий рівень розвитку з допомогою масової мобілізації сил методом кооперативної допомоги й об'єднання всіх суспільних верств населення Східньої Галичини.

НОВІ ВИДАННЯ

Священство жіночого серця

Жо Круасан. „Покликання жінки або священство серця". Львів. „Свічадо". 2003.

Відома французька письменниця Жо Круасан пише: „Сучасна жінка, оскільки вона не усвідомлює величі свого покликання, стає на бік чоловіка, щоб звинуватити Бога у своєму нещасті, замість того, - щоб стати на бік Бога для того, щоб спасти чоловіка".

Доцільність такого вибору авторка доводить на 168 сторінках своєї книжки „Покликання жінки або священство серця", яку випустило українською мовою видавництво „Свічадо" Монастиря Свято-Іванівської Лаври у Львові. Варто перелічити розділи книжки, щоб мати уявлення про її зміст. У розділі „Дочка Божа" йде мова про жінку в контексті Святого Письма, розділи „Дружина" і „Мати" з'ясовують місце жінки в суспільному, родинному житті, а розділ „Благодать жінки" висвітлює її духовне покликання. У Франції книга мала 5 видань, її видано в інших країнах, а тепер і в Україні. Переклала книжку Зоряна Курдина, богословський редактор – Тереза Ференц. З питань придбання книжки можна звернутися у видавництво на адресу: а/с 808, „Свічадо", Львів, 79008 Ukraine. Електронна адреса: post@svichado.com. Тел.: (380-322) 971-633.

Л. Хм.

„Тобі, Україно": 12 років праці і 255 сторінок цікавої розповіді про неї

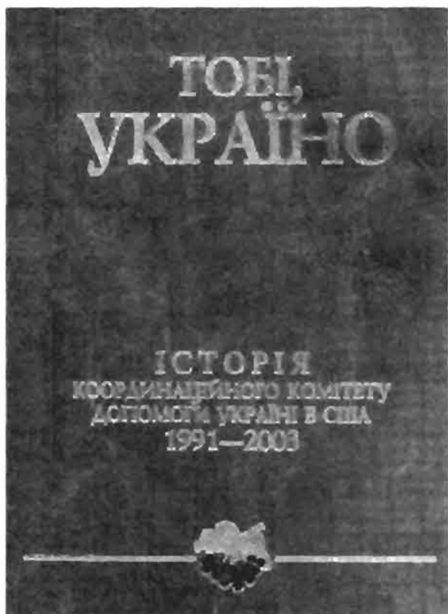

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Звичайно, звіти поодиноких організацій не дуже цікавлять сторонніх, а вже зокрема, коли дістаєте їх на письмі. Однак запереченням цього є історія Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ) в США за 1991-2003 роки, що під символічним заголовком, але як правдивим у цьому випадку – „Тобі, Україно" появилася в Україні цього року з призначенням зацікавити і задовольнити ряд організацій діяспори і усіх читачів своїм багатим змістом.

Історію ККДУ упорядкувала на підставі багатих матеріялів Оксана Сліпушко, але допомогли у цьому ентузіясти Комітету, що були його засновниками та усі ці роки працювали, повні охоти та сил, над переведенням в життя численних задумів в Україні. Усе це зібране тепер на 255 сторінках, прикрашене світлинами, а передусім – конкретними фактами цієї неоціненної праці, яку виконали впродовж 12 років члени управи ККДУ, інші особи, яким, як і організаторам, лежить на серці допомога Україні.

Маючи нагоду від 1991 року постійно писати короткі вістки про діяльність і задуми ККДУ на сторінках „Свободи", я щойно тепер, тримаючи в руках повну історію ККДУ, збагнула обсяг праці цієї організації, що складається з ентузіястів допомоги Україні, як матеріяльної, так і моральної. Саме цей ентузіязм кількох осіб зумів запалити серця і думки десятків поодиноких людей та організацій, що добровільно приступили до помочі, в першу чергу фінансової, а також фізичної, що проявилася у поїздках в Україну та організуванні на місці різних акцій, які мали на меті дати помічну руку нашим землякам, що й сталося.

Усе, що досі ця організація та ентузіязм кількох осіб, що взялися за таку акцію, зробили, точно описане у „історії", яка щирим добром серця гріє.

У ній знайдете усе, що треба знати про працю ККДУ впродовж минулих років. Поруч з точною реєстрацією праці є також список організацій, що беруть участь у усіх акціях ККДУ, допомагають фінансово, і постійно, впродовж 12 років, виконували або стояли до помочі у задумах організаторів. Є також прізвища усіх тих, які доклали до цієї праці час, сили, а передусім – серце.

Книга прикрашена численними кольоровими світлинами, які віддзеркалюють багатогранність діяльності та успіхи ККДУ впродовж дванадцяти років.

Надіємося, що праця ККДУ буде продовжена з таким успіхом, як у перші 12 років, і дасть можливість записати її у другому томі під такою ж промовистою назвою: „Тобі, Україно!".

О. Кузьмович

Значуще повернення Р. Рахманного

У 2003 році київське видавництво „Ковчег" випустило книжку Володимира Погребенника „Слово –зброя". Автор-професор, завідувач катедри української літератури Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова.

Книжка „Слово – зброя" є результатом дослідження теми літератури в творчому набутку видатного діяспорного журналіста та есеїста Романа Олійника-Рахманного, відзначеного Державною премією ім. Т. Шевченка за тритомник „Україна атомного віку" (Торонто, 1987-1991). І хоч нині читачам і фахівцям доступні в бібліотеках України книжки діяспорних авторів, видані там після 1991 року, праця Володимира Погребенника в своїй суті є значущим поверненням особи Романа Рахманного в Україну. Книжка має 256 сторінок, в твердій обкладинці, містить 15 розділів, іменний покажчик.

З коротких біографічних даних про цього галицького селянського сина читач довідається про місце народження батьків, братів, освіту та головні віхи праці Р. Рахманного за межами України – в Австрії, Західній Німеччині, Голяндії та Канаді. Колишній учасник Похідної групи та провідний діяч ОУН, Р. Рахманний ще до закінчення війни був керівником підпільної мережі ОУН на північну Німеччину. Після війни він був одним із засновників і співредакторів газети „Час", що виходила у Фюрті, керівником Української пресової служби в Німеччині та членом редколегії мюнхенського часопису „Українська трибуна". В Голляндії Р. Рахманний висвітлював українське питання та збройну боротьбу УПА в статтях, що друкувалися німецькою, англійською, французькою, голяндською, норвезькою та польською мовами. В Канаді, де він оселився 1949 року, Р. Рахманний став співзасновником і головним редактором газети „Гомін України". Від 1959 до 1984 року був редактором, радіокоментатором та останніх десять років – керівником українського відділу „Радіо Канада".

Від 1945 до 1984 року Р. Рахманний видав сімнадцять книжок та понад тисячу статтей в українських та понад триста в іншомовних виданнях на теми політики, історії,літературознавства та культурології. Р. Рахманний – захистив докторат з філософії в Монреальському університеті 1962 року і якийсь час був лектором (історії української літератури) в університеті МекҐіл.

Як зазначено в підзаголовку, книжка „Слово-зброя" В. Погребенника зосереджена на літературі в творчому набутку Р. Рахманного. Автор розглядає наявність багатожанрового українського фольклору, як невід'ємного складника в сприйманні Р. Рахманного. Він пише, як видатний публіцист сягає вершин в есеї про давню та дошевченківську літературу. Він висвітлює суспільно-політичні процеси давньої доби і виявляє, як він висловлюється, „фатально пролонговані риси рідної історії та її творців".

Особливо блискучими, на мій погляд, є розділи „Суд над Шевченком", в якому, як пише В. Погребенник, „Візіонерська природа поезії Тараса Шевченка найкраще придавалася Р. Рахманному для уявлення зв'язків „минуле-майбутнє", розкриття віщого дару Кобзаря та діялог „Роман Рахманний – Іван Франко". Багато нового читач в Україні знайде і в розділах про українську міжвоєнну поезію в есеях Р. Рахманного та в аналізах його „портретної" есеїстики, порівняльних біографій, оцінках письменників-неконформістів та конформістів, а також літературно-критичної нарисистики.

В. Погребенник, накреслюючи шість пріоритетів досліджень теми Р. Рахманного, як публіциста й есеїста, так з'ясував мету своєї праці: „Чотири останні завдання, особливо ж шосте, становлять дослідницьку мету цієї книжки. Відповідь на поставлені питання, сподіваємося, розкриє історичну ролю публіцистики Романа Олійника – Рахманного у формуванні й ширенні українських державницьких переконань, у боротьбі проти антиукраїнського шовінізму і геноциду, за здійснення соборницьких ідеалів Тараса Шевченка й Івана Франка".

Цієї мети В. Погребенник досяг. Завдяки його книжці „Слово-зброя" постать видатного майстра української публіцистики Романа Рахманного в аспекті його літературної діяльности повернулася на Батьківщину. Це – значуще повернення на похмурий краєвид українського безчасся.

Пишучи цю рецензію, я заглянув до своєї архівної папки листування з журналістами. Лист Р. Рахманного:

„18 червня 1975

Шановний пане Біляїв!

За Ваші дружні завваження, а то й похвали, щиро Вам вдячний, бо безпосереднього зв'язку українському журналістові бракує більш ніж будь-чого іншого, а зокрема листів-відгуків. До речі, Москва–Київ реаґують на мої статті. Недавно „Радянська Україна" присвятила мені спеціяльну статтю з нападками на мене, як українського патріота, що (цитую) „дивиться на радянський Союз примруженим оком стрільця в проріз тризубця". Надіюсь, що Ви прочитали мою статтю-есе(й) про „українську стіну плачу і гордости". Якщо так, напишіть про свої враження редакторові „Свободи". Добре, щоб вмістив, бо цим допоможе трохи зрівняти хребта авторам, які за своїми прагненнями „змін" уже не помічають, що їм зігнулися хребти або що їх замінено совєтською лозою гнучкою. Ще раз дякую за дружнього листа і залишаюсь з глибокою пошаною до Вас,

Роман Рахманний"

Останній параграф листа виразно свідчить, що Р. Рахманний оцінював діяспорних промоторів т. зв. реалітетів в УРСР та їхні бажання змін тоталітарного режиму без тотального повалення російсько-комуністичної імперії не з позиції публіциста, що стояв понад ідеологічними та політичними різницями.

Насамкінець, висловлюю побажання, щоб автори в Україні оминали англізації понять в українській термінології: імпліцитність, рецептивність, пролонґування, креактивний, ремінісценція, латентний, симультанний, дифузійний тощо. Всі ці іменники і прикметники мають українські відповідники.

Володимир Біляїв,
Норт Палмбіч, Фльорида

ПОДОРОЖІ

Збагачує зустріч з Україною

Влітку цього року разом зі своїм внуком, 15-річним Васильком, на запрошення Церковного комітету м. Підгайців, що на Тернопільщині, ми були присутні на посвяченні новозбудованого собору Всіх Святих Українського Народу Української Греко-Католицької Церкви. У Підгайцях побудували храм на тому ж місці, де за часів СССР бовванів пам'ятник Ленінові. Освятив собор Владика Іриней, Єпископ Бучацький, в співслуженні 30 священиків та з участю понад тисячі вірних.

Після Богослужіння представники районної влади і церковного комітету висловили щиру подяку за участь у розбудові храму підгайчанам з діяспори – Комітетові підгайчан (США), організації „Церква в потребі" (Німеччина), духовенству з Манчестеру, оо. Кротцю і Мендюку з Чикаґо, меценатам св. п. Михайлові Іваськевичу, Зенонові та Миронові Крамарчукам, Богданові Титлі, Тарасові Гунчакові, Дмитрові та Зенонові Мандебурам, св. п. Григорієві Кучмі, Зоряні та Миколі Тихим, Олені Папіж, Василеві Ліщинецькому, Петрові Твардовському, Григорієві Комарницькому, Володимирові Зваричеві, Маркіянові Коцюбинському, Любомирові Рокецькому, Василеві Думі та багатьом іншим.

Сьогодні в Україні багато священиків, звертаючись до народу, використовують у своїх проповідях гасло: „Єдиний Бог, єдиний народ, єдина Україна". В Тернополі о. Ярослав Онищук в УГКЦеркві св. Михаїла після відправи закликав своїх парафіян до молитви і єднання з усім українським народом, щоб Бог дав Україні кращу долю внаслідок цьогорічних президентських виборів. Від 1 липня, за зверненням Синоду єпископів УГКЦ, в кожному храмі після Літургії відмовляються молитви за справедливі президентські вибори, за розвиток нашої, Богом береженої, держави.

Після десятиліть безбожницької комуністичної влади український народ, а особливо молодь, сприймають християнську мораль і духовність як необхідну потребу в повсякденному житті людини. Це засвідчує цьогорічна Всеукраїнська молодіжна проща у чудотворному місці з'яви Пресвятої Богородиці в селі Зарваниці на Тернопільщині, що тривала 26-27 червня. У ній взяли участь понад 35 тисяч молодих людей зі Львова, Самбора, Івано-Франківська, Дрогобича, Трускавця, Києва, Хмельницького, Коломиї, Стрия та усієї Тернопільщини. Були присутні гості зі США, Канади, Польщі та Ірляндії.

В Тернополі підписано угоду в галузі місцевого самоврядування, освіти та Церкви, за якою передбачається впровадження в усіх середніх навчальних закладах курсу „Основи християнської етики", налагодження співпраці з громадськими організаціями, які сповідують ідеали християнської моралі, працюватимуть курси з питань підготування старшокласників до подружнього життя.

Вже вдруге в Тернополі проходив Всеукраїнський фестиваль дитячої духовної пісні „О, Мати Божа, о райський цвіте". Фестиваль відбувся у палаці культури „Березіль" і в ньому взяли участь молоді виконавці з усіх куточків України, зокрема, хор „Орлятко" з Києва, дитячо-юнацька хорова капеля „Журавка" з Кам'янця-Подільського, хорові колективи церков різних конфесій з Тернополя, багато індивідуальних виконавців.

28 червня на Співочому Полі в Тернополі відбувся чудовий концерт, присвячений Дню Конституції України, на якому було присутніх декілька тисяч людей. Особливістю концерту було те, що тут виступали переважно діти та молодь і виконували тільки українські пісні.

З Тернополя ми взяли напрям до Карпат. Надзвичайно приємне враження залишилося під час відвідин Коломиї. Тут споруджено найбільший у світі пам'ятник українській писанці, біля якого є музей, де експонуються чудові українські писанки різних регіонів України, але найбільше – з Гуцульщини. У місті ще є краєзнавчий музей „Гуцульщина", в якому око милує різнобарвний гуцульський одяг, побутові речі, зброя опришків, дерев'яний і глиняний посуд, ткацькі верстати і вироби килимів, лижників, чудові вишивані рушники, художні картини, макети церков, образи святих та інше.

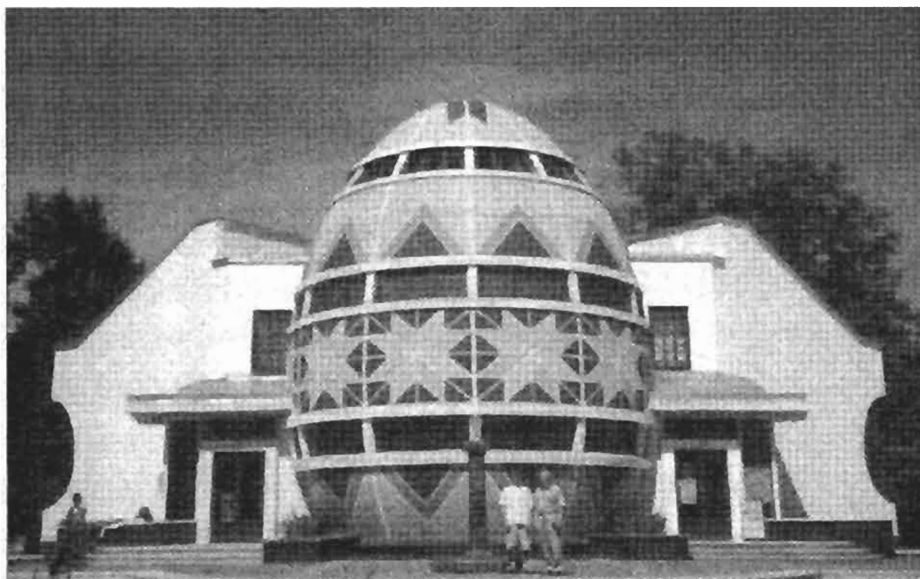

Музей писанки в Коломиї

Ми побували в одному з найбільших гуцульських сіл – в Космачі Косівського району, розташованому в долині між мальовничими Карпатськими хребтами. Космач – це край, в якому здобув силу і відвагу народний ватажок Карпатських опришків Олекса Довбуш. Він тут на 45-му році життя загинув (1745 р.) від руки Штефана Дзвінчука, чоловіка Марічки Дзвінки, яку кохав Олекса.

Місцевий житель і патріот Гуцульщини Михайло Дідишин віднайшов у горах хату-зимівник, в якій був смертельно поранений Олекса Довбуш, і зробив у ній музей, де є особисті речі Олекси та інших опришків. Він увічнив ім'я Довбуша у камені, зробивши його скульптуру на своєму подвір'ї біля хати-музею. М. Дідишин – відомий у Карпатському краю як невтомний краєзнавець, природолюб, музикант, скульптор, поет, художник, умілий фотограф, знавець цілющих зел і незрівнянний оповідач, хоч освіту має лише за семирічну школу. Він видав дві поетичних збірки „Гість землі і „Поема про Довбуша", яку закінчує такими рядками:

Сумували всі Карпати,
Трембіти ридали,
Чесні люди журилися,
Та всі сумували.
Але голос відлунював,
Говорив із неба:
– Довбуш знову до вас прийде,
Якщо буде треба.

З Космача ми переїхали до Косова, в якому бувають найбільші гуцульські базари з різноманітними виробами з дерева, глини, вовни, чудовими писанками, на які здатні тільки гуцули.

Далі їхали через село Криворівню, де часто відпочивав Іван Франко, прибули до серця Гуцульщини – Верховини (колишнє Жаб'є). Тут протікає річка Черемош, прославлена у багатьох піснях. У Ворохті на відомих гірських трамплінах спостерігали за літніми тренуваннями лижників. А з Ворохти уже рукою подати до найвищої вершини Карпат – Говерли. Ми побували лише біля підніжжя гори, де ще у западинах в кінці червня лежав сніг.

Тут бере початок бурхлива річка карпат – Прут. Тут створено мережу турирстичних маршрутів, діють санаторії, лікувально-оздоровчі комплекси і табори. Парк охоплює такі відомі міста і населені пункти, як Яремча, Ворохта, Микуличин, Яблуниця.

У Дрогобичі ми були у міському музеї „Дрогобиччина", де у спеціяльно відведеній кімнаті є книги і інші архівні матеріяли, які прислав український громадський діяч з Клівленду Степан Кікта. За це йому міська рада присвоїла звання Почесного громадянина міста . Були в селі Нагуєвичах, де дбайливо впорядкований і оберігається державою музей-садиба Івана Франка, створено літературно-меморіяльний комплекс, галявину казок, яка закінчується композицією „Каменярі".

Звичайно, що не обминули ми і княжого Львова, де милувались його панорамою з Високого Замку. Були у Львівському соборі св. Юра, який зараз іззовні ремонтується і оновлюється.

Відвідали мальовничий Шевченківський гай у Львові, де розміщений Музей народної архітектури і побуту, який має 124 пам'ятки народної архітектури Бойківщини, Гуцульщини, Лемківщини, Поділля, Полісся, Волині, Закарпаття, Покуття, Буковини, Львівщини.

Такі подорожі в Україну завжди збагачують нас духовно, оновлюють в наших серцях національно-патріотичні почуття і гордість за наш рідний край.

Петро Твардовський,
Василь Рабосюк

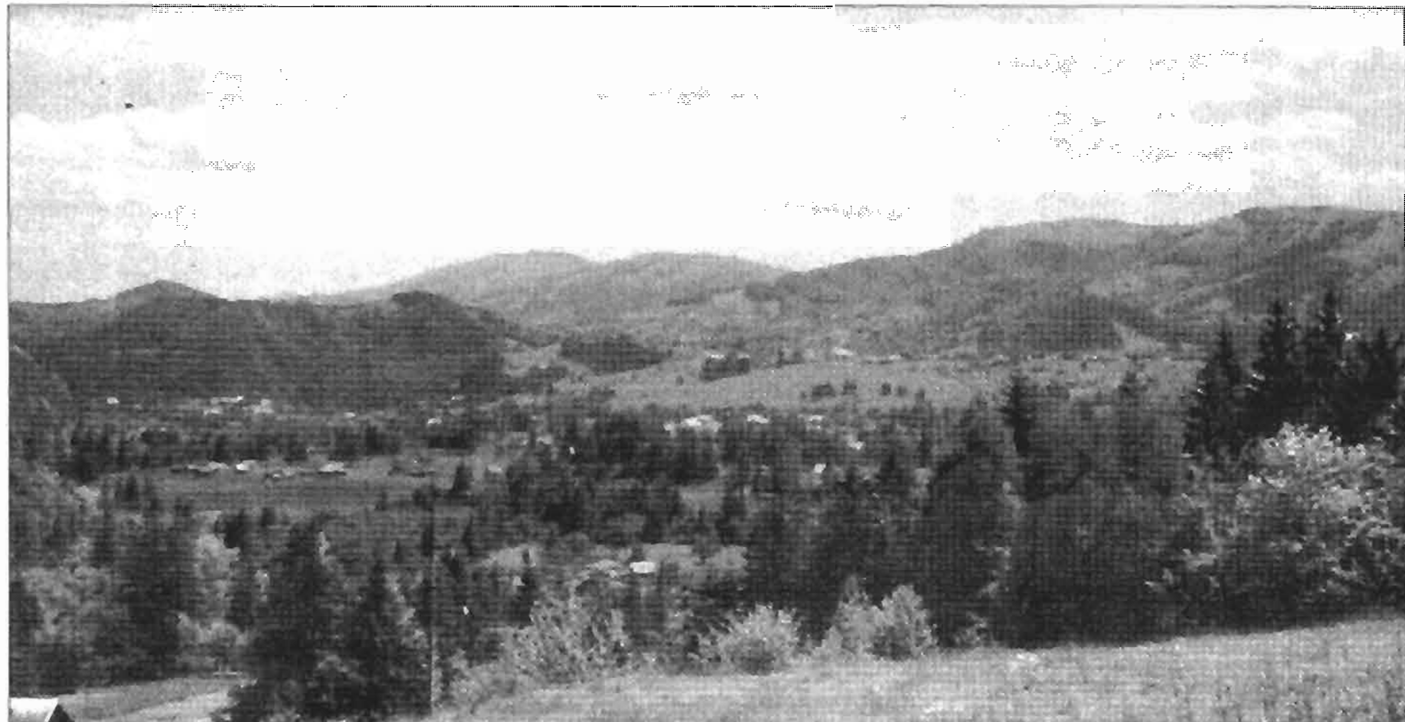

Загальний вигляд села Космач

СПОРТ

Олімпійська мозаїка

Олімпійський прогноз на медалі

Авдиторська компанія „Прайсвотергавзкуперс“ 9 серпня оприлюднила прогнози щодо того, як будуть розподілені медалі за результатами Олімпійських ігор в Атенах. На першому місці, як і на попередній Олімпіяді у Сіднеї, очікуються США, але обсяги їхнього здобутку цього разу дещо зменшаться – 70 медалів проти 97. Друге місце вибоpе Росія, але теж з певними втратами, порівняно з минулою Олімпіядою – 64 медалі проти 88. Україна, за тим прогнозом, посяде 13 місце – 21 медаля себто лише на дві медалі менше, ніж під час змагань у Сіднеї.

Збірну України проводжали під новий олімпійський гимн

Новий олімпійський гимн „Україно, вперед!“ вперше прозвучав 10 серпня під час проводів Національної української збірної до Атен. Олімпійську пісню виконували зірки естради – Наталя Могилевська і Олександер Положинський.

На які гроші їдуть урядовці України на Олімпіяду?

У Києві віце-президент Національного олімпійського комітету Іван Федоренко спростував повідомлення в українській пресі про те, що 200 українських високих посадовців їдуть на Олімпіяду до Атен за державний кошт. На змагання вирушає багато посадовців, але за їхнє перебування на фешенебельному пароплаві „Ротердам“ платитимуть комерційні спонзори, які вже виділили на це понад 20 млн. гривень. Крім комерційних спонзорів поїздки, він назвав державне підприємство „Укрзалізниця“, міністерства транспорту й агропромислової політики. До групи увійшли прем'єр-міністер В. Янукович, Президент України Л. Кучма та голова Верховної Ради В. Литвин з дружинами. Загалом у списку - 20 представників адміністрації Президента, зокрема В. Медведчук та В. Базів, по 20 членів Верховної Ради та Кабінету міністрів, 7 голів обласних адміністрацій. В. Ющенко вболіватиме за українську збірну в Україні по телевізору. В. Ющенко закликає урядовців вчинити так само, а свої місця віддати спортовцям і тренерам, для яких присутність на іграх – частина їхньої роботи. До складу офіційної української делеґації на Олімпіяді увійшли 411 осіб, у тому числі 234 спортовці, 147 тренерів, лікарів, масажистів, 18 співробітників штабу української збірної, 10 суддів і 2 запасних спортсмени. Понад 200 осіб увійшли до складу делеґації почесних гостей.

Нагороди для переможців Олімпіяди

За перше місце українські атлети отримають винагороду від уряду України 100 тисяч американських долярів, 70 тисяч долярів – за срібну і 30 тисяч – за бронзову медалю. У порівнянні з іншими країнами, найвищі нагороди своїм спортовцям виплатить Греція – відповідно 190 тисяч, 132 і 73 тисячі евро. Крім грошових премій, грецьким спортовцям пропонуватимуть посади державних службовців, зокрема у військово-морських і військово-повітряних силах, поліції та пожежній службі. Для російських спортовців за золоті медалі передбачено винагороду в 40 тисяч евро. Німеччина виплатить 15 тисяч евро за золоту медалю. Цікаво, що грошові винагороди довший час були заборонені. Заохочувати спортовців грошима стало можливим лише від 1981 року.

Прапор капітана збірної

Капітан Олімпійської збірної України Роман Віростюк, легкоатлет, який штовхає кулю, багаторазовий переможець клюбних чемпіонатів Европи і міжнародних турнірів, здійснив ідею стосовно олімпійського прапора України, яку він започаткував ще в 1996 році в Атланті. Прапор почав їздити з командою з 1995 року, якраз з чемпіонату світу в Ґетеборгу. Так сталося, що після паради Роман Віростюк ніс прапор, з яким прийшов до готелю і запропонував усій команді залишити на ньому свої підписи. З того часу всі переможці чемпіонатів світу і Европи, олімпійських ігор залишали свій підпис на прапорі. На ньому ще лишилось місце на ці олімпійські ігри, а потім прапор перейде до музею.

Бердянська яхта пливе до Греції

Яхта „Амазонка“ (капітан Володимир Безверхий) з Бердянська, Запорізька область, бере участь у міжнародній культурно-спортивній акції „Одисея-2004“, яка включає перегони, переможець яких доставить олімпійський вогонь до грецького порту Пірей. 4 серпня яхта вирушила до острова Кріт, звідки буде дано старт перегонам. Плянується, що участь у змаганнях візьмуть майже 100 яхтсменів з Болгарії, Туреччини, Франції, Еспанії, Італії. За підсумками одноденних перегонів 11 серпня (тижневик „Свобода“ передається в друкарню саме 11 серпня) у гавані на мисі Суніо була визначена яхта, на борту якої олімпійський вогонь прибуде до міста Пірей. А вже наступного дня вогонь спалахне у чаші Олімпійського стадіону.

Мусульманки братимуть участь в Олімпіяді

Всупереч столітнім традиціям відсторонення жінок мусульманського світу від відкритих усім очам спортивних змагань, тепер телевізійні канали можуть показати, як на найвищу сходинку пошани підіймається переможниця-мусульманка в традиційному одязі. Сусі Сусанті – перша мусульманка, яка здобула олімпійське золото в бадмінтоні. Вона представляла Індонезію – переважно мусульманську країну. Мусульманок у складі своєї збірної мав і колишній СССР і вони також здобували медалі, як от таджичка Зебунісо Рустамова на Олімпіяді в Монреалі. Робіна Муквіміара з Афганістану готується до своєї першої в житті Олімпіяди, яка в бігу на 100 метрів вважається однією з фаворитoк. Вона говорить: „На мені буде одяг, що закриває тіло – довгі штани закриють мої ноги, але рукави будуть короткими“. Цього року до Атен також приїдуть три іранські атлетки, щоб змагатись зі стрільби. Інші види для них недоступні. Іран започаткував традицію проведення раз на чотири роки мусульманських жіночих ігор. Атлетки на них одягнені так, як їм зручно, однак чоловіки на змагання не допускаються.

На судовому процесі Кличків

ГАМБУРГ, Німеччина. – 5 серпня на суді між українськими боксерами Віталієм та Володимиром Кличками, з одного боку, та їхнім німецьким промотором Клаусом-Петером Колем, з іншого, сталося несподіване. У гамбурзькому земельному суді не виключають, що контракт між Кличками та німецьким боксерським клюбом „Універзум“ справді втратив свою чинність ще 30 квітня. Покищо немає остаточного рішення, однак оглядачі прогнозують, що справу виграють українські боксери. Суд фактично скасував своє попереднє рішення від 15 квітня, коли представники правосуддя були переконані, що українські боксери ще певний час мають бути прив'язаними контрактом до гамбурзького боксерського клюбу, оскільки їм доводилося неодноразово робити перерви у своїх виступах через травми, хвороби тощо. Гамбурзький боксерський клюб „Універзум“ наполягав на продовженні контракту з 28-річним Володимиром Кличком до 22 серпня, а з його старшим братом Віталієм – до травня наступного року. Тепер сторони мають два тижні часу для пошуку нових свідків, які б допомогли розібратися в цій історії. Процес розпочався в грудні минулого року за позовом братів Кличків, які більше не хотіли, щоб гамбурзький боксерський клюб „Універзум“ представляв їхні інтереси. Українські боксери, які тепер переважно живуть в Лос-Анджелесі, прагнуть самі організовувати свої поєдинки, сподіваючись на значно більші прибутки.

УНІАН

СПОГАДИ

Важка доля Марусі Юшко

Вчителька-пенсіонерка з села Світлогірського на Полтавщині Наталя Кушнір дістає „Свободу", яку їй передплатив Комітет допомоги Україні – Приятелі Руху Центрального Ню-Джерзі, й час від часу надсилає до тижневика свої вірші, записи усної історії своїх земляків. Пропонуємо надісланий запис розповіді Марії Юшко про долі її сім'ї в роки комуністичної диктатури.

Після Столипінських аграрних реформ в сільському господарстві Росії перед Першою світовою війною потяглись селяни на так звані „вільні землі" – з України до Сибіру. На Полтавщині відчувалося малоземелля, тому багато селян рушили на сибірські простори. Моєму батькові було 15 років, коли вся родина Юшків поїхала шукати кращої долі у широких безмежних степах Росії.

З часом вони переселились в Кустанайську область, де не лише землі було досить, а й праці також. Там мій батько і парубком став, женився, утворилася його перша сім'я – жінка, два сини і дочка. З роками у батька частіше з'являлось бажання повернутися в Україну, на рідну Полтавщину. У 1921 році, склавши деякі речі, вся сім'я переїхала в с. Потягайлівку, де проживали далекі родичі.

В цей час в Україні був голод, люди шукали праці і кращого життя, ходили від села до села, від міста до міста, міняли якусь одежину, хустку чи ковдру на хліб, картоплю, буряк... Голод змушував людей рухатись, а тиф, який появився раптово і швидко почав поширюватись, приковував їх до ліжка. Багато померло від тифу і голоду у 1921–1922 роках в Україні. Через тиждень після приїзду в с. Потягайлівку вся батькова сім'я захворіла на тиф. Коли через два тижні прийшов до пам'яті батько, то в нього вже не було нікого – жінка, два сини і дочка померли від тифу, поховали їх чужі люди, батько провідав лише їхні могилки.

У 1926 році мій батько Дмитро Юшко одружився з моєю мамою. Одна за другою народились три дочки – Оксана, Катерина і наймолодша – я, Маруся. Мій батько був майстер на всі руки, діловий чоловік, тому його у 1932 році вибрали головою невеликого колгоспу в селі Потягайлівці, зовсім малому, яке розтяглось вздовж мальовничих берегів річки Ворскли.

Голод 1932–1933 років застав нас зненацька. На горищі у нас лишились лише голі качани та м'якини після пшона і проса, яке забрали страшні чорні люди, що їздили бричкою по селу, нишпорили по всіх куточках на кожному подвір'ї і вигрібали все, що можна, було їсти. Мама пекла на пательні млинці з товчених у ступі качанів, добавляла м'якин, сушеної жаливи і щавлю, підливала на пательню жиру з їжачків, які нам інколи вдавалося спіймати.

Велика сім'я дивилася в страшні очі смерти. Знали про це в районі. Один із знайомих батька приїхав до нашого двору кіньми, щоб забрати двох дітей. Так мої батьки залишилися без Оксани і Каті. Прощання було тяжким, плакали, кричали і так роз'їхались на багато років. Добрі люди Оксану забрали в Росію, де вона і прожила все своє життя в Саратові, на Волзі. Катя з новими батьками жила в Дніпропетровську.

В 1934 році в колгоспі села Потягайлівці зібрали добрий урожай, як і по всій Україні. Голова колгоспу, тобто мій батько, залишив у колгоспній коморі лише зерно для насіння і фуражу, а все інше роздав людям на зароблені трудодні. Крім цього, кожна сім'я на зароблене отримала сукно і бобрик, бо люди обносилися, треба було їх нагодувати і одягнути. Увечорі батько привіз до хати змеленого в млині борошна, на стілець поклав 5 метрів сукна. Мати на вечерю наварила затірки, повечеряли і задоволені полягали спати. Та вночі до нас гучно постукали. Зайшли до хати троє дядьків, забрали у нас зерно, сукно і батька. За самоправне роздання людям зерна та матерії він відсидів у камері чотири місяці, зняли його з посади голови колгоспу. Через рік – викликали його в район і запропонували повернутися на посаду голови колгоспу, бо цього вимагали люди з Потягайлівки, та батько відмовився.

В 1941 році, коли почалася війна, батько з батогом у руках і вузликом за плечима погнав колгоспну худобу до Волги. Всю війну він був на сході. Батькові пощастило відвідати сім'ю дочки Оксани. Оксана називала їх батьками, ходила до школи, гарно вчилася, життям була задоволена. З часом вона мала вже свою сім'ю, працювала і жила в Саратові.

До сім'ї Катерини в 1944 році прийшла „похоронка", що чоловік і батько загинув на фронті. В цьому ж році померла мати. Катерина повернулась в Потягайлівку, ходила до 8-ої кляси, я до 7-ої кляси. Два роки, під час окупації німцями, ми не вчилися.

Влітку 1945 року я і Катя протягом гарячого, трудового дня підносили пшеницю жінкам, щоб вони в'язали снопи. Увечорі прийшли додому зморені. Я помила руки і ноги в холодній воді, а Катя помила ще й голову. Повечеряли і знову пішли на поле носити снопи в копи протягом ночі. У Каті добре заболіла голова, вона не могла працювати, то пішла додому. На другий день її повезли в лікарню – запалення мозкової оболонки. Через 10 днів Катя померла. Їй було 17 років.

Через два місяці повернувся з Росії батько, провідав свіжу могилу, посадив на могилі яворину. У 1953 році я вийшла заміж. Мого сина батько назвав Володею в пам'ять свого наступного сина, а дочку назвав Катериною. Для нього це були дві зірочки, які теплили його душу і освічували темінь минулого життя. Помер батько на початку 90-их років.

Моя нелегка шкільна наука

Юрій Курилко у шкільні роки

Жовтий автобус зупиняється на кожному перехресті, де на нього чекають школярі. І так щодня, у кожному місті Америки. А мені згадується моя шкільна наука.

Від першого складу лісопункту Волошка – вісімнадцять кілометрів до залізничної станції Коноша, що знаходиться на Північній залізниці між Вологдою і Архангельськом. Тут 1 вересня 1933 року, 10-річним хлопчиком, я почав ходити до третьої кляси. Мене прийняв до себе мешкати засланий українець-агроном, що працював городником на тартакові, за два кілометри від Коноші, і мешкав у маленькій однокімнатній хатинці. Вчителька старшого віку Марія Антонівна Вотчинська до мене поставилась дуже прихильно. Я в неї провчився два роки. Її чоловік також викладав у старших клясах. Заняття в школі, а це була семирічка, були на дві зміни: старші кляси зранку, молодші – після обіду.

Цього року з Волошки, крім мене, було ще двоє учнів: донька і син бухгальтера. Влітку, на першому складі, було ще двох хлопців – один мого віку, син завідуючого магазином, та трохи старший від мене син засланця Білинського. Але пізніше вони вже зі мною не вчилися.

Чи не іронія, що ми втекли з України, щоб уникнути голодної смерті, аби вижити самим і допомогти вижити батькові-засланцеві, утекли на далеку північ, в тайгу, де за коротке літо достигає лише ячмінь, а з городини – брюква та морква. Навіть огірки, якщо вирощувались, то тільки в парниках.

Восени агронома десь забрали і я став мешкати в інтернаті, недалеко від школи. Це був досить великий будинок, на два поверхи. В нижньому, у великій кімнаті мешкали хлопці, у верхньому – дівчата. Переважно це були селянські діти з подальших поселень. Прожив я в інтернаті всього декілька тижнів, як мене повідомили, що, як син засланця, в інтернаті я жити не можу. Цілий день ходили з батьком по Коноші, але ніхто не хотів прийняти на квартиру. Нарешті одні люди прийняли. Це було старше подружжя, яке мало вітальню, кухню та маленьку кімнатку, яку винаймав молодий гепеушник. Спав я у вітальні і тут за столом робив домашні завдання. Вранці у маленькій казаночок насипав трохи пшона і солі. Хазяйка засувала його разом із своїми горщиками в піч, а як зварилось, витягала. Я усе не їв, залишаючи трохи, щоб поїсти, як прийду зі школи. Пізно увечорі – кусень хліба та склянка чаю. Якщо був цукор, то пив „у прикуску", а як цукру не було, то хліб посипав сіллю. Хотілось їсти, але я не нарікав. Я знав, що на Волощі в'язні з України мруть з голоду. Якось у школі почали давати гарячі сніданки. Отримав і я тижневі талончики. Три дні ласував супом з невеликим кусне хліба, але вже на четвертий день талончики від мене відібрали: синові засланця не дозволено мати гарячі сніданки.

У школі почали організовувати піонерські загони. Дітям повидавали червоні „галстуки". Я також хотів належати до гурту дітей, але мені було сказано, що піонером я бути не можу.

Осені тут майже нема, в жовтні випадає сніг, а додому треба якось добиратись. Пройдеш вісімнадцять кілометрів залізницею то виморений, ледве ноги тягнеш. Інколи вдавалося проїхати потягом, який забирав нагружені лісоматеріялом вагони та плятформи, іноді з підводою, але переважно, незважаючи на тріскучі морози, треба було йти пішки.

Одного разу, після школи, вночі прийшов до залізниці. Мороз тріскучий, іти пішки на Волошку одному в таку ніч неможливо. Побачивши той паротяг, що ходив на Волошку, заліз на тендер, де набирається вода, зіщулився, щоб ніхто не помітив, бо зженуть. Мороз сильнішає. Паротяг їздить сюди-туди, переставляє вагони і під кінець під'їхав набирати воду. Помічник машиніста, на щастя, був з спецпереселенців, побачив мене, напівзамерзлого, узяв до середини паротягу і умостив коло теплого котла. Багато часу пройшло, поки я відійшов, а додому таки доїхав.

На старій квартирі хазяї сказали, що гепеушник заборонив приймати мене до них мешкати. Треба було знову шукати житло.

Однієї неділі, вранці, я пішов до залізниці побачити, чи не буде йти потяг на Волошку. Потягу не було, але стояв моторизований вагончик. Я запитав у водія, куди їхатиме ця дрезина?

– На Волошку, – відповів він.

– Чи не можу я з вами поїхати?

– То залежить від начальства, он воно іде, – відповів водій.

Попереду йшов товстий, високий гепеушник з однією ромбою в петлицях – генерал, позаду – два нижчі в чинах. Водій звернувся до того, що з ромбою:

– Цей пацан просить підвезти його до другого складу.

– А чому ж, можна, – відповіла „ромба".

– Він син засланця-конторщика, – промовив один з прибулих.

– Таких ми не возимо!

Вони сіли у дрезину і вона помалу рушила. Не довго думаючи, я умостився на підніжці дрезини і так доїхав. Коли гепеушники вийшли з дрезини, той, що з ромбом здивовано запитав:

– А він як сюди попав?

– Видно, їхав на підніжці, – відповів водій.

Через кілька тижнів я знову побачив дрезину: на дверних ручках був вирізаний жолобок і в ньому мідний дріт, підключений до електричної системи дрезини.

Глибокої осені 1935 року батько дістав звільнення і п'яту клясу я закінчив в Донбасі, на шахті „Капітальна".

Жовті автобуси і тут, звісно, не ходили, теж доводилося долати 5–6 кілометрів.

Юрій Курилко,
Іст Гановер, Н. Дж.

У Бетлегемі, Па., відійшов у вічність д-р Василь Рибак

Св. п. Д-р В. Рибак

З днем його смерти, 3 лютого 2004 року, громада Лігай-Велі втратила надзвичайно сильну духом, завзяту й доброчинну людину.

Д-р прав Василь Рибак народився в 1922 року в місті Ню-Йорк. Його родичі Іван й Калина (Ревоцька) Рибаки згодом переїхали до Бетлегему Па., де батько влаштувався на працю в сталеварні і, як великий патріот, включився в активну працю української громади й церкви, в такому ж дусі виховав своїх п'ятеро дітей.

Василь був найстаршим сином. Маючи 12 років, вскакував у поїзд і загубив свій черевик. Намагаючись його підняти, хлопчина впав під колеса поїзда, втративши свої ліві руку і ногу. Незважаючи на важке каліцтво, закінчив середню й вищу освіту з високим відзначенням і стипендією на дальші студії. Подався до університету Місісіпі, який закінчив 1949 року і одержав диплом зі званням доктора прав та повернувся до свого Бетлегему в Пенсильванії.

Тут розпочав свою адвокатську практику, провадив нормальне життя молодої людини, включно зі спортом. У 1957 році д-р В. Рибак одружився з Луїзою Ґоломб у церкві св. Йосафата і згодом став батьком 6 дітей (два його сини тепер, як правники, перебрали канцелярію свого батька).Д-р Рибак увесь час брав участь в українській громаді Лігай-Велі, репрезентував її у різних потребах і з різних нагод, виголошував привіти й промови на українських національних святах. Усі його діти були учнями суботньої Школи українознавства при 91-му Відділі СУА, членами дитячого хору та катехизму при церкві св. Йосафата і залишаються активними й тепер.

Д-р В. Рибак був людиною дуже сильного характеру. Колеги його популярно називали „Бульдог". Він завзято працював над кожним своїм задумом і кожне розпочате діло чи ідею обов'язково мусів допровадити до переможного кінця. Одним словом – ніколи не здавався. Він був славним адвокатом, політиком, представником Демократичної партії, 5 разів, представляв у легіслятурі Гарисбурґу 135-ий Нортгемптонський повіт. І хоч бувши кандидатом, не все вигравав вибори, та в наступних, зі своєю, питомою йому витривалістю, перемагав.

У повіті Нортгемптон він очолював численні позиції в різних організаціях – шкільництва, леґального права і захисту громадян, зокрема недорозвинених. В 1966 році був вибраний надзвичайним Інвалідом року і свою грошеву нагороду в сумі 2,400 дол. призначив на ним заснований „Фонд ушкоджених дітей", зі словами: „Господь допоміг мені вирости понад моє каліцтво – тому я зобов'язаний супроти дітей-калік допомогти їм вирости понад їхнє".

При тім покійний був дуже релігійною людиною і з посвятою, разом зі своєю дружиною й дітьми, помагав своїй парохії св. Йосафата. Свої діла й прикмети передав своїм дітям. Уся родина Рибаків є членами 47-го Відділу Українського Народного Союзу. Пам'ять про нього залишиться в історії Лігай-Велі, особливо міста Бетлегему.

Його дружині, дітям, онукам, сестрам і братові складаємо від нашої громади глибокі співчуття.

О. Козак

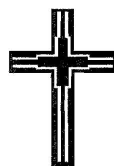

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ, ВІДДІЛ ПЕНСИЛЬВАНІЇ

повідомляє своїх членів і українську громаду, що в п'ятницю, 23 липня 2004 р. у Філядельфії, Па., відійшов у вічність довголітній член і голова Управи УЛТПА Відділу Пенсильванії

СВ. П.

д-р мед.

ЯРОСЛАВ ЯРИМОВИЧ

Управа і члени УЛТПА, Відділу Пансильванії, висловлюють щирі співчуття – дружині МАРТІ і родині.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА

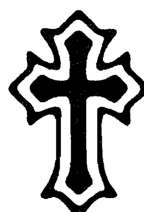

В четвер 29 липня 2004 року відійшла у вічність

СВ. П.

д-р МАРІЯ КУШНІР

з дому РОЖАНКОВСЬКА

лікар стоматолог

Тлінні останки Покійної похоронено на Личаківському кладовищі у Львові. Покійна залишила численну родину в Україні, у ЗСА та в Канаді.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів на могилу нашої коханої сестри Марусі пожертви складають брат д-р Ярослав (Буньо) і д-р Рута Рожанковські з родиною – Бостон, Мас. ЗСА пожертву на „Фонд Дітям Чорнобиля" заснований в Ню-Джерзі, ЗСА.
Сестра д-р Дарія з Рожанковських Миндюк з родиною, Ґюстон, Тексас, ЗСА жертвує на будову катехетичного центру для молоді при церкві „Св. Тройці" у с. Чортовець, Городенківського р-ну, Івано-Франківської обл., та на будову храму „Воскресіння Христового" в м. Горлівка, Донецької обл. в Україні.

---

25 РОКІВ ТОМУ, 16 СЕРПНЯ 1979 РОКУ відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

СВ. П.

ІВАН ІВАСІВ

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в суботу, 14 серпня 2004 року о год. 9 ранку

в українській католицькій церкві св. Володимира, 709 Front Street, Hempstead, NY.

Про молитви за душу Покійного просить дружина МАРІЯ з родиною

Вічна Йому пам'ять!

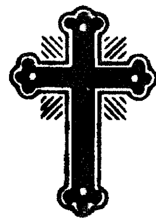

АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ (AHRU)

АГРу повідомляє українську громадськість, що після важкої недуги ранком, 8 серпня 2004 р., в Тяпче, Україна, відійшов у вічність проживши 82 роки

бл. п.

ІВАН ДОЛІШНИЙ

колишній бойовик УПА, арештований після важкого поранення гранатою, яка вибухнула в криївці. Довголітній в'язень совєтських тюрем і концтаборів, активний член і провідник патріотичної громади Долинщини.

Шановній дружині його життя ОЛЕНІ, яка поділяла його боротьбу за Україну і його мученицький життєвий шлях, його донькам і внукам та членам родини висловлюємо найщиріші співчуття.

УПРАВА АГРУ

Замість квітів на нев'янучий вінок на його могилу, АГРУ дарує 100 долярів на Фонд допомоги потребуючим ветеранам УПА в Україні. Просимо жертвувати на цей Фонд. Чеки просимо виписувати на: AHRU – 43 Midland Place, Newark, NJ 07106.
Пожертви є звільнені від податку IRS № 22 231 8966.

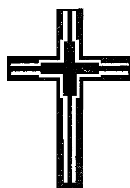

Ділимося сумною вісткою, з приятелями і знайомими, що 26 липня 2004 р. в Торонто відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО і ШВАҐЕР

бл. п.

ВОЛОДИМИР СТОЧАНСЬКИЙ

нар. 19 грудня 1932 р. в Богатківцях, на Тернопільщині

У глибокому смутку залишені:

дружина – МАРІЯ з дому ГРИГОРСЬКА
сини – ЯРОСЛАВ
– АНДРІЙ з дружиною ЛІЗОЮ
сестри – ІРИНА ТУРЧИНЯК з мужем ТАДЕЄМ і родиною
– АННА ТЕРЛЕЦЬКА з родиною
швагри – ЗЕНОН ГРИГОРСЬКИЙ з родиною
– ЯРОСЛАВ ГРИГОРСЬКИЙ з родиною
та ближча і дальша родина в США, Канаді та Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися з української католицької церкви св. Димитрія на цвинтар Парклавн.

Вічна Йому пам'ять!

Про молитви за душу Покійного просить

Родина

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого незабутнього БАТЬКА, ДІДА і ПРАДІДА

бл. п.

ГРИГОРІЯ БУРИ

який упокоївся в Бозі 22 серпня 1994 р.

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВ. ЛІТУРГІЇ

в неділю, 22 серпня 2004 року в:

церкві св. Миколая у Ґрейт Медовс, Н. Дж.
церкві св. Івана Хрестителя у Випані, Н. Дж.
церкві Благовіщення Пресвятої Богородиці у Ратерфорді, Н. Дж.
церкві свв. Петра і Павла в Ансонії, Конн.

в понеділок, 23 серпня 2004 року в:

соборі Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, у Філядельфії, Па.
церкві свв. Петра і Павла у Джерзі Ситі, Н. Дж.
церкві св. Миколая у Вільмінгтоні, Дел.
церкві св. Архангела Михаїла у Шенандоа, Па.

Просимо ласкаво пом'янути Покійного у своїх молитвах.

Вічна Йому пам'ять!

РОДИНА

ГЕЛЕН ОЛЕК-СКАТ

28 квітня 1913 – 31 липня 2004 р.

Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу повідомляє членів Головного Уряду, 22-го Відділу та всіх членів УНС, що 31 липня 2004 р. відійшла у вічність св. п. Гелен Олек-Скат, почесний член Головного Уряду УНС впродовж 10 літ, та радна УНС протягом 24 років.

Екзекутивний Комітет та все членство УНС висловлюють глибокі співчуття синові Стівенові з родиною, та ближчій і дальшій родині.

Похоронні відправи відбулися у четвер, 5 серпня 2004 року, в українській католицькій церкві св. Йосафата в Чикаго, а відтак на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Св. п. Гелен Олек-Скат залишиться у нашій пам'яті як одна з найактивніших організаторів нових членів в околиці Чикаго та як найкращий взірець довголітньої праці для Українського Народного Союзу.

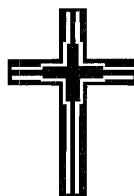

У глибокому смутку повідомляємо, що 3 серпня 2004 р. упокоївся в Бозі на 84-му році життя і 35 році священства наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл.п.

о.мітрат

ЕВСТАХІЙ-ОСТАП ҐОШУЛЯК

нар. 5 березня 1920 р. в Чорткові, Тернопільської обл.

Сотрудник при катедрі св. свщ. Йосафата в Торонто, Канада, адміністратор тижневика „Наша мета", катехит при школі св. свщ. Йосафата, капелян на оселі Гакстон, Онт.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 9 серпня 2004 р. в катедрі св. свщ. Йосафата, 143 Franklin Ave., Toronto. Тлінні останки поховані на цвинтарі Park Lawn, Toronto.

Про молитви за спокій душі Покійного просять опечалені:

дружина – ДАРІЯ
дочки – АДРІЯНА МИРФІ з чоловіком ВІНЦЕНТОМ і дітьми МАТЕЄМ і АДРІЯНОЮ
– КАТЕРИНА
– МАРІЯ ПАРЦЕЙ з чоловіком МИКОЛОЮ і донями СТЕФОЮ і КАТРУСЕЮ
– МОТРІЯ ДИСТЕРГОФ з чоловіком АЛЕКСОМ і синами МАКСИМОМ і ЮЛІЯНОМ
син – ІВАН з дружиною ДЕБІ і дітьми ПЕТРОМ, ЕМЕЛІ і ЛЯРИСОЮ
сестри – ОЛЬГА, ЕВА і РОМА з родинами в Україні
брат – БОГДАН з родиною в Україні
швагерки – МАРІЯ СТИРАНКА з родиною у Франції
– НЕОНІЛЯ ПАШКОВСЬКА з родиною
– МАРТА НАБЕРЕЖНА з родиною
швагер – ІВАН ФІЦАЛОВИЧ з родиною в Україні
та ближча і дальша родина в Канаді, США, Франції і Україні

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу Покійного родина просить складати пожертви на Lviv Seminary „In Memory of Rev. O. Goshulak", St. Josaphat Cathedral, 143 Franklin Ave, Toronto, ON M6P 3Y9

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. о. ЕВСТАХІЯ-ОСТАПА

12 вересня 2004 р.

буде відслужена СВЯТА ПОМИНАЛЬНА ЛІТУРГІЯ в катедрі св. свщ Йосафата в Торонто, КАНАДА